

*Powiatowa Stacja
Sanitarno – Epidemiologiczna
w Końskich*

**STAN SANITARNY
POWIATU KONECKIEGO
2017**

Końskie, luty 2018

Spis treści

Wstęp.....	1
I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego.....	3
II. Jakość wody do spożycia i ciepłej wody użytkowej.....	12
III. Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....	23
IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk.....	24
V. Stan sanitarny podmiotów, w których wykonywana jest działalność leczniczą.....	36
VI. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy.....	43
VII. Działania w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze	54
VIII. Nadzór nad placówkami nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży.....	59
IX. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotów użytku.....	71
X. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna.....	76
Podsumowanie.....	89

Wstęp

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie *ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz.1261 z późn. zm.)*.

Została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska;
- higieny pracy w zakładach pracy;
- higieny procesów nauczania i wychowania;
- higieny wypoczynku i rekreacji;
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku;
- higieniczno – sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują wymienione zadania sprawując zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny oraz prowadząc działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną, a także oświatowo – zdrowotną, promującą zdrowie.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 października 2014 r. w sprawie systemów wymiany informacji w zakresie dotyczącym zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1474)* w PSSE w Końskich funkcjonują następujące ogólnopolskie systemy informatyczne:

- System nadzoru epidemiologicznego i chorób zakaźnych – Rejestr Ognisk Epidemicznych;
- Krajowy System Wczesnego Ostrzegania i Reagowania dla Chorób Zakaźnych;
- System Bezpieczeństwa Żywności (SBŻ II);
- Krajowy System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF);
- System Monitoringu Jakości Wody Przeznaczonej do Spożycia;
- System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach;
- Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS).

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w powiecie koneckim wykonuje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, jako organ rządowej administracji zespolonej w powiecie.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna jest jednostką budżetową będącą podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa.

W działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej wdrożono system jakości i ustalono jednolite procedury kontroli obiektów i urzędzeń, gwarantując uzyskanie wiarygodnych wyników kontroli, jak również skuteczną realizację zaplanowanych celów w obszarze ochrony zdrowia mieszkańców powiatu koneckiego.

Ocenę stanu sanitarnego powiatu oraz sytuacji epidemiologicznej za rok 2017 opracowano na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych

i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Powiat konecki obejmujący obszar **1.140 km²** zamieszkiwany jest przez **81 602** ludności (dane GUS - stan na dzień 30.06.2017r.).

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich obejmowała swoim działaniem w 2017r. **8** gmin oraz miasto Końskie i Stąporków.

W roku 2017 (stan na 31.12.2017 r.) w ewidencji komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich znajdowało się **2349** obiektów nadzorowanych.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decydowała o tym, jakie zdania z zakresu zdrowia publicznego były przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań kontrolnych i represyjnych.

Przeprowadzono **1613** kontroli i wizytacji, wydano **482** decyzje ogółem, w tym **329** merytorycznych i **153** płatnicze, **18** postanowień, nałożono **24** mandaty na kwotę **8900 zł**.

W ramach urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody do spożycia, z kąpielisk i basenów pobrano ogółem **435** próbek do badań, w tym **203** próbki wody i **232** próbki żywności.

Przeprowadzono **838** badań dotyczących higienicznej oceny warunków pracy uczniów, tj. ocen tygodniowych rozkładów lekcyjnych oraz oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z wymaganiami ergonomii.

Prezentowane dane statystyczne pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2017 sporządzonych przez Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Końskich w ramach badań statystycznych statystyki publicznej i stanowią porównawczą analizę występowania chorób zakaźnych, zawodowych, wyników badań i kontroli nadzorowanych obiektów wraz z ich oceną w ramach szacowania ryzyka zdrowotnego.

Wyniki działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej pozwalają na ocenę sytuacji epidemiologicznej i stanu sanitarnego powiatu koneckiego uwzględniającą istniejące oraz mogące się pojawić zagrożenia oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Realizacja zadań odbywała się poprzez pracę w zakresie określonym w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie.

Przeprowadzana analiza wyników działań nadzorowych na terenie powiatu koneckiego, wskazuje, że stan bezpieczeństwa sanitarnego społeczeństwa ulega stałej poprawie. Nadal jednak, stwierdza się negatywne zjawiska w sferze sanitarnej oraz epidemiologicznej, co świadczy o konieczności kontynuowania stałego nadzoru sanitarnego, obejmujące działania prewencyjne, monitoringowe i naprawcze.

I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego

W 2017 roku działalność przeciwepidemiczna Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Końskich była skoncentrowana na:

- nadzorze nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych na podległym terenie;
- merytorycznym nadzorze nad egzekucją administracyjną obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przez osoby zobowiązane;
- prowadzeniu nadzoru nad procesem dystrybucji szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych w ESNDŚ;
- usprawnieniu komputerowej sieci nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi, w zakresie rejestracji zgłoszeń, prowadzenie analiz epidemiologicznych i przygotowania raportów statystycznych.

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych

Na terenie powiatu koneckiego w 2017 roku szczepieniom w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych podlegało **14 035** dzieci i młodzieży do lat 19. Pracownicy Sekcji Przeciwepidemicznej PIS w Końskich prowadzą nadzór nad dystrybucją i zużyciem preparatów szczepionkowych oraz warunkami wykonywania szczepień. Na terenie powiatu koneckiego znajduje się **16** punktów szczepień, w których w 2017 r. przeprowadzono **14** kontroli. 2 punktów szczepień, tj. mieszczących się w Ośrodkach Zdrowia: w Nieklaniu i Krasnej nie skontrolowano ponieważ nie prowadzono szczepień w tych placówkach z uwagi na zbyt małą liczbę dzieci z terenu i szczepienia wykonywane były w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Stąporkowie. Wykonawstwo szczepień przebiega zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych i utrzymane jest na dobrym poziomie. Punkty szczepień spełniają wymogi gabinetów zabiegowych i zapewniają prawidłowe warunki chłodnicze do przechowywania szczepionek, udokumentowane procedurami. Pielęgniarki wykonujące szczepienia posiadają kurs immunoprofilaktyki. Wykonawstwo szczepień w powiecie koneckim należy ocenić jako dobre, od lat utrzymuje się na poziomie wyższym niż średnia dla Polski.

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie koneckim opracowano, w oparciu o dane zgłoszonych przypadków zachorowań i zakażeń do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich.

Dokonana na tej podstawie ocena, wskazuje na zadowalającą sytuację epidemiologiczną

powiatu koneckiego, pomimo dostrzegalnych niekorzystnych wzrostów zapadalności w kilku jednostkach chorobowych.

Dane za rok 2017, zostały porównane z danymi za rok 2016 oraz w niektórych chorobach z danymi za ostatnie kilka lat.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich wpłynęło **1058** (rok 2016 - 1537 przypadków) **przypadków** zgłoszeń podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne.

Łącznie w 2017 roku przeprowadzono **139 dochodzeń epidemiologicznych**, w związku ze zgłoszeniem podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne (rok 2016 - 125 dochodzeń epidemiologicznych).

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie koneckim utrzymuje się, od kilku lat na porównywalnym poziomie.

Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w powiecie koneckim za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017r. oraz w porównywalnym okresie 2016 r.

Jednostka chorobowa (symbole wg „Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problem ów Zdrowotnych” ICD-10)	Od 1.01.2017 do 31.12.2017		Od 1.01.2016 do 31.12.2016	
	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)
Salmonella A02.0	17	20,8	30	36,4
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe A04	2	2,4	1	1,2
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe A05.9	0	0	0	0
Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe	101	123,7	54	65,6
Biegunki do lat 2 A09	4	4,9	2	2,4
Płonica (szkarlatyna) A38	12	14,7	15	18,2
Choroba meningokokowa zapalenie opon mózgowych A39.0	0	0	1	1,2
Róża A46	11	13,4	16	19,4
Zapalenie mózgu inne i nie określone G04.9	0	0	0	0
Krztusiec A37	1	1,2	0	0

Jednostka chorobowa (symbole wg „Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych” ICD-10)	Od 1.01.2017 do 31.12.2017		Od 1.01.2016 do 31.12.2016	
	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)	Liczba przypadków	Zapadalność (liczba przypadków na 100 tys. mieszkańców)
Borelioza A69.2	10	12,2	12	14,5
Szczepienia p/wściekliznie Z20.3/Z24.2	13	15,9	11	13,3
Ospa wietrzna B01	239	292,9	621	754,4
Różyczka B06	0	0	0	0
Wzw B przewlekłe B18.1	3	3,6	1	1,2
Wzw C B 17.1, B18.2	3	3,6	2	2,4
Wzw A ostre B15	1	1,2	0	0
Nowo wykryte zakażenie HIV	0	0	0	0
Świnka B26	1	1,2	2	2,4
Inne wirusowe zapalenie mózgu	0	0	0	0
Choroby wywołane przez Streptococcus pneumoniae	12	14,7	6	7,2
Wirusowe zapalenie opon mózgowo- rdzeniowych A87.1	0	0	1	1,2
Zatrucie pestycydami T60	0	0	0	0
Zatrucie grzybami T62	0	0	0	0
Gruźlica	32	39,2	31	37,7
Grypa	418 (1 potwierdzony laboratoryjnie)	512,3	576 (10 potwierdzonych laboratoryjnie)	699
Pokąsania przez zwierzęta	76	93.1	52	63,1

Wybrane jednostki chorobowe, dla których w 2017 r. zaobserwowano wzrost zachorowań w powiecie koneckim to: choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* i wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe.

Grypa oraz zachorowania grypopodobne, to jednostka odznaczająca się najwyższym wskaźnikiem zapadalności wśród chorób zakaźnych występujących w Polsce.

W 2017 roku wg sprawozdania o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **418 przypadków**, w tym **1 potwierdzony laboratoryjnie** (w 2016r. – zgłoszono 576 przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne, w tym 10 potwierdzonych laboratoryjnie).

W 2017 roku **współczynnik zapadalności** na grypę w powiecie koneckim wyniósł **512 na 100 tys. mieszkańców** (w 2016 roku - 699).

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są szczepienia ochronne. Ponieważ poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniom przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na grypę.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną zakażeniem prątkiem gruźlicy, która z reguły zajmuje płuca, choć zdarzają się przypadki gruźlicy pozapłucnej. Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2017 roku zgłoszono **32 przypadki** zachorowań na gruźlicę w tym 3 przypadki pozapłucnej, w 2016 r. - 31 przypadków (pozapłucnej brak).

W 2017r. zarejestrowano **1 przypadek wirusowego zapalenie wątroby typu A** – nie ustalono źródła zakażenia z uwagi na charakter pracy chorego (wyjazdy służbowe po kraju).

W związku ze zgłoszonym przez lekarzy **narażeniem na wściekliznę**, przeprowadzono **76 dochodzeń epidemiologicznych** z powodu pokąsań przez zwierzęta, w tym **3** przypadki pokąsania przez kota, **1** przypadek pokąsania przez królika i **72** przypadki pokąsań przez psy. Do **szczepień p/wściekliznie** zakwalifikowano **13 osób** (w 2016r. 11 osób).

Tendencję spadkową wykazują takie jednostki chorobowe jak: salmonellozy, płonica, róża, ospa wietrzna, grypa.

Borelioza - w 2017r. zgłaszalność boreliozy utrzymuje się na podobnym poziomie co w 2016r., ale z uwagi na skomplikowany charakter tej jednostki chorobowej, łagodne zimy – więcej pajęczaków przeżywa tę porę roku i szuka swoich ofiar także w miastach liczba zdiagnozowanych zachorowań winna rosnąć.

W porównaniu do analogicznego okresu 2016 r. pozostałe jednostki chorobowe utrzymują się na tym samym poziomie.

W 2017r. nie notowano zachorowań choroby meningokokowej, wirusowego zapalenie wątroby nieokreślonego, wirusowego zapalenia mózgu, zatruc pestycydami, zatruc grzybami oraz bąblowicy.

Ogniska zatrucia/zakażenia pokarmowego

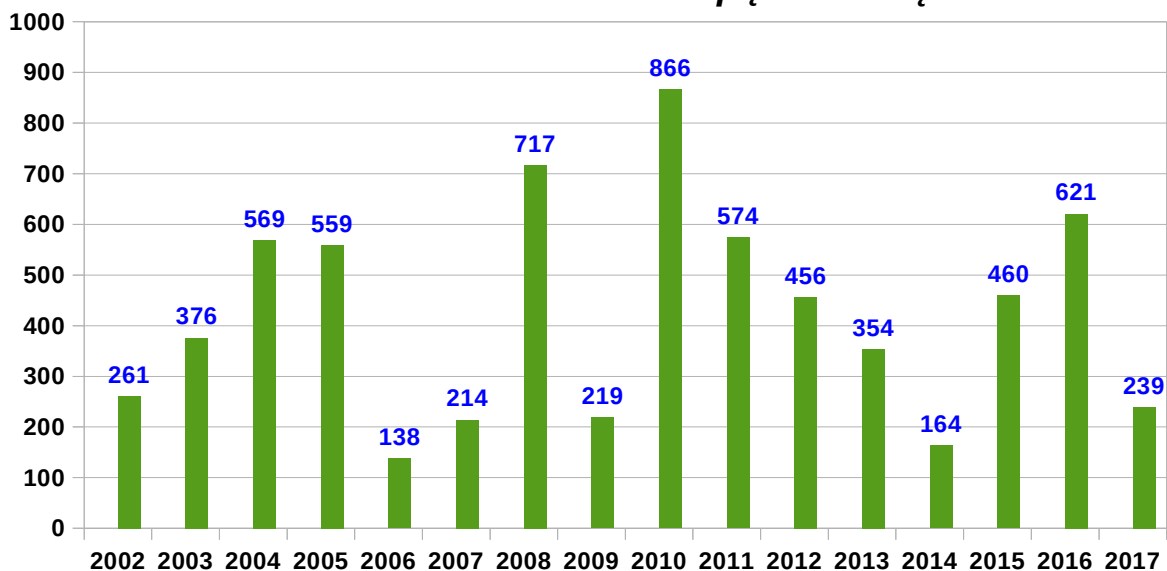
Do 31 grudnia 2017 roku opracowano 139 ognisk pojedynczych chorób zakaźnych (w 2016r. 125 ognisk). Ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego nie zarejestrowano.

Liczba zachorowań i wskaźnik zapadalności na ospę wietrzną w powiecie koneckim w latach 2002 – 2017

Lata	Liczba zachorowań ospa wietrzna	Wskaźnik zapadalności na 100 tysięcy
2002	261	306,0
2003	376	442,5
2004	569	659,8
2005	559	659,8
2006	138	162,9
2007	214	253,3
2008	717	848,7
2009	219	262,7
2010	866	1006,7
2011	574	671
2012	456	537
2013	354	416
2014	164	196
2015	460	554,7
2016	621	751,6
2017	239	292

Zachorowalność na ospę wietrzną

W 2017 roku zaobserwowano spadek liczby zachorowań dla ospy wietrznej, co jest zgodne z 2-3 letnią cyklicznością tej jednostki chorobowej oraz z wprowadzeniem na rynek szczepionki przeciwko ospie wietrznej .

Analiza sytuacji epidemiologicznej wirusowych zapaleń wątroby typu B i typu C w latach 2000 - 2017 w powiecie koneckim.

Liczba zachorowań i wskaźnik zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu B w powiecie koneckim w latach od 2000r. do 2017r.

Lata	Liczba zachorowań WZW B (B16, B18.0-B18.1)*	Wskaźnik zapadalności na 100 tysięcy
2000	8	9,3
2001	9	10,5
2002	7	8,2
2003	6	7,1
2004	1	1,2
2005	4	4,7
2006	2	2,4
2007	4	4,7
2008	2	2,4
2009	4	4,8
2010	0	0
2011	5	6,0
2012	4	4,7
2013	2	2,3
2014	2	2,3
2015	3	3,6
2016	1	1,1
2017	3	3,6

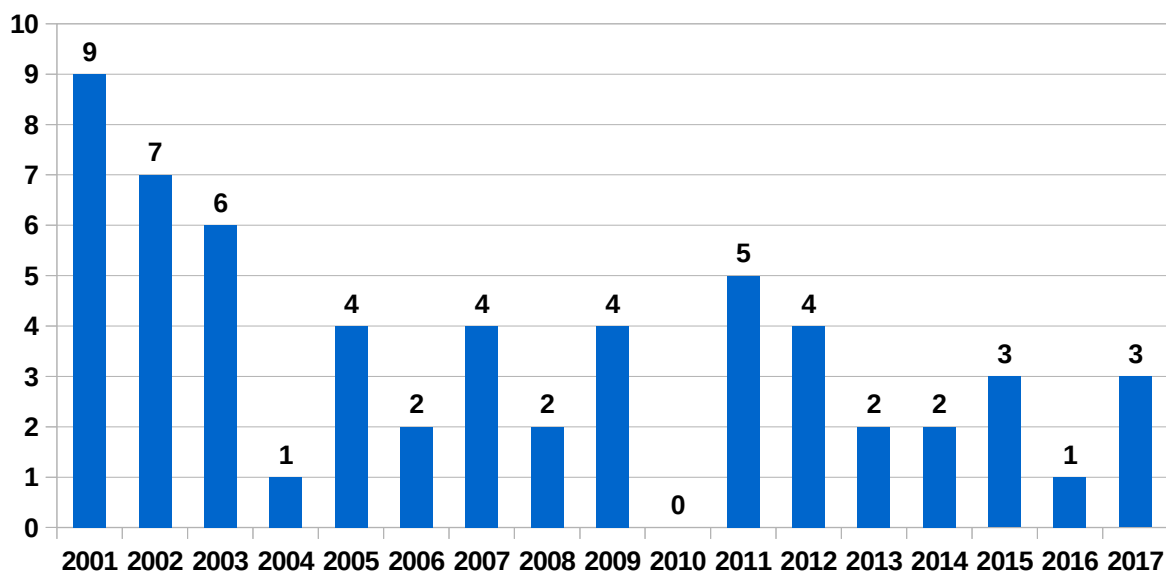
* kod według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD – 10

B16 – Ostre wirusowe zapalenie wątroby B

B18.0 – Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby B z wirusem delta

B18.1 – Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby B bez wirusa delta

Liczba zachorowań na WZW typu B

Od 2000 do 2014 roku zanotowano od 8 do 3 przypadków, w 2015r. wskaźnik zapadalności na 100 tysięcy odpowiednio od 9,3 do 3,6. W latach 2005 – 2015 zapadalność na tą jednostkę chorobową utrzymuje się na porównywalnym niskim poziomie, aż do całkowitego braku zgłoszeń w 2010r. W latach 2011 - 2017 zanotowano wzrost zgłoszeń przewlekłych wzwb, co jest wynikiem polepszenia diagnostyki w kierunku zakażeń HBV.

Utrzymująca się tendencja spadkowa jest efektem intensywnych programów zapobiegania i zwalczania tej choroby realizowanych w latach poprzednich, między innymi wprowadzenia szczepień ochronnych oraz poprawie warunków sterylizacji i upowszechnienie stosowania sprzętu jednorazowego użycia w podmiotach prowadzących działalność leczniczą.

Liczba zachorowań i wskaźnik zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu C w powiecie koneckim w latach 2000 - 2017

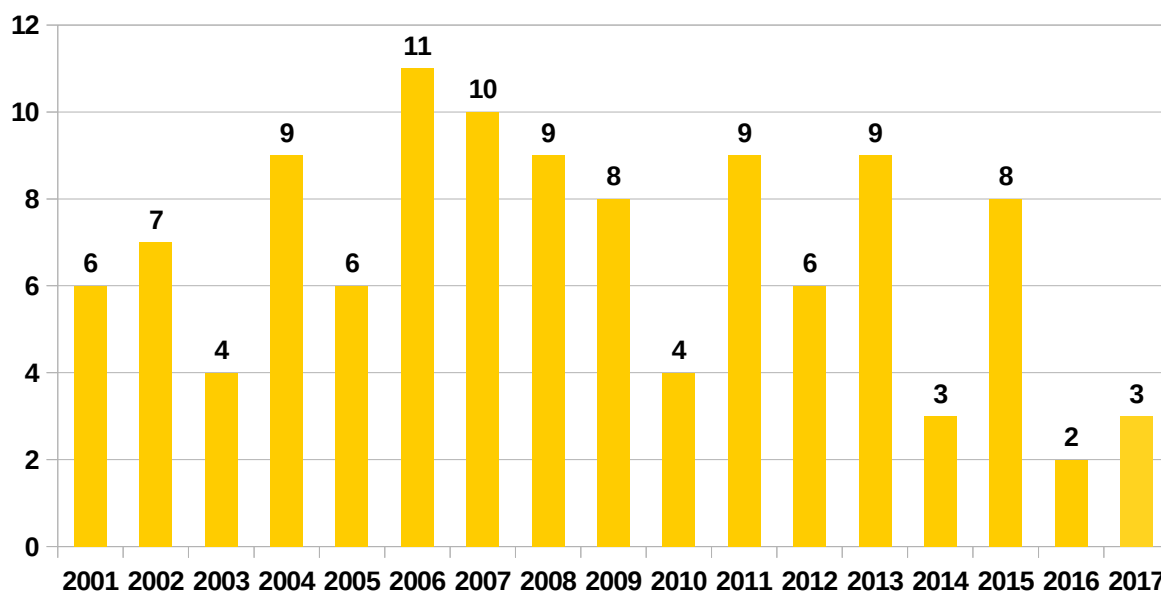
Lata	Liczba zachorowań WZW C (B17.1, B18.2)*	Wskaźnik zapadalności na 100 tysięcy
2000	6	7,0
2001	6	7,0
2002	7	8,2
2003	4	4,7
2004	9	10,6
2005	6	7,1
2006	11	13,1
2007	10	11,8
2008	9	10,7
2009	8	9,6
2010	4	4,6
2011	9	10,5
2012	6	7,0
2013	9	10,7
2014	3	3,5
2015	8	9,6
2016	2	2,3
2017	3	3,6

* kod według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD – 10

B17.1 – Ostre wirusowe zapalenie wątroby C

B18.2 – Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby C

Liczba zachorowań na WZW typu C

Sytuacja epidemiologiczna wirusowego zapalenia wątroby typu C przypomina tę, jaka istniała w dziedzinie wirusowego zapalenia wątroby typu B przed wprowadzeniem szczepień ochronnych. We wskazanym okresie zanotowano:

w 2000r. – 6 przypadków;

2013r. – 9 przypadków;

2015r. - 8 przypadków;

2017r. - 3 przypadki.

Wskaźnik zapadalności na 100 tysięcy wynosił odpowiednio 7,0 w 2000r. i 3,6 w 2017r. Największą liczbę zachorowań zaobserwowano w 2006 r. – 11 przypadków (wskaźnik zapadalności - 13,1). Zwiększająca się liczba wykrywanych i zgłaszanych zachorowań jest wynikiem polepszenia diagnostyki w kierunku zakażeń HCV. Lepsza dostępność testów diagnostycznych sprawia, że u coraz większej liczby osób jest rozpoznawane zakażenie, co z kolei może zmniejszyć transmisję wirusa. Wprowadzenie testów typu antygen/przeciwciało skraca do minimum okres okienka serologicznego, to zaś może pomóc w rozpoznawaniu zakażenia HCV we wczesnym okresie.

II. Jakość wody do spożycia i ciepłej wody użytkowej

1. Wprowadzenie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich prowadzi nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1261 z późn. zm.) i ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 328 z późn. zm.).

Wymagania jakim powinna odpowiadać woda, sposób oceny jej przydatności do spożycia oraz sprawowania nadzoru nad jej jakością określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294). Zgodnie z tym rozporządzeniem woda jest zdatna do użycia, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz nie wykazuje agresywnych właściwości korozyjnych i spełnia wymagania mikrobiologiczne i chemiczne określone w jego załącznikach.

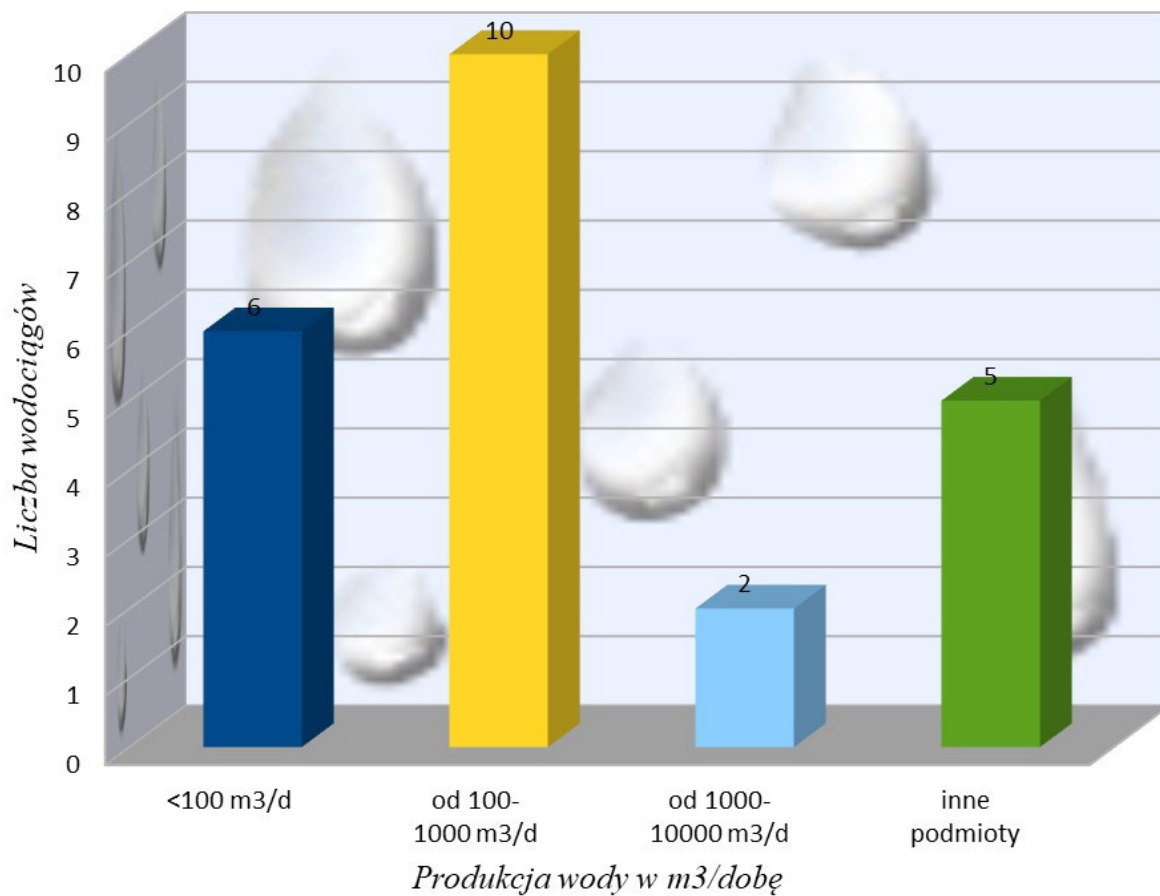
W roku sprawozdawczym 2017 podobnie jak w roku ubiegłym PPIS w Końskich gromadził dane w zakresie zintegrowanego nadzoru sanitarnego nad jakością wody oraz nad obiektami służącymi do zaopatrzenia ludności w wodę zgodnie z arkuszami tematycznymi, prowadził na bieżąco ich aktualizację, a następnie raportował dane monitoringowe w wyznaczonych terminach Świętokrzyskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w systemie informatycznym WODA – EXCEL.

2. Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę

W 2017r. PPIS w Końskich objął nadzorem sanitarnym 23 urządzenia wodociągowe, w tym: 18 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 5 innych podmiotów wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej. Skontrolowano 100% urządzeń wodociągowych znajdujących się w ewidencji.

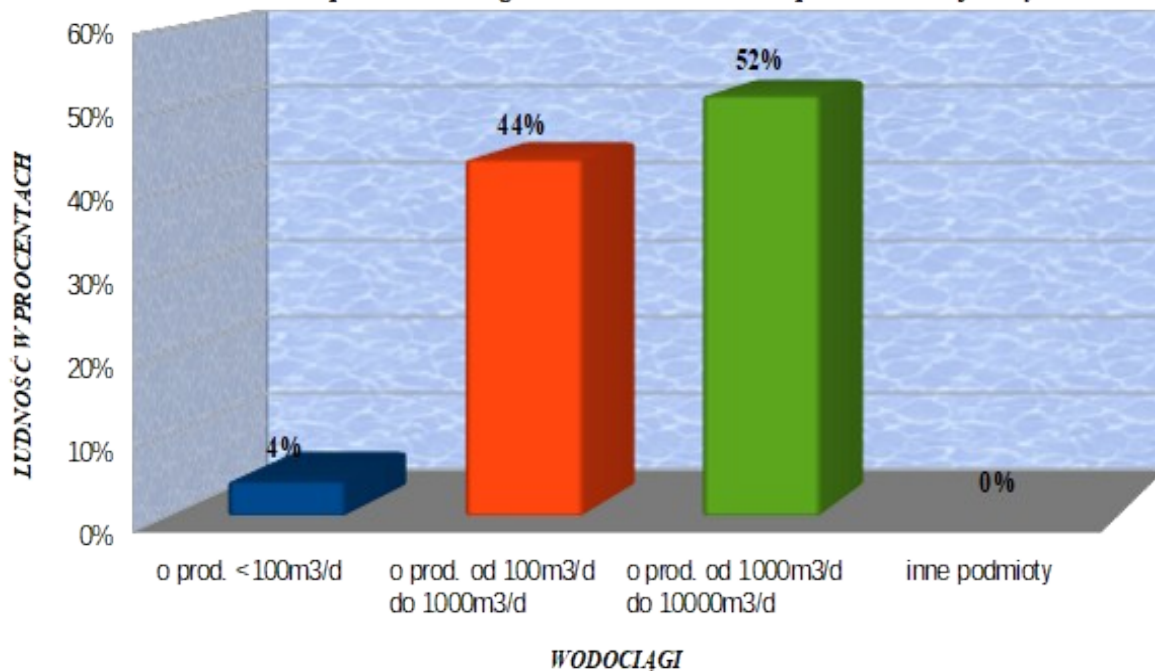
Na terenie powiatu koneckiego wodociągi oraz indywidualne inne podmioty w 100% zasilane są w wodę z ujęć głębinowych.

Liczba wodociągów na terenie powiatu koneckiego w 2017 roku wg wielkości produkcji wody

Liczba stałej ludności zaopatrywanej w wodę z urządzeń wodnych w 2017r. wynosiła ok. 80,104 tys., w tym: wodociągi o produkcji poniżej 100m³/dobę zaopatrywały 3,441 tys, wodociągi o produkcji 100 – 1000 m³/dobę – 35,148 tys., a wodociągi o produkcji od 1000 – 10000 m³/dobę – 41,515 tys. stałych mieszkańców.

Zaopatrzenie mieszkańców powiatu koneckiego w wodę przeznaczoną do spożycia przez wodociągi w zależności od ilości produkowanej wody

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobiera do badań próbki wody oraz ocenia stan sanitarno – techniczny urządzeń wodnych. Badania wykonywane były w akredytowanych laboratoriach WSSE w Kielcach i PSSE w Skarżysku – Kamiennej.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody (kontrolnego i przeglądowego) dokonywane są pobory próbek wody do badania z urządzeń wodociągowych, z częstotliwością uzależnioną od wielkości wodociągu (tj. ilości produkowanej wody), jak również stwierdzanych problemów z jakością wody.

W 2017r. przeprowadzono 30 kontroli sanitarnych urządzeń wodnych, 144 kontroli jakości wody do spożycia, pobrano 144 próbki wody (w tym 124 próbki do monitoringu kontrolnego i 20 próbek do monitoringu przeglądowego).

Poza kontrolą jakości wody prowadzoną przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2017 roku prowadzona była przez właścicieli urządzeń wodociągowych kontrola wewnętrzna, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. oraz opracowanymi i uzgodnionymi z PPIS w Końskich harmonogramami poboru.

Wydano ogółem 46 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji na poprawę stanu sanitarno – technicznego, 6 decyzji na poprawę jakości wody do spożycia (w tym 4 z rygorem natychmiastowej wykonalności), 9 decyzji o wygaśnięciu, 11 decyzji – oceny jakości wody,

15 decyzji płatniczych i 6 komunikatów w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi skierowane do konsumentów wody z wodociągu Kłucko gmina Radoszyce, wody z wodociągu Gowarczów gm. Gowarczów oraz wody z wodociągu Gosań gm. Stąporków.

W 2017r. na terenie powiatu koneckiego działania naprawcze w zakresie poprawy stanu sanitarno-technicznego wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadzone były w niewielkim zakresie.

Wydano 5 decyzji dotyczących poprawy stanu sanitarno – technicznego następujących wodociągów: wodociąg Gosań, wodociąg Pardołów, wodociąg Smarków gm. Stąporków, wodociąg Dęba, wodociąg Wyszyna Falkowska gm. Ruda Maleniecka, zarządzono m. in:

- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno – technicznego ścian studni, den szachtów studziennych, przykryć: studni, zbiornika wód popłucznych, studzienek przepływowych, zbiornika bezodpływowego, drabinek w komorach zbiorników zasobowych, ścian w pomieszczeniu chlorowni.

Zarządzenia 1 decyzji dot. wodociągu Pardołów wykonano, odnośnie wykonania zarządzeń decyzji dotyczących 4 wodociągów udzielono prolongat na uzasadnione wnioski zobowiązanych.

Nażłożono **2 mandaty na kwotę 600 zł w 2 urządzeniach wodociągowych** (wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę), nieprawidłowości dotyczyły m. in:

- nieterminowego, niezgodnego z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi poinformowanie PPIS w Końskich o przekroczeniach parametrów mikrobiologicznych w wodzie, o planowanych przedsięwzięciach naprawczych wraz z harmonogramem ich realizacji;

- nie poinformowanie konsumentów o zakazie spożywania wody z wodociągu;

- nieterminowe, niezgodne z wymogami określonymi w w/w rozporządzeniu zapewnienie użytkownikom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia odpowiadającą wymogom sanitarnym,

- brak oryginalnego opakowania podchlorynu sodu używanego do dezynfekcji wody, a tym samym brak informacji o jego terminie ważności (roztwór podchlorynu przywieziony przez firmę świadczącą dezynfekcję w nieoznakowanym pojemniku), składowanie w pomieszczeniu chlorowni przeterminowanego podchloryn sodu w 5 l opakowaniu, brak instrukcji obsługi nowo zakupionego chloratora, brak ulotki informacyjnej z danymi technicznymi urządzenia;

- uzdatniania (dezynfekcji) wody w wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę tj. przy użyciu przeterminowanego środka dezynfekcyjnego (podchlorynu).

2.1. Wodociągi o produkcji <100 m³/dobę

W 2017r. na terenie powiatu koneckiego znajdowało się 6 wodociągów (wodociągi: Dęba gm. Ruda Maleniecka, Kłucko gm. Radoszyce, Pardołów, Smarków gm. Stąporków, Stanowiska gm. Smyków, Wąsosz gm. Końskie) o produkcji poniżej 100 m³/dobę.

W stosunku do 2016r. ich ilość nie uległa zmianie. Urządzenia te zaopatrywały ok. 3,441 tys. ludności stałej.

Wodociągi o produkcji poniżej 100 m³/dobę w 2017r. w większości dostarczały wodę odpowiadającą wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem wod. Kłucko, gdzie stwierdzono mikrobiologiczne skażenie wody, tj. obecność bakterii grupy coli.

W związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody w wodociągu Kłucko zostało wszczęte postępowanie administracyjne.

Została wydana decyzja znak: SE.Ia – 4261/80/2017 z dnia 29.05.2017r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Kłucko, zarządzo i nakazano:**

unieruchomienie wodociągu; wprowadzenie zakazu spożywania wody do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania stwierdzających jej przydatność do spożycia;

poinformowanie konsumentów o zakazie spożywania wody;

zapewnienie użytkownikom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia odpowiadającą wymogom sanitarnym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 1989) oraz **niezwłoczne podjęcie działań naprawczych** mających na celu doprowadzenie wody z przedmiotowego wodociągu do jakości odpowiadającej wymogom określonym w w/w rozporządzeniu;

powiadomienie na piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich o zakończeniu działań naprawczych i sposobie wykonania zarządzeń, w celu przeprowadzenia badań kontrolnych jakości wody przez PPIS w Końskich, pozwalających na podjęcie decyzji o stwierdzeniu braku zagrożenia z tytułu przekroczenia wartości dopuszczalnych dla parametrów mikrobiologicznych wody dostarczanej z wodociągu Kłucko.

Na podstawie art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego z uwagi na ochronę zdrowia konsumentów, **zarządzeniom decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.**

W wyniku podjętych przez zarządcę działań oraz na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań mikrobiologicznych wody z wodociągu Kłucko stwierdzono, że jakość wody pod względem bakteriologicznym odpowiada wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2017r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne dotyczące wodociągu Dęba gm. Ruda Maleniecka z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego (ponadnormatywna wartość mętności oraz żelaza).

Została wydana decyzja znak: SE. Ia – 4261/146/2017 z dnia 18.10.2017r., stwierdzono **warunkową przydatność wody do spożycia**, zarządzono m. in.: podjęcie działań naprawczych polegających na doprowadzeniu wody w sieci wodociągowej do składu fizykochemicznego spełniającego obowiązujące wymagania określone w załączniku nr 3B do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. oraz określono najwyższy dopuszczalny poziom wartości dla kwestionowanych parametrów pozwalający na warunkowe dopuszczenie wody do spożycia.

2.2. Wodociągi o produkcji 100 - 1000 m³/dobę

W 2017r., bez zmian w stosunku do 2016 r. pod nadzorem PPIS w Końskich znajdowało się 10 wodociągów (wodociągi: Bernów, Gowarczów gm. Gowarczów, Fałków gm. Fałków, Gosań, Odrowąż gm. Stąporków, Mnin gm. Słupia, Paruchy gm. Końskie, Przyłogi gm. Smyków, Radoszyce gm. Radoszyce, Wyszyna Fałkowska gm. Ruda Maleniecka) o produkcji od 100 do 1000 m³/dobę, dostarczały one wodę dla 35,148 tys. ludności stałej.

W 2017 r. zostały wszczęte postępowania administracyjne w związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody w 2 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę o produkcji od 100 do 1000 m³/dobę: **wodociąg Gosań gm. Stąporków (obecność bakterii grupy coli, decyzja znak: SE.Ia – 4261/114/2017 z dnia 21.07.2017r.), wodociąg Gowarczów gm. Gowarczów (obecność bakterii grupy coli i enterokoków, decyzja znak: SE.Ia – 4261/147/2017 z dnia 20.09.2017r.)**. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia** z przedmiotowych wodociągów, **zarządzono i nakazano:**

unieruchomienie wodociągów; wprowadzenie zakazu spożywania wody do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania stwierdzających jej przydatność do spożycia;

poinformowanie konsumentów o zakazie spożywania wody;

zapewnienie użytkownikom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia odpowiadającą wymogom sanitarnym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 1989) oraz **niezwłoczne podjęcie działań naprawczych** mających na celu doprowadzenie wody z przedmiotowych wodociągów do jakości odpowiadającej wymogom określonym w w/w rozporządzeniu;

powiadomienie na piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich o zakończeniu działań naprawczych i sposobie wykonania zarządzeń, w celu przeprowadzenia

badan kontrolnych jakości wody przez PPIS w Końskich, pozwalających na podjęcie decyzji o stwierdzeniu braku zagrożenia z tytułu przekroczenia wartości dopuszczalnych dla parametrów mikrobiologicznych wody dostarczanej z przedmiotowych wodociągów.

Na podstawie art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego z uwagi na ochronę zdrowia konsumentów, zarządzeniem decyzji **nadano rygor natychmiastowej wykonalności**.

W wyniku podjętych przez zarządców działań oraz na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań mikrobiologicznych wody stwierdzono, że jakość wody **wodociągów Gosań i Gowarczów** pod względem bakteriologicznym odpowiada wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na koniec roku sprawozdawczego 2017 oceniono, że jakość dostarczanej wody z większości wodociągów nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z **wodociągu Radoszyce**. W dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące jakości fizykochemicznej wody z przedmiotowego wodociągu z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego, tj. przekroczenie parametrów zawartych:

- w załączniku nr 3 B do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 1989) tj. podwyższony poziom siarczanów;
- w załączniku nr 4 do wyżej cytowanego rozporządzenia, tj. podwyższony poziom twardości ogólnej.

PPIS w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia** z w/w wodociągu.

2.3. Wodociągi o produkcji 1000 - 10000 m³/dobę

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich nadzorowała 2 wodociągi o produkcji od 1000 do 10000 m³/dobę, tj. wodociąg Końskie gm. Końskie, wodociąg Stąporków gm. Stąporków. Wodociągi te zostały zakwalifikowane jako wodociągi raportowane do Komisji Europejskiej, są to urządzenia produkujące wodę w ilości powyżej 1000 m³/dobę lub zaopatrujące więcej niż 5000 osób. Przedmiotowe wodociągi zaopatrywały w wodę odpowiadającą wymaganiom ok. 41,515 tys. ludności stałej.

2.4. Wodociągi o produkcji 10000 - 100000 m³/dobę

Na terenie powiatu koneckiego brak jest wodociągów o produkcji od 10000 do 100000 m³/dobę.

2.5. Inne podmioty zaopatrujące w wodę

W 2017r. pod nadzorem PPIS w Końskich znajdowało się 5 innych podmiotów wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej tj.: wodociąg Czarniecka Góra SZPITAL gm. Stąporków, wodociąg Końskie OSM gm. Końskie, wodociąg Fidor gm. Końskie, wodociąg Stara Góra gm. Stąporków, wodociąg Koliszowy HUZAR gm. Ruda Maleniecka.

W 2017 r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody w 1 wodociągu – wodociąg Koliszowy HUZAR: Została wydana decyzja znak: SE.Ia – 4261/42/2017 z dnia 27.03.2017r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich **stwierdził brak przydatności wody do spożycia w wodociągu Koliszowy HUZAR, zarządzono i nakazano:**

unieruchomienie wodociągu; wprowadzenie zakazu spożywania wody do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania stwierdzających jej przydatność do spożycia;

zapewnienie użytkownikom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia odpowiadającą wymogom sanitarnym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 1989) oraz **niezwłoczne podjęcie działań naprawczych** mających na celu doprowadzenie wody z przedmiotowego wodociągu do jakości odpowiadającej wymogom określonym w w/w rozporządzeniu;

powiadomienie na piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich o zakończeniu działań naprawczych i sposobie wykonania zarządzeń, w celu przeprowadzenia badań kontrolnych jakości wody przez PPIS w Końskich, pozwalających na podjęcie decyzji o stwierdzeniu braku zagrożenia z tytułu przekroczenia wartości dopuszczalnych dla parametrów mikrobiologicznych wody dostarczanej z wodociągu Koliszowy HUZAR.

Na podstawie art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego z uwagi na ochronę zdrowia konsumentów, zarządzeniem decyzji **nadano rygor natychmiastowej wykonalności.**

W wyniku podjętych przez zarządcę działań oraz na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań mikrobiologicznych wody z **wodociągu Koliszowy HUZAR** stwierdzono, że jakość wody pod względem bakteriologicznym odpowiada wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2017r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne dotyczące **wodociągu Fidor gm. Końskie** z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego (przekroczenie dopuszczalnych zakresów wartości odczynu pH). Została wydana decyzja znak: SE. Ia – 4261/97/2017 z dnia 03.08.2017r., **stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia**, zarządzono m.in.: podjęcie działań naprawczych polegających na doprowadzeniu

wody w sieci wodociągowej do składu fizykochemicznego spełniającego obowiązujące wymagania określone w załączniku nr 3B do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. oraz określono najwyższy dopuszczalny poziom wartości dla kwestionowanych parametrów pozwalający na warunkowe dopuszczenie wody do spożycia. Na koniec roku sprawozdawczego 2017 oceniono, że jakość dostarczanej wody z w/w wodociągów odpowiadała obowiązującym przepisom.

2.6. Ujęcia powierzchniowe

Na terenie powiatu koneckiego brak jest wodociągów opartych na ujęciach powierzchniowych.

2.7. Przyznane odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W roku sprawozdawczym 2017 podobnie jak we wcześniejszym okresie, tj. od dnia obowiązywania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r., w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich nie wydawał zgód na odstępstwo od wymagań dla jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określonych w przedmiotowym rozporządzeniu.

3. Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek *Legionella sp.*

Wobec istniejących zagrożeń zdrowotnych powodowanych zasiedlaniem instalacji i urządzeń wodnych bakteriami z rodzaju *Legionella*, konieczne jest okresowe monitorowanie ciepłej wody użytkowej, w kierunku obecności tych bakterii.

Wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać ciepła woda użytkowa w zakresie parametru *Legionella sp.* określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 2294).

Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Końskich w 2017r. pobrali w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego do badania próbki wody ciepłej (ogółem 26 próbek) na obecność pałeczek *Legionella sp.* w wytypowanych obiektach na terenie powiatu koneckiego (szpital, inny podmiot leczniczy, hotele, motele, obiekty pomocy społecznej, pływalnie).

W wyniku 9 kontroli jakości wody ciepłej użytkowej przeprowadzonych w 8 obiektach, w 1 obiekcie (podmiot leczniczy) stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella sp.*

3.1. Badania ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne

i całodobowe świadczenia zdrowotne

W 2017r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich skontrolowali na obecność bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej 1 szpital i 1 inny podmiot. W nadzorowanych podmiotach leczniczych, w ramach nadzoru bieżącego pobrano ogółem 6 próbek wody ciepłej z wewnętrznej instalacji ciepłej wody użytkowej.

Jakość wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z 1 obiektu (Świątokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze), gdzie stwierdzono ponadnormatywną obecność bakterii *Legionella sp.* - „średnie” skażenie ciepłej wody w instalacji wewnętrznej ciepłej wody w 2 budynkach szpitala.

W związku ze stwierdzonym zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wody (ponadnormatywna obecność bakterii *Legionella sp.*) zostało wszczęte postępowania administracyjne, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał decyzję znak: SE. Ia – 4263/3/2017 z dnia 28.03.2017r., **zarządzono i nakazano m.in.:** znalezienie przyczyny skolonizowania sieci wodnej przez pałeczki *Legionella* (dokonanie przeglądu technicznego sieci, sprawdzenie temperaturę wody, przeprowadzenie czyszczenia i dezynfekcji systemu).

Zarządcę instalacji zobowiązano do bezzwłocznego przystąpienia do działań naprawczych i bezzwłocznego powiadomienia na piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich o podjętych działaniach naprawczych, przedstawiając jednocześnie pozytywne wyniki badania wody.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządcę obiektu, stwierdzono, że jakość wody spełnia wymagania sanitarne.

3.2. Badania ciepłej wody użytkowej w budynkach zamieszkania zbiorowego

W 2017r. w powiecie koneckim przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich pobrali w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego do badania 20 próbek wody ciepłej w celu określenia skolonizowania instalacji pałeczkami *Legionella sp.*, w tym: 8 próbek w 4 obiektach zamieszkania zbiorowego, tj. 1 hotelu, 1 motelu i 2 obiektach pomocy społecznej oraz 12 próbek w 2 pływalniach.

W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej stwierdzono, że jakość wody spełnia wymagania sanitarne.

4. Wnioski

Zaopatrzenie ludności w wodę jest bardzo istotnym elementem zachowania właściwego stanu sanitarnego powiatu. Rozbudowywana jest systematycznie rozdzielcza sieć wodociągowa, a także prowadzona jest modernizacja już istniejącej, działania te zwiększają dostępność ludności do wody spełniającej wymagania sanitarne.

W roku 2017 skontrolowano wszystkie wodociągi. Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że stan sanitarno- techniczny budynków i urządzeń wodociągowych na terenie powiatu koneckiego ulega stałej poprawie.

Prowadząc na bieżąco monitoring jakości wody do spożycia, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowały stosowne działania w przypadkach naruszeń wymagań sanitarnych.

Jakość wody była najczęściej kwestionowana z uwagi na obecność w wodzie bakterii grupy coli oraz przekroczenia zawartości żelaza i podwyższonej mętności.

Kwestię bardzo istotną dla stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu koneckiego stanowi zabezpieczenie awaryjnych źródeł zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi lub zapasu wody na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnych. Zabezpieczenie awaryjne w razie skażenia mikrobiologicznego wody lub awarii ujęć na terenie powiatu koneckiego, ze względu na brak studni publicznych oraz zbyt małą ilość cystem i innych zbiorników magazynujących wodę w środkach transportu, jest niezadowalające.

III. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Przedmiotem działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego było uzgadnianie i opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu,
- przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- dokumentacji projektowych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- przystąpienia do użytkowania przedsięwzięcia,
- uzgadnianie i opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach prowadzonych postępowań oraz uzgodnień w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przyczyniają się do eliminacji nieprawidłowości w zakresie sanitarno – higienicznym, zapewniają właściwe warunki sanitarno-zdrowotne w miejscach pobytu ludzi, a także odpowiednie warunki pracy.

W 2017r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajął **143 stanowiska**, których celem było zapewnienie właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w obiektach na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania oraz wydał **24 decyzje płatnicze** i przeprowadził **26 wizji lokalnych**.

Ilość załatwianych spraw i wydanych opinii przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w poszczególnych zakresach tematycznych w roku 2017:

- Postanowienia dot. uzgodnienia przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – **2**;
- Wydane opinie sanitarne dot. dokumentacji projektowej (projekty budowlane) – **43**;
- Wydane w drodze postanowień opinie sanitarne o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu – **41**;
- Wydane w drodze decyzji pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego - **12**;
- Zaopiniowane projektu studium i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – **0**;
- Uzgodnienia dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji do prognozy oddziaływania na środowisko- **7**;
- Uzgodnienia wydane w innej formie – **25**;
- Uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisk – **0**;
- Uzgodnienie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko - **13**;
- Wydane decyzje dotyczące opłat za wykonanie czynności w pionie nadzoru sanitarnego - **24**;
- Liczba przeprowadzonych wizji lokalnych związanych z oceną usytuowania projektowanej inwestycji, zmiany przeznaczenia terenów, obiektów itp. oraz liczba przeprowadzonych kontroli obiektów – **26**.

IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk

1. Wprowadzenie

Bieżący nadzór sanitarny Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy różnorodnych obiektów, są to między innymi: kąpieliska, baseny kąpielowe, ustępy publiczne, domy pomocy społecznej, hotele i inne obiekty hotelarskie, obiekty wczasowo – turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, cmentarze, zakłady pogrzebowe, prosekoria i inne obiekty, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osobom z nich korzystającym.

W 2017r. na 280 obiektów użyteczności publicznej ujętych w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich skontrolowano 171 obiektów, przeprowadzono w nich 228 kontroli sanitarnych, dodatkowo przeprowadzono 28 kontroli innych obiektów (nie ujętych w ewidencji: ekshumacje, samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, samochody do przewozu chorych, ustęp ogólnodostępny) oraz 6 kontroli jakości wody z pływalni i 1 kontrolę jakości wody z kąpieliska.

Powyższa liczba nie uwzględnia kontroli urządzeń wodnych (wodociągów) i podmiotów leczniczych.

W 2017r. przeprowadzono dodatkowo 3 kontrole doraźne w związku z wniesionymi interwencjami, które dotyczyły nieprawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi na cmentarzach w miejscowościach Pilczyca gm. Słupia Konecka, Fałków gm. Fałków oraz nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego domku wczasowego w Ośrodku Wypoczynkowym w Sielpi, ponadto 3 wniesione interwencje, dotyczące m.in.: nieprawidłowego składowania obornika na posesji w miejscowości Czerwony Most gm. Końskie, jakości wody w studni przydomowej w Stąporkowie przy ul. 1 Maja 14, nieprawidłowości związanych z umiejscowieniem studzienek kanalizacyjnych i szamba na przedmiotowej działce oraz przepełnienia studzienek na sieci kanalizacji sanitarnej w Końskich przy ul. Młyńskiej przekazano do załatwienia wg kompetencji.

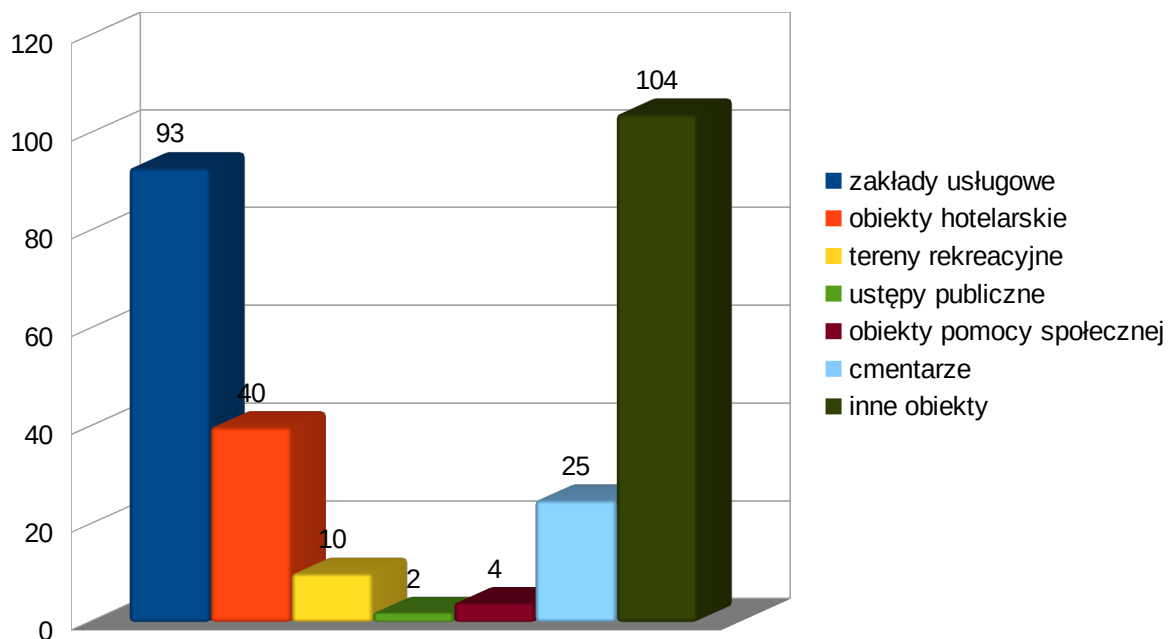
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał **16 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich**. Ekshumacja zwłok/szczątków jest dopuszczalna w okresie od 16 października do 15 kwietnia i przeprowadza się ją we wczesnych godzinach rannych przy zachowaniu odpowiednich warunków sanitarnych. Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawowali nadzór nad prawidłowym przebiegiem czynności ekshumacyjnych i warunkami sanitarnymi przewozu zwłok.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Oceniając stan sanitarny środków do przewozu zwłok/szczątków ludzkich zwrócono szczególną uwagę na przestrzeganie obowiązku mycia i dezynfekcji części pojazdu przeznaczanej do umieszczania zwłok/szczątków, częstotliwość w/w czynności, stosowane preparaty. Wszystkie skontrolowane samochody były prawidłowo oznakowane i spełniały wymogi techniczne do przewozu zwłok / szczątków ludzkich.

Na wniosek Starosty Koneckiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał **10 opinii w formie postanowienia na sprowadzenie zwłok z zagranicy.**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017r., 5 obiektów oceniono negatywnie ze względu na zły stan sanitarno – techniczny (3 podmioty lecznicze, 2 zakłady usługowe w tym: 1 zakład odnowy biologicznej, 1 zakład kosmetyczny), co stanowi 1,13% wszystkich skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej.

Zestawienie obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu koneckiego w 2017 r.

2. Stan sanitarny wybranych obiektów i urzędzeń

2.1. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowane są 2 ustępy publiczne znajdujące się w Końskich, w w/w obiektach przeprowadzono 5 kontroli.

Czystość i porządek otoczenia obiektów nie budziły zastrzeżeń, dezynfekcja pomieszczeń i urzędzeń prowadzona była na bieżąco.

Zostało wszczęte postępowanie administracyjne, dotyczące 2 ustępów publicznych w Końskich w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, tj.:

Ustęp publiczny przy ul. Plac Kościuszki w Końskich:

- brak wody bieżącej, ciepłej przy umywalkach do mycia rąk w częściach damskiej i męskiej ustępu;

- brudne, zawilgocone i zagrzybione ściany we wszystkich pomieszczeniach ustępu.

Decyzji merytorycznej nie wydano z uwagi na usunięcie przez zobowiązanego stwierdzonych nieprawidłowości w ciągu 7 dni od daty przeprowadzenia kontroli, tj. odnowiono ściany we wszystkich pomieszczeniach ustępu, zapewniono wodę bieżącą, ciepłą przy umywalkach do mycia rąk, została wydana decyzja płaćnicza.

Ustęp publiczny w Końskich przy ul. Wojska Polskiego:

- w częściach męskich sanitariatu: ogólnodostępnej oraz dla pracowników pawilonów spożywczych ściany z licznymi pęknięciami w płycie panel-tech, podłoga w części ogólnodostępnej z ubytkami i nierównościami w blasze antypoślizgowej,

- w części damskiej sanitariatu dla pracowników pawilonów spożywczych (w kabinie ustępowej) podłoga ze znacznym ubytkiem, skorodowana, drzwi zewnętrzne skorodowane.

Wydano 1 decyzję dotyczącą poprawy stanu sanitarno – technicznego 1 ustępu publicznego, z terminem wykonania do dnia 30.06.2017, zarządzenia decyzji wykonano.

2.2. Obiekty Pomocy Społecznej

Nadzorowane są 4 placówki zapewniające całodobową opiekę, 3 w gm. Stąporków: Ośrodek Opiekuńczy „Barbara” w Wielkiej Wsi, Dom Opieki „Pogodna Jesień” w Odrowążu, „Kompleks Opiekuńczy u Stępników” w Koziej Woli, 1 w gm. Fałków: „Dom Zielone Wzgórze” w Starzechowicach.

Przeprowadzono 5 kontroli przedmiotowych obiektów, stan sanitarno – techniczny w/w nie budził zastrzeżeń.

Decyzji nie wydano, udzielone doraźne zalecenia w 1 obiekcie, dotyczące okazania do wglądu dokumentacji zdrowotnej personelu oraz dokumentacji poświadczającej odbiór odpadów komunalnych, wykonano.

2.3. Obiekty hotelarskie

Hotele, motele, inne

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowanych jest 6 hoteli i 2 motele. Powyższe obiekty stanowią bazę całoroczną, w większości reprezentują wysoki standard świadczonych usług.

Skontrolowano 8 z 8 obiektów, przeprowadzono ogółem 17 kontroli.

W obiektach obowiązują i przestrzegany jest zakaz palenia tytoniu, w widocznych miejscach umieszczono odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia tytoniu.

Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy nie budzi zastrzeżeń, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania nieczystości stałych i płynnych.

Gromadzenie bielizny czystej i brudnej zgodne z wymogami sanitarnymi, obiekty posiadają pomieszczenia magazynowe z odpowiednią wentylacją do czasowego przechowywania bielizny czystej i brudnej, pranie bielizny świadczą pralnie zewnętrzne,

W związku z zagrożeniem wynikającym z możliwości przeniesienia wirusa afrykańskiego pomoru świń na terytorium województwa świętokrzyskiego w 2017r. w dalszym ciągu prowadzono wzmożony nadzór nad w/w obiektami w zakresie kontroli gospodarki odpadami.

Kontrole obiektów w przedmiotowym zakresie nie wykazały nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami, czystość i porządek otoczenia obiektów nie budził zastrzeżeń.

Nie stwierdzono wyrzucania żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego (np. kanapki z wędliną, pieczone mięso, domowe przetwory z mięsem, itp.).

Obiekty wyposażone są w dostateczną ilość urządzeń do czasowego gromadzenia odpadów komunalnych, stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy urządzeń do gromadzenia odpadów (kontenerów oraz pojemników) nie budził zastrzeżeń.

Odbiór i transport odpadów są świadczone przez specjalistyczne, uprawnione firmy, powyższe jest poświadczane stosowną dokumentacją (okazano do wglądu umowy oraz dowody opłat za odbiór odpadów komunalnych).

W obiektach, zgodnie z zaleceniami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich umieszczone zostały w widocznych miejscach stosowne ulotki informacyjne pt. INFORMACJA DLA PODRÓŻNYCH „Choroby nie znają granic!”, dostarczone w ramach prowadzonej akcji informacyjnej, dotyczącej zagrożeń wynikających z możliwości przeniesienia wirusa afrykańskiego pomoru świń.

Zalecenia doraźne udzielono w 3 obiektach (2 hotelach, 1 motelu), dotyczyły m.in. okazania do wglądu dokumentacji zdrowotnej personelu oraz dokumentacji poświadczającej odbiór odpadów komunalnych

Obiekty wczasowo-turystyczne

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowanych jest: 28 ośrodków wypoczynkowych oraz 3 pola namiotowe.

Powyższe obiekty stanowią w większości bazę sezonową, znajdują się na terenach wiejskich, tj. w Sielpi i Czarnieckiej Górze (2 obiekty).

Skontrolowano 26 obiektów, przeprowadzono 30 kontroli, których zakres obejmował m.in. kontrolę zaopatrzenia w wodę do spożycia, odprowadzania ścieków bytowo – gospodarczych, gospodarkę odpadami komunalnymi, postępowania z bielizną czystą i brudną, stan sanitarno – techniczny pomieszczeń i ich wyposażenia.

Stan sanitarno – techniczny ośrodków wypoczynkowych nie budził zastrzeżeń, tj. tereny ośrodków były utrzymane czysto, zadbane, ogrodzone, nieprawidłowości w zakresie usuwania nieczystości stałych i płynnych nie stwierdzono, stan sanitarno – techniczny pomieszczeń oraz ich wyposażenia nie budził zastrzeżeń, gromadzenie bielizny czystej i brudnej zgodne z wymogami sanitarnymi, wszystkie obiekty korzystają z usług pralniczych pralni zewnętrznych, zaopatrzenie w środki czystościowe, dezynfekcyjne oraz artykuły jednorazowego użytku dostateczne.

W sezonie 2017r. nastąpiła poprawa stanu sanitarno – technicznego następujących ośrodków wypoczynkowych:

Ośrodek wypoczynkowy „ATMOSFERA” w Sielpi - oddano do użytku zlewnię ścieków carawaningowych podłączoną do systemu kanalizacyjnego, przy zlewni zapewniony został punkt do płukania zbiorników na ścieki;

Kompleks Turystyczno-Wypoczynkowy "KUŹNICA" w Sielpi (dawny pensjonat „Komunalni” OSiR w Sielpi) – przeprowadzono generalny remont części obiektu (budynek A) z dostosowaniem sanitariatów ogólnodostępnych dla potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażono obiekt w nowe meble, sprzęty, pościel itp.;

Ośrodek wypoczynkowy „SAFARI” w Sielpi – zwiększono bazę noclegową poprzez oddanie do użytku 2 nowych domków, 5 – osobowych, z pełnymi węzłami sanitarnymi (oczko WC, natrysk, umywalka).

Zalecenia doraźne udzielono w 8 obiektach, dotyczyły m. in. okazania do wglądu dokumentacji poświadczającej: odbiór odpadów komunalnych, odbiór nieczystości płynnych, korzystanie z usług pralniczych, aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu, zalecenia wykonano.

Wydano 2 decyzje płatnicze za niewykonanie zaleceń w wyznaczonym terminie.

W 2017r. z będących w ewidencji Sekcji Nadzoru Higieny Środowiska 3 pola namiotowych w Sielpi w dalszym ciągu nieczynne było 1 („Iglasty Zakątek” w Sielpi).

W sezonie letnim 2017r. nadzorowano 2 pola namiotowe w Sielpi.

Zaopatrzenie w wodę – woda bieżąca, zimna z wodociągu prywatnego, opartego o studnię kopaną, znajdującego się na polu namiotowym, ciepła z bojlera elektrycznego, nieczystości płynne zrzucały do zbiornika bezodpływowego, położonego w sąsiedztwie kontenerów z natryskami.

Infrastruktura pola namiotowego: 3 kabiny natryskowe przenośne, 3 sanitariaty przenośne typu toi-toi (w kabinie 1 oczko ustępowe oraz 1 pisuar), punkt mycia naczyń wyposażony w zlewozmywak dwukomorowy, 2 umywalki do mycia rąk, urządzenia do czasowego gromadzenia odpadów: 2 kontenery metalowe, z przykryciami, wózkowe, o poj. 1,1m³ oraz 3 pojemniki typu „dzwon” (papier, szkło, tworzywo sztuczne).

Odbiór odpadów komunalnych świadczyło Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Końskich ul. Łazienna 8.

Zostało wszczęte postępowanie administracyjne, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, tj. brak wody bieżącej, ciepłej przy 1 umywalce do mycia rąk, brak aktualnego wyniku badania wody z wodociągu na polu namiotowym.

Decyzji administracyjnej nie wydano, ponieważ dzierżawca pól w ciągu 7 dni od daty kontroli powiadomił o usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono usunięcie nieprawidłowości oraz wykonanie udzielonych doraźnych zaleceń, dotyczących okazania do wglądu dokumentacji poświadczającej odbiór nieczystości płynnych oraz serwisowania sanitariatów przenośnych i kontenerów z natryskami.

Wydano 1 decyzję płatniczą.

2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W ewidencji PSSE w Końskich znajduje się 96 zakładów usługowych: 62 zakłady fryzjerskie, 13 zakładów kosmetycznych, 12 zakładów odnowy biologicznej i 9 innych zakładów, w których są świadczone więcej niż jedna z usług.

Skontrolowano 86 zakładów, przeprowadzono 102 kontrole, których zakres obejmował m. in. kontrolę stanu sanitarno - technicznego zakładów oraz wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Podczas kontroli zwracano zatem szczególną uwagę na przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji narzędzi i sprzętu wielorazowego użytku oraz prawidłowe postępowanie z odpadami niebezpiecznymi, w miejscu ich powstawania, warunki ich czasowego przechowywania czy odbiór odpadów świadczą uprawnione firmy, co jest poświadczane stosowną dokumentacją.

Wydano 5 decyzji dotyczących poprawy stanu sanitarno – technicznego (3 zakładów fryzjerskich, 1 zakładu kosmetycznego, 1 zakładu odnowy biologicznej) oraz 5 decyzji płatniczych, zarządzono:

- zapewnienie sanitariatu ogólnodostępnego z przedsionkiem,
- zapewnienie przedsionka w sanitariacie,
- zapewnienie pomieszczenia lub miejsca do przechowywania sprzętu do utrzymania czystości,

- zapewnienie ochrony wejścia z zewnątrz do obiektu przed nadmiernym dopływem chłodnego powietrza,
- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian we wszystkich pomieszczeniach zakładu.

Nie wydano decyzji pomimo wszczęcia postępowania administracyjnego wobec 1 zakładu fryzjerskiego, ponieważ stwierdzone nieprawidłowości, tj. brak wody bieżącej, ciepłej przy umywalce do mycia rąk w przedsiönku do sanitariatu zostały usunięte przez zobowiązaną w ciągu 7 dni od daty kontroli.

Udzielono doraźne zalecenia w 12 obiektach (8 zakładach fryzjerskich, 1 zakładzie świadczącym więcej niż jedną usługę, 2 zakładach odnowy biologicznej, 1 zakładzie kosmetycznym) dotyczyły m. in.:

- okazania do wglądu dokumentacji z pomiarów skuteczności działania urządzeń wentylacyjnych w pomieszczeniach do poprawy kondycji fizycznej, opracowania programu mycia i dezynfekcji pomieszczeń oraz sprzętu do ćwiczeń w zakładzie odnowy biologicznej,
- okazania do wglądu aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu, aktualnego wyniku badania wody z wodociągu zaopatrującego zakład w wodę,
- okazania do wglądu dokumentacji poświadczającej odbiór odpadów komunalnych oraz odbiór nieczystości płynnych,
- zaopatrzenia zakładów w: środki do szybkiej dezynfekcji powierzchni, pojemniki odporne na przekłucie do gromadzenia odpadów niebezpiecznych, pojemniki na bieliznę brudną itp.

Nałożono 1 mandat na kwotę 200 zł za nieprawidłowe postępowanie z odpadami niebezpiecznymi w zakładzie kosmetycznym tj. nieprawidłowe gromadzenie oraz nieprawidłowe warunki przechowywania odpadów niebezpiecznych, zakaźnych do czasu ich odbioru przez uprawnioną firmę tj. (brak pojemników na odpady niebezpieczne „ostre”, przechowywanie odpadów niebezpiecznych w temperaturze otoczenia, lodówka przeznaczona na odpady w dniu kontroli wyłączona, usuwanie odpadów są do pojemnika nie zaopatrzonego w worek foliowy)

2.5. Obiekty komunikacji publicznej

nie dotyczy.

2.6. Cmentarze

Na terenie powiatu koneckiego nadzorowanych jest 25 cmentarzy, skontrolowano 100%, przeprowadzono 28 kontroli.

Stan sanitarno – techniczny większości cmentarzy nie budził zastrzeżeń, obiekty posiadają ogrodzenia z trwałego materiału, zapewnione są punkty czerpalne wody, źródła zaopatrzenia

w wodę stanowią wodociągi sieciowe bądź źródła własne (studnie kopane), zapewnione są urządzenia do czasowego gromadzenia odpadów komunalnych, część cmentarzy posiada utwardzone dojścia i dojazdy do powierzchni grzebalnych.

Nałożono 2 mandaty na kwotę 800zł za zły stan sanitarny 2 obiektów (nieprawidłowe postępowanie z odpadami pochodzącymi z powierzchni grzebalnej cmentarza, tj. przepełnione kontenery przeznaczone do gromadzenia odpadów, składowanie znacznych ilości odpadów poza przeznaczonymi na ten cel urządzeniami, bezpośrednio na ziemi, w sąsiedztwie kontenerów, za ogrodzeniem, przy bramach prowadzących na cmentarz), brak dokumentacji poświadczającej odbiór odpadów przez uprawnione firmy.

2.7. Domy przedpogrzebowe

Na terenie powiatu nadzorowany jest 1 dom przedpogrzebowy w Radoszycach. Stan sanitarno-techniczny obiektu nie budził zastrzeżeń.

2.8. Inne obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji PSSE w Końskich znajduje się 110 innych obiektów użyteczności publicznej: 6 terenów rekreacyjnych (plaża, place gier i zabaw), 10 zakładów pogrzebowych, 35 aptek, 3 sklepy zielarsko-medyczne, 3 domy kultury, 2 kina, 1 muzeum, 9 obiektów sportowych, 4 biblioteki, 6 parkingów, 8 urzędów miast i gmin, 1 park, 2 skwery, 18 stacji paliw, 1 prosektorium, 1 dom przedpogrzebowy.

Skontrolowano 15 obiektów (w tym: 2 tereny rekreacyjne, 1 park miejski, 1 skwer, 6 parkingów, 1 obiekt sportowy, 1 kino letnie, 1 zakład pogrzebowy, 1 prosektorium, 1 dom przedpogrzebowy), co stanowi łącznie 13,64 % wszystkich obiektów w tej grupie, przeprowadzono łącznie 33 kontrole sanitarne, w tym 19 kontroli parkingów w zakresie gospodarki odpadami.

Stan sanitarno – porządkowy 6 nadzorowanych parkingów na terenie powiatu koneckiego w 2017r. Nie budził zastrzeżeń. Wszystkie obiekty wyposażone są w dostateczną ilość urządzeń do czasowego gromadzenia odpadów komunalnych, stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy urządzeń do gromadzenia odpadów (kontenerów oraz pojemników) nie budził zastrzeżeń.

Odbiór i transport odpadów oraz utrzymanie pojemników (opróżnianie, mycie i dezynfekcja) są świadczone przez specjalistyczne, uprawnione firmy, powyższe poświadczane jest stosowną dokumentacją (umowy na odbiór odpadów komunalnych oraz dowody opłaty za ich odbiór).

Nie stwierdzono wyrzucania żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego (np. kanapki z wędliną, pieczone mięso, domowe przetwory z mięsem, itp.).

Zarządcy obiektów umieścili w widocznych miejscach stosowne ulotki informacyjne dotyczące zagrożeń wynikających z możliwości przeniesienia wirusa afrykańskiego pomoru świń pt. „Uwaga! Główny Lekarz Weterynarii, informuje”.

Decyzji nie wydano, zaleceń doraźnych nie udzielono.

W stosunku do 1 obiektu (do 1 zakładu pogrzebowego) w dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne (dnia 12 maja 2016r. wydano decyzję znak: SE. Ia-4240/16/2016 z terminem wykonania zarządzeń przedłużonym do dnia 28 lutego 2018r.)

2.9. Kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpeli i baseny kąpielowe

Kąpieliska

W sezonie letnim 2017r. na terenie powiatu koneckiego funkcjonowało **1 kąpielisko w Sielpi Wielkiej** na zbiorniku wodnym w Sielpi, o długości linii brzegowej 50 m.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich zaopiniował pozytywnie projekt uchwały Rady Miejskiej w Końskich w sprawie wykazu kąpielisk na terenie Gminy Końskie postanowieniem znak: SE. Ia-4250/1/2017 z dnia 12.04.2017r.).

Zgodnie z przekazanym do PPIS w Końskich przez Burmistrza Miasta i Gminy w Końskich, wnioskiem znak: UKO.6344.2.2017.ZS z dnia 05.04.2017r. **sezon kąpieliskowy na kąpielisku w Sielpi Wielkiej trwał od 01.07.2017r. do 31.08.2017r.**

Organizator kąpieliska podejmował właściwe środki zarządzania oraz sprawowania nadzoru nad jakością wody w kąpielisku, poprzez uzgodnienie z PPIS w Końskich harmonogramu pobierania próbek wody z kąpieliska, który zrealizowano zgodnie z ustaleniami; oznakowanie kąpieliska tablicami informacyjnymi; systematyczne, wizualne nadzorowanie wody w kąpielisku; badanie próbek wody z kąpieliska w laboratorium PIS w Skarżysku – Kamiennej i przekazywanie wyników badań PPIS w Końskich, celem dokonania bieżącej oceny jakości wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich sprawował w roku 2017 nadzór nad jakością wody w czasie trwania sezonu zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz.1602). Przeprowadzono 4 kontrole sanitarne i 1 kontrolę jakości wody z kąpieliska w Sielpi, pobrano 1 próbkę wody z kąpieliska w Sielpi w ramach kontroli urzędowej.

Zgodnie z przyjętą przez Komisję Europejską praktyką pobierania pierwszej próbki wody do badań w kąpielisku, próbka wody przed otwarciem sezonu kąpielowego, powinna zostać pobrana nie wcześniej niż na 10 dni przed rozpoczęciem sezonu. Główny Inspektor Sanitarny przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego przedstawia Komisji Europejskiej informację o liczbie

kąpielisk.

Próbki wody do badania w ramach kontroli urzędowej pobrane zostały w dniu **26.06.2017r.**

Organizator kąpieliska w sezonie letnim 2017r. prowadził kontrolę wewnętrzną jakości wody w kąpielisku wg harmonogramu pobierania próbek wody uzgodnionego z PPIS w Końskich.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich w oparciu o wyniki badań laboratoryjnych próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej (przed sezonem w ramach kontroli urzędowej pobrano do badania 1 próbkę wody) i wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę (w sezonie w ramach kontroli wewnętrznej pobrano do badania 4 próbki wody) z kąpieliska w Sielpi, zgodnie z harmonogramem, przeprowadzonych w laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej, wydał 5 komunikatów (bieżących ocen jakości wody w kąpielisku) stwierdzających przydatność wody do kąpieli w kąpielisku Sielpia w Sielpi Wielkiej, gm. Końskie, komunikaty na bieżąco umieszczano w serwisie kąpieliskowym na stronie internetowej PSSE i przekazywano do wiadomości zarządcy oraz jednostkom samorządowym i Komendantowi Powiatowemu Policji.

W sezonie letnim 2017r. stan sanitarny zbiornika w Sielpi i jego otoczenia nie budził zastrzeżeń. Stwierdzono poprawę stanu sanitarno-technicznego infrastruktury kąpieliska z uwagi na zrealizowanie przed sezonu następujących zamierzeń: wybudowanie nowego pomostu na zbiorniku, usytuowanego naprzeciwko punktu ratowniczego, nawiezenie na plażę ok. 1200 ton świeżego piasku, przeprowadzenie remontu 3 przebieralni znajdujących się na plaży, wyposażenie kąpieliska w: nowy kontener socjalny z aneksem sanitarnym dla potrzeb punktu ratowniczego, 3 sanitariaty kontenerowe, skanalizowane, ustawione (1 w lasku naprzeciwko ośrodka wypoczynkowego „Łuczniczka”, 1 w rejonie restauracji „Leśniczanka”, 1 na parkingu niestrzeżonym, „unijnym” w Sielpi między ulicami Sosnową i Turystyczną), 2 sanitariaty przenośne, typu toi -toi dla osób niepełnosprawnych ustawione w rejonie restauracji „Leśniczanka” oraz na parkingu „unijnym”), 1 sanitariat przenośny, skanalizowany na przystanku rowerowym Green Velo znajdującym się w lasku naprzeciwko parkingu strzeżonego przy ul. Spacerowej. Decyzji nie wydano, doraźnych zaleceń nie udzielono.

Miejsce wykorzystywane do kąpieli w Stąporkowie przy ul. Miłej

W sezonie letnim 2017r. na terenie miasta Stąporkowa nie uruchomiono miejsca wykorzystywanego do kąpieli w Stąporkowie przy ul. Miłej, z uwagi na prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika prace budowlane.

Baseny kąpielowe

W ewidencji PSSE w Końskich znajdują się 2 pływalnie: Pływalnia Miejska w Końskich

i Pływalnia Kryta przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze. Ogółem przeprowadzono 2 kontrole stanu sanitarnego pływalni, 6 kontroli jakości wody z pływalni, pobrano 28 prób wody do badania oraz 4 próby wody doprowadzanej do pływalni. Jakość wody odpowiadała wymogom określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r., poz. 2016).

Kontrole wykazały, że w nadzorowanych obiektach prowadzona jest systematyczna, udokumentowana kontrola wewnętrzna jakości wody, zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z PPIS w Końskich; prowadzony jest systematyczny i udokumentowany nadzór pracy urzędów oraz rejestrowane są wyniki pomiarów jakości wody na pływalni z częstotliwością oraz w zakresie parametrów wymaganych rozporządzeniem; zarządzający pływalnią sporządzają komunikaty informujące o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w w/w rozporządzeniu lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów, komunikaty zamieszczane są na tablicach informacyjnych zlokalizowanych w miejscach widocznych dla korzystających z pływalni, 1 obiekt umieszcza je też na prowadzonej stronie internetowej.

3. Wnioski

Na terenie powiatu koneckiego w 2017r. obserwowano poprawę warunków bytowania mieszkańców, z uwagi na działania samorządów, mające na celu między innymi poprawę struktury sieci zbiorowego zaopatrzenia miejscowości w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, gospodarki odpadami komunalnymi oraz nieczystościami płynnymi jak również stanu sanitarno – porządkowego obiektów użyteczności publicznej i terenów ogólnodostępnych dla ludności.

W obiektach użyteczności publicznej (hotele, motele i inne obiekty hotelarskie oraz ośrodki wypoczynkowe) z roku na rok podnoszony jest standard i estetyka przez co poprawiają się również warunki sanitarno – techniczne świadczonych usług, w 2017r. na terenie powiatu koneckiego zwiększyła się też baza noclegowa, sezonowa.

Systematycznie wzrasta poziom i higiena wykonywanych usług w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej dzięki świadomości właścicieli i pracowników na temat zagrożeń istniejących przy świadczeniu tego typu usług oraz prowadzenia prawidłowej dezynfekcji i sterylizacji narzędzi.

W ocenie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich w 2017r. poprawił się stan sanitarno – porządkowy miejscowości turystyczno – wypoczynkowej Sielpia z uwagi na zapewnienie większej liczby ustępów ogólnodostępnych tj. ustawienie 3 sanitariatów,

skanalizowanych, kontenerowych, na terenie miejscowości (w lasku naprzeciwko ośrodka wypoczynkowego „Łuczniczka”, w rejonie restauracji „Leśniczanka” oraz na parkingu niestrzeżonym, „unijnym” w Sielpi między ulicami Sosnową i Turystyczną), 2 sanitariatów przenośnych typu toi - toi dla osób niepełnosprawnych oraz zrealizowanie następujących zamierzeń: wybudowanie nowego pomostu na zbiorniku, usytuowanego naprzeciwko punktu ratowniczego, poprawę estetyki otoczenia poprzez nawiezienie na plażę ok. 1200 ton świeżego piasku, wygrabienie obrzeża, przeprowadzenie bronowania plaży, remont 3 przebieralni znajdujących się na plaży, zapewnienie nowego kontenera socjalnego z aneksem sanitarnym dla potrzeb punktu ratowniczego, wybudowanie przystanku Green Velo, którego infrastrukturę stanowi; parking dla rowerów, miejsce odpoczynku dla rowerzystów z zadaszoną wiatą, stolikiem i ławkami oraz sanitariat skanalizowany przenośny.

Jednakże w dalszym ciągu na terenie powiatu koneckiego **liczba toalet dostępnych publicznie w stosunku do liczby mieszkańców jest niewystarczająca**, a odpowiednia liczba toalet dostępnych publicznie jest jednym z elementów, które mają wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego.

W dalszym ciągu na terenie powiatu **nie w pełni uporządkowana jest gospodarka ściekowa**.

V. Stan sanitarny podmiotów, w których wykonywana jest działalność leczniczą

PSSE w Końskich nadzoruje **163 podmioty wykonujących działalność leczniczą**, w tym: **39 podmiotów leczniczych** – 1 szpital, 3 inne niż szpitale, **35 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne** (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria, medyczne laboratoria diagnostyczne, inne) oraz **124 praktyki zawodowe** prowadzące działalność leczniczą.

W 2017r. skontrolowano ogółem przez przedstawicieli PPIS w Końskich 106 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w tym 28 podmiotów leczniczych, 78 praktyk zawodowych prowadzących działalność leczniczą.

W roku sprawozdawczym ogółem przeprowadzono 122 kontrole podmiotów, w których wykonywana jest działalność lecznicza, w tym: 44 podmiotów leczniczych, 78 praktyk zawodowych prowadzących działalność leczniczą.

Wydano 5 decyzji na poprawę stanu sanitarno – technicznego obiektów.

W skontrolowanych obiektach poddawano ocenie między innymi stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, dezynfekcję i sterylizację narzędzi i sprzętu medycznego, postępowanie z odpadami medycznymi w miejscach ich wytwarzania oraz czasowego gromadzenia, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną czystą i brudną, opracowanie i zastosowanie procedur medycznych.

Zaopatrzenie w sprzęt jednorazowy, środki dezynfekcyjne i czystościowe oraz sprzęt niezbędny do utrzymania czystości w nadzorowanych podmiotach jest prawidłowe.

Naruszenia wymagań sanitarno – higienicznych w zakresie utrzymania czystości i porządku nie stwierdzono.

Dostępność i użycie środków ochrony osobistej personelu jest odpowiednie do zagrożenia. Sprzęt wielorazowego użytku wyjaławiany jest w autoklawach. Na terenie powiatu koneckiego 45 podmiotów wyposażonych jest we własne autoklawy. Omawiane podmioty lecznicze przeprowadzające procesy sterylizacji narzędzi i sprzętu medycznego kontrolują skuteczność przebiegu tych procesów testami biologicznymi w ramach kontroli wewnętrznej ze średnią, szacunkową częstotliwością 1 raz w miesiącu. Przez użytkowników autoklawów prowadzona jest ponadto kontrola wewnętrzna wskaźnikami chemicznymi i kontrola fizyczna.

1. Szpitale

W 2017r. w Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze ogółem przeprowadzono 3 kontrole, w tym: 2 kontrole w zakresie nadzoru przeciwepidemicznego

(1 sanitarna i 1 po linii oceny szpitala w zakresie systemu kontroli zakażeń szpitalnych) i 1 kontrola w zakresie higieny środowiska. W placówce wprowadzone są indywidualne karty rejestracji zakażenia zakładowego oraz rejestracji drobnoustroju alarmowego.

W roku 2017 nie wystąpiły zakażenia zakładowe. Zespół realizuje program zapobiegania zakażeniom zakładowym poprzez bieżący nadzór i monitoring stanu higieniczno – sanitarnego oraz standardów pracy związanych z prewencją zakażeń, prowadzenie szkoleń zewnętrznych i wewnętrznych oraz prowadzenie racjonalnej polityki antybiotykowej.

Nastąpiła poprawa stanu sanitarno – technicznego obiektu z uwagi na przeprowadzony generalny remont budynku B (stary budynek szpitala), w ramach modernizacji wykonano: docieplenie budynku wraz z wykonaniem elewacji zewnętrznej, odnowienie ścian i sufitów we wszystkich pomieszczeniach, zainstalowanie nowych drzwi do wszystkich pomieszczeń, wyłożenie podłóg w salach chorych i korytarzach nową wykładziną, wymieniono na nową armaturę czerpalną przy umywalkach w łazienkach oraz szafy ubraniowe i szafki przyłóżkowe w salach chorych.

1.1. Zaopatrzenie w wodę

Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze posiada 2 źródła zaopatrzenia w wodę: własny wodociąg zaopatrujący w wodę stary budynek szpitala oraz wodociąg sieciowy dla Stąporkowa, który zaopatruje nowy budynek szpitala oraz awaryjnie cały budynek.

Jakość wody z w/w wodociągów dobra.

1.2. Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi

W Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze stosowany jest ujednolicony system postępowania z wszelkiego rodzaju odpadami wytwarzanymi w trakcie działalności. Postępowanie z odpadami medycznymi prawidłowe, prowadzone według opracowanej wewnętrznej procedury, tj. odpady medyczne zbierane są selektywnie w miejscu ich powstawania z podziałem na odpady o kodzie 18 01 03 oraz o kodzie 18 01 04 uwzględniając sposób ich unieszkodliwiania.

Odbiór i utylizację odpadów medycznych świadczą firmy: TPO Sp. z o. o., 94-029 Łódź, ul. Mińska 2 – odbiór i transport, utylizację - RAF- EKOLOGIA Sp. z o. o. 38-460 Jedlicze, ul. Trzecieckiego 14.

Odbiór odpadów komunalnych świadczy PGK Sp. z o. o. w Końskich, ul. Łazienna 8, 26-200 Końskie.

1.3. Gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną czystą i brudną zgodne z wymogami sanitarnymi, tj.:

bielizna czysta gromadzona jest w wydzielonym magazynie, w obiekcie znajdują się też podręczne magazyny bielizny bądź przeznaczone na ten cel szafy w korytarzach oddziałów;

bielizna brudna gromadzona jest w wydzielonym magazynie, do czasu dostarczenia do magazynu bielizna brudna gromadzona jest w pomieszczeniach porządkowych;

transport bielizny – w pomieszczeniach ŚCR odbywa się za pomocą przeznaczonych na ten cel wózków metalowych posiadających szczelne zamknięcia, opisanych, wydzielonych do transportu bielizny czystej i brudnej.

Pranie bielizny szpitalnej świadczy pralnia zewnętrzna – TOM-MARG ZPCH Sp. z o. o. z siedzibą 30-732 Kraków, ul. Pułkownika Stanisława Dąbka 16, miejsce prania bielizny 26-110 Skarżysko – Kamienna, ul. Asfaltowa.

Transport bielizny do i z pralni odbywa się środkiem transportu pralni.

1.4. Prosektoria, postępowanie ze zwłokami osób zmarłych

ŚCR posiada opracowaną i wdrożoną procedurę postępowania w przypadku śmierci pacjenta.

Wg procedury ciało osoby zmarłej, okryte prześcieradłem jednorazowego użytku, transportowane jest do wydzielonego pomieszczenia w oddziale, gdzie przechowywane jest przez 2 godziny od czasu zgonu wskazanego w dokumentacji medycznej, po upływie 2 godzin i ponownym stwierdzeniu zgonu pacjenta przez lekarza ciało przekazywane jest do prosektorium przy ZOZ w Końskich.

2. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – inne niż szpitale.

Pod nadzorem PPIS w Końskich znajdują się 3 obiekty: 1 hospicjum, 2 inne podmioty (Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży; Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego).

W 2017 r. przeprowadzono ogółem 9 kontroli podmiotów leczniczych.

Prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące 1 innego podmiotu leczniczego, wydano 1 decyzję dotyczącą poprawy stanu sanitarno – technicznego, zarządono:

- zapewnienie wydzielonego pomieszczenia lub miejsca do przechowywania bielizny czystej oraz wydzielonego pomieszczenia lub miejsca do przechowywania bielizny brudnej;
- zapewnienie pomieszczenia porządkowego;
- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno – technicznego ścian: w salach pacjentów oraz pomieszczeniu natrysków w części męskiej na pierwszym piętrze;

- zapewnienie odpowiedniej wentylacji w pomieszczeniu natrysków i sanitariacie w części męskiej na pierwszym piętrze oraz sanitariacie na parterze.

3. Podmioty lecznicze realizujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie itp.)

W 2017r. przeprowadzono ogółem 40 kontroli podmiotów leczniczych, w tym: 23 w zakresie nadzoru przeciwepidemicznego i 17 kontroli w zakresie higieny środowiska.

Podczas przeprowadzanych kontroli szczególną uwagę zwracano na stan sanitarno – porządkowy i sanitarno – techniczny obiektów, dezynfekcję i sterylizację narzędzi i sprzętu medycznego, opracowanie i zastosowanie procedur medycznych. Ponadto nadzór nad stanem sanitarnym podmiotów prowadzących działalność leczniczą, prowadzony był również w aspekcie prawidłowego postępowania z odpadami medycznymi, komunalnymi, nieczystościami płynnymi oraz postępowania z bielizną czystą i brudną.

Prowadzone jest postępowanie administracyjne w odniesieniu do 4 podmiotów leczniczych (3 SPZOZ, 1 NZOZ), wydano 4 decyzje dotyczące poprawy stanu sanitarno – technicznego, zarządzono:

- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno – technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach podmiotów leczniczych;
- zapewnienie ochrony wejścia z zewnątrz do podmiotu leczniczego przed nadmiernym dopływem chłodnego powietrza;
- zapewnienie wydzielonego pomieszczenia (sali gimnastycznej) do świadczeń rehabilitacyjnych udzielanych w podmiocie leczniczym;
- zapewnienie sanitariatu dla pacjentów przystosowanego dla osób niepełnosprawnych;
- zapewnienie wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniu do przechowywania odzieży oraz do spożywania posiłków przez personel, w magazynie artykułów jednorazowego użytku i w poczekalni do części rehabilitacyjnej;
- zapewnienie wentylacji mechanicznej w sanitariacie dla personelu znajdującym się przy rejestracji
- zapewnienie umywalki do mycia rąk w gabinecie lekarskim;
- zapewnienie wyposażenia w poczekalni dla pacjentów w części rehabilitacyjnej o powierzchniach łatwo zmywalnych, odpornych na działanie środków dezynfekcyjnych;
- zapewnienie prawidłowego przechowywania odzieży własnej oraz roboczej i ochronnej personelu.

3.1. Zaopatrzenie w wodę

Podmioty lecznicze zaopatrywane są w wodę z wodociągów sieciowych.

Jakość wody z większości wodociągów odpowiadała wymaganiom sanitarnym, za wyjątkiem wody z wodociągu Radoszyce (z uwagi na podwyższoną wartość siarczanów i twardości ogólnej) zaopatrującego PZOZ w Radoszycach.

3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi

W nadzorowanych podmiotach wykonujących działalność leczniczą postępowanie z odpadami medycznymi prawidłowe, prowadzone według opracowanych i wdrożonych wewnętrznych procedur określających szczegółowe postępowanie z odpadami medycznymi, tj. odpady medyczne zbierane są selektywnie w miejscu ich powstawania z podziałem na odpady o kodzie 18 01 03 oraz o kodzie 18 01 04 uwzględniając sposób ich unieszkodliwiania.

Wytwórcy składali zbiorcze zestawienia o rodzaju i ilościach odpadów za ostatnie dwa lata do Urzędu Marszałkowskiego.

Odbiór i transport odpadów jest świadczony przez specjalistyczne firmy, odbiorcy odpadów medycznych posiadają zezwolenia na transport w/w.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą obsługiwane są w zakresie odbioru odpadów niebezpiecznych pochodzenia medycznego przez następujące firmy: Zakład Termicznej Utylizacji Odpadów „ECO – ABC” Sp. z o. o. , 97 – 400 Bełchatów, ul. Przemysłowa 7, „TPO” Sp. z o. o. z siedzibą w Łodzi, ul. Mińska 2, 94-029 Łódź, PHU GASKAR, 26-085 Miedziana Góra, ul. Bukowa 31.

Odpady niebezpieczne pochodzenia medycznego wytwarzane w trakcie działalności podmiotów leczniczych są utylizowane w spalarniach odpadów medycznych: Zakład Termicznej Utylizacji Odpadów „ECO – ABC” Sp. z o. o., 97 – 400 Bełchatów, ul. Przemysłowa 7; F.U.H. „EKO-TOP” z siedzibą w Rzeszowie, Stacja Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Medycznych w Łodzi ul. Mińska 2, Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów, 27-600 Sandomierz, ul. Schnizla 13, RAF- EKOLOGIA sp. z o. o., ul. Trzecieckiego 14, 38-460 Jedlicz, dotyczy to wszystkich nadzorowanych placówek na terenie powiatu.

Na terenie powiatu koneckiego nie stosuje się innych, niż przekazanie w celu przekształcenia termicznego (spalania) metod unieszkodliwiania odpadów medycznych.

Postępowanie z odpadami komunalnymi w nadzorowanych podmiotach nie budzi zastrzeżeń, tj. obiekty wyposażone są w dostateczną ilość urządzeń do czasowego gromadzenia odpadów w i poza pomieszczeniami. Urządzenia do czasowego gromadzenia odpadów poza pomieszczeniami: kontenery metalowe z przykryciami, bądź pojemniki metalowe

z przykryciami umieszczone są w większości obiektów w boksach murowanych, zadaszonych, o utwardzonym podłożu.

Urządzenia do czasowego gromadzenia odpadów w pomieszczeniach podmiotów leczniczych: kosze plastikowe bądź metalowe, pedałowe, bądź z uchylnymi przykryciami, wyłożone workami foliowymi. Stan sanitarno – techniczny w/w nie budził zastrzeżeń, nieczystości usuwane były na bieżąco.

Odbiór odpadów komunalnych świadczą uprawnione firmy, co poświadczono jest stosowną dokumentacją.

3.3. Gospodarka bielizną

Wszystkie podmioty korzystają z usług pralniczych pralni zewnętrznych.

Większość użytkowanej bielizny stanowi bielizna jednorazowego użytku.

Postępowanie z bielizną (czystą i brudną) w nadzorowanych podmiotach leczniczych zgodne z wymogami sanitarnymi, tj. gromadzona jest w wydzielonych miejscach bądź przeznaczonych na ten cel magazynach, transport bielizny – bielizna do i z pralni dostarczana jest w workach jednorazowego użytku bądź płóciennych, podlegających praniu, transportem własnym bądź transportem pralni.

4. Praktyki zawodowe

W 2017 r. przeprowadzono ogółem 78 kontroli praktyk zawodowych.

W skontrolowanych obiektach poddawano ocenie między innymi warunki sanitarno-higieniczne, dezynfekcję i sterylizację narzędzi i sprzętu medycznego, postępowanie z brudną bielizną i odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania, opracowanie i zastosowanie procedur medycznych. Stwierdzono, że zaopatrzenie w środki dezynfekcyjne, sprzęt jednorazowy i środki czystości jest prawidłowe, czystość bieżąca zachowana.

Dostępność i użycie środków ochrony osobistej personelu jest odpowiednie do zagrożenia. Sprzęt wielorazowego użytku wyjaławiany jest w autoklawach.

4.1. Zaopatrzenie w wodę

Podmioty lecznicze (praktyki zawodowe) zaopatrywane są w wodę z wodociągów sieciowych.

Jakość wody z większości wodociągów odpowiadała wymaganiom sanitarnym, za wyjątkiem wody z wodociągu Radoszyce zaopatrującego miasto i gminę Radoszyce (z uwagi na podwyższoną wartość siarczanów i twardości ogólnej).

4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi

Postępowanie z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania było właściwe i zgodne z opracowanymi i wdrożonymi szczegółowymi procedurami.

Odpady komunalne usuwane są do kontenerów lub pojemników.

4.3. Gospodarka bielizną

Postępowanie z brudną bielizną było właściwe i zgodne z opracowanymi i wdrożonymi szczegółowymi procedurami.

5. Wnioski

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury medyczne, mające na celu minimalizację zakażeń.

Zaopatrzenie placówek leczniczych w środki dezynfekcyjne, w zakresie ilości i asortymentu jest wystarczające.

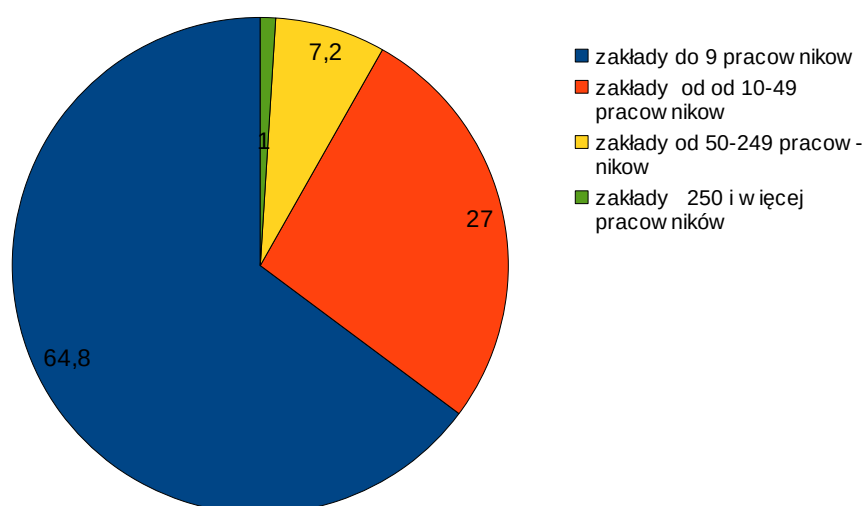
VI. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Sekcja Nadzoru Środowiska Pracy zajmuje się ochroną zdrowia pracowników przed niekorzystnym wpływem szkodliwości występujących w środowisku pracy w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych, poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie przestrzegania przepisów higieny i warunków środowiska pracy.

W ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajdowało się 472 zakłady pracy, zatrudniające 8068 pracowników. Większość objętych ewidencją podmiotów to firmy zatrudniające do 50 pracowników – 433 firmy, co stanowi 92% wszystkich nadzorowanych zakładów.

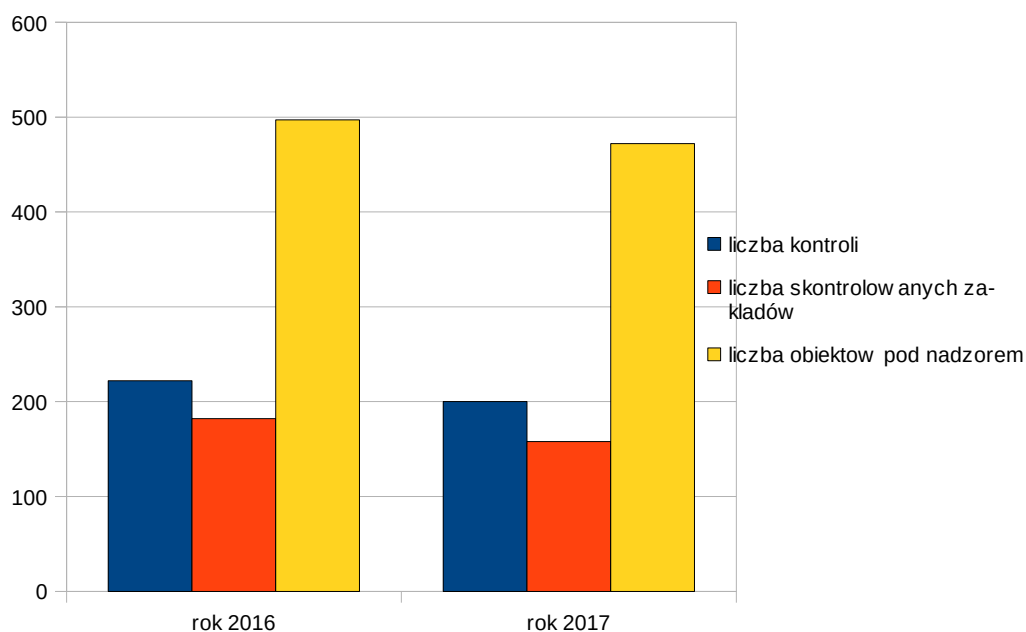
Liczba pracowników zatrudnionych w zakładzie pracy	Liczba zakładów pracy	Procentowy udział w ogólnej ilości zakładów
do 9	306	64,8
10-49	127	27
50 - 249	34	7,2
≥250	5	1
Ogółem	472	100

Procentowy udział w ogólnej ilości zakładów

1. Zakres kontroli warunków pracy

Przeprowadzono 200 kontroli w 158 zakładach zatrudniających 3650 pracowników (w 2016 r. 222 kontrole w 182 zakładach zatrudniających 4965 osób).

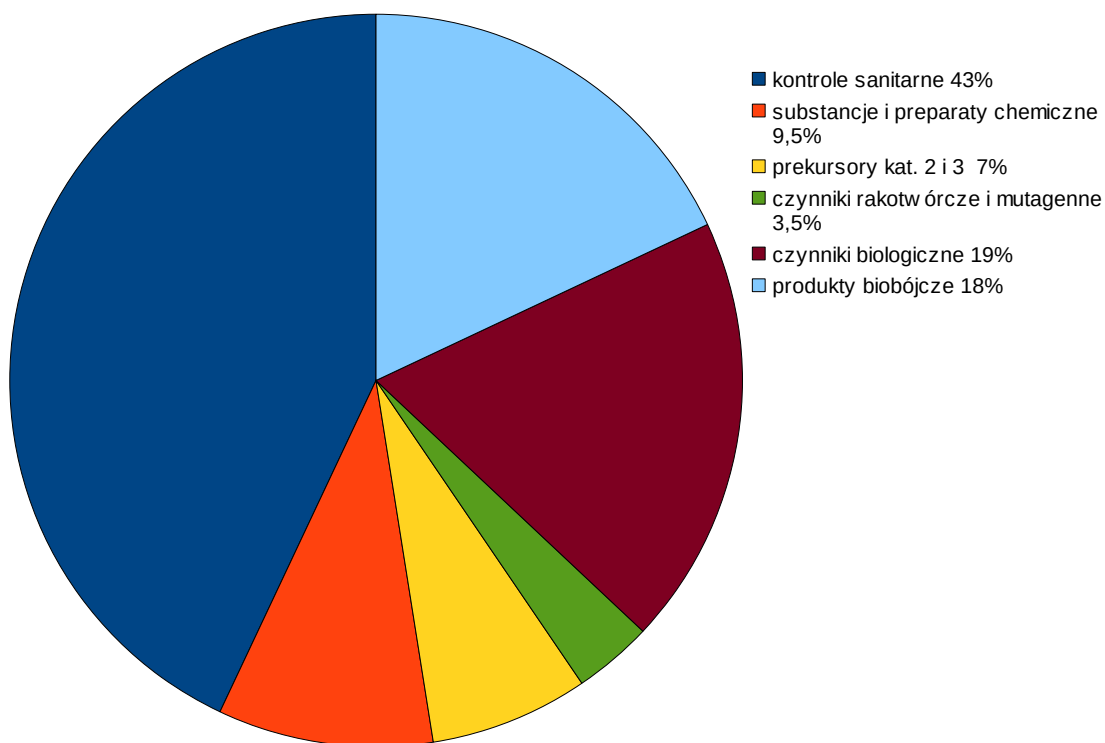

Przeprowadzone kontrole dotyczyły między innymi następujących tematów:

Liczba kontroli z podziałem na zagadnienia:

Temat	Liczba kontroli	Odsetek wszystkich przeprowadzonych kontroli
Nadzór nad warunkami pracy (kontrole sanitarne)	86	43%
Nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi	19	9,5%
Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3	14	7%
Czynniki rakotwórcze i mutagenne	7	3,5%
Czynniki biologiczne	38	19%
Produkty biobójcze	36	18%
Ogółem	200	100%

Procentowy wskaźnik przeprowadzonych kontroli

Intensywność sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego różnicowana jest w zależności od oceny ryzyka zawodowego.

Pod uwagę bierze się następujące kryteria:

Występowanie czynników szkodliwych w środowisku pracy.

Występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) wyżej wymienionych czynników.

Stosowanie substancji i mieszanin chemicznych.

Stosowanie prekursorów kategorii 2 i 3.

Występowanie czynników rakotwórczych i mutagennych.

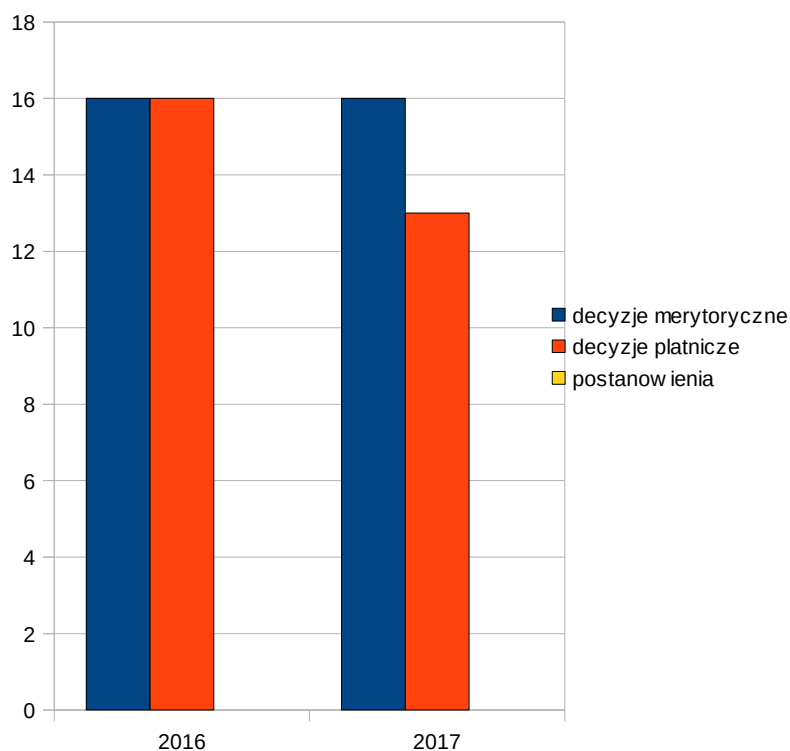
Stosowanie produktów biobójczych.

Występowanie czynników biologicznych.

Zapadalność na choroby zawodowe.

2. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 16 decyzji merytorycznych (28 nakazów), 13 decyzji płatniczych (w 2016 r. odpowiednio 16 decyzji merytorycznych, 16 płatniczych).

Nie wydano postanowień.

Nie wydano grzywien w drodze mandatów karnych.

Nie wydano decyzji unieruchamiających zakłady, wydziały, stanowiska pracy.

Wydane decyzje zawierały zarządzenia dotyczące:

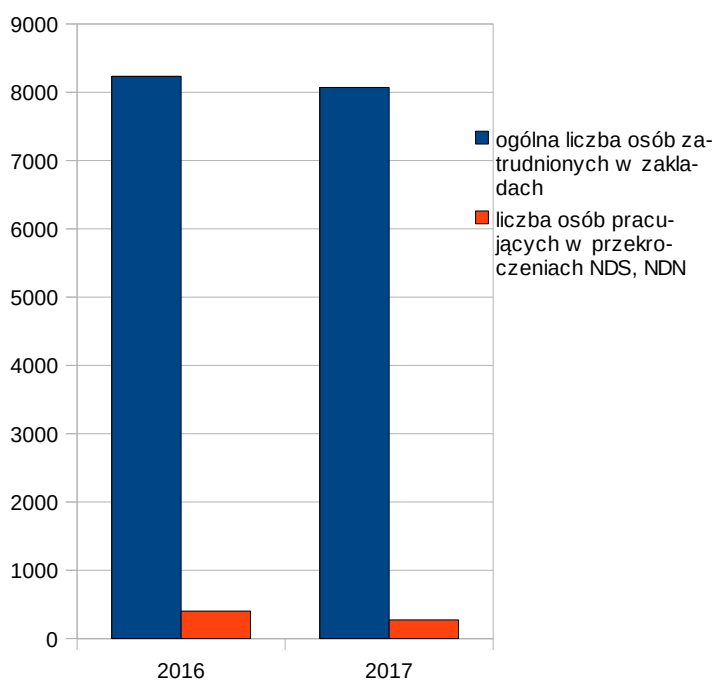
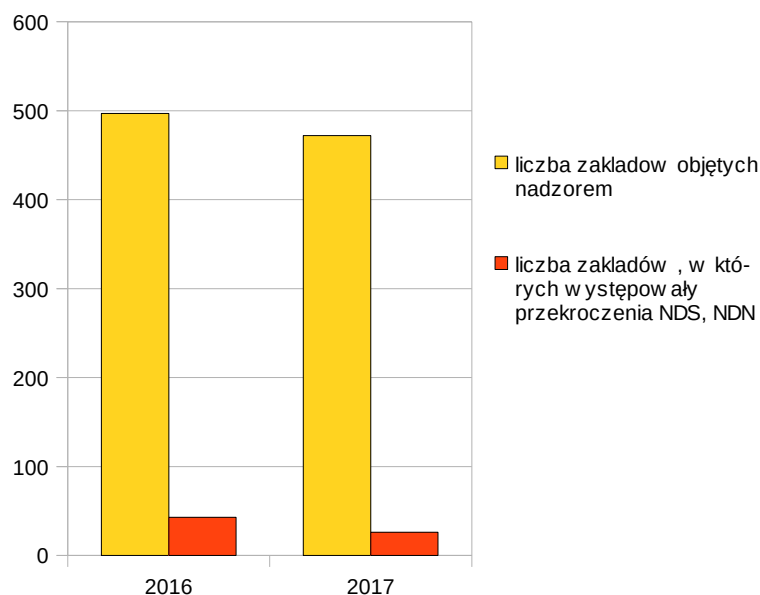
- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy - 23,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – 3
- poprawy stanu sanitarno-higienicznego – 1
- zapewnienia prawidłowych informacji w kartach charakterystyki - 1

3. Nadzór nad warunkami pracy – charakterystyka działań naprawczych

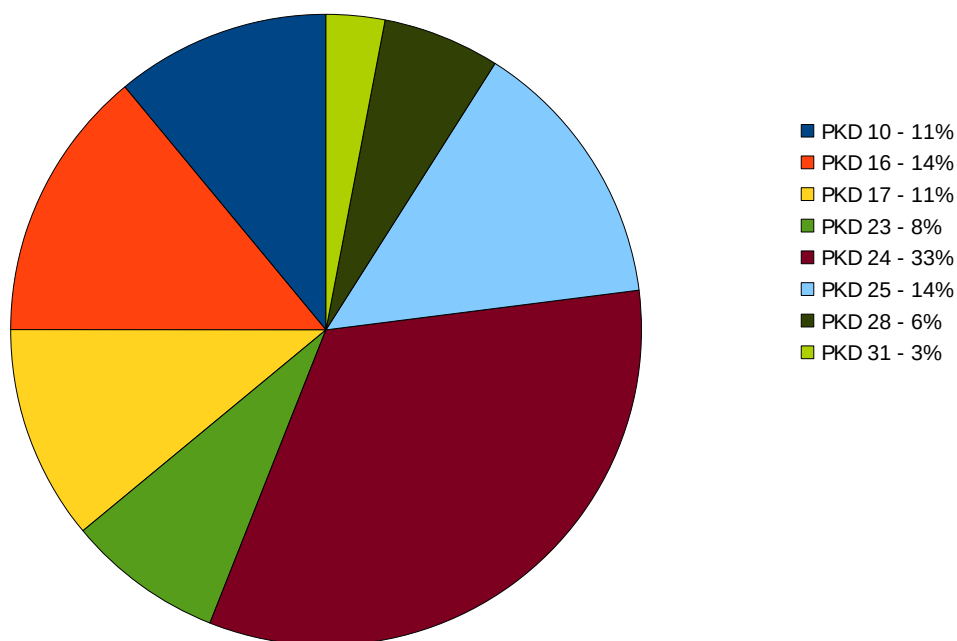
3.1. Nadzór nad warunkami pracy w przekroczeniach NDS i NDN

Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 472 zakłady, zatrudniających 8068 pracowników, 274 osoby (2,2 %) pracowały w przekroczeniach NDS i NDN czynników szkodliwych w 26 zakładach. (W 2016r. odpowiednio: 497 zakłady zatrudniające 8232 pracowników, 402 osoby (4,9%) pracowały w przekroczeniach NDS i NDN w 43 zakładach).

Wykaz zakładów pracy i osób pracujących w przekroczeniach NDS i NDN				
Dział PKD	Rodzaj działalności (nazwa działu PKD)	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN	Liczba osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN	Procent osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN
10	Produkcja artykułów spożywczych	1	30	11
16	Produkcja drewna i wyrobów z drewna	8	37	14
17	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1	32	11
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3	22	8
24	Odlewnictwo żeliwa	6	90	33
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych	3	38	14
28	Produkcja maszyn i urządzeń	3	17	6
31	Produkcja mebli	1	8	3
Razem		26	274	100

Procentowy wskaźnik osób pracujących w przekroczeniach NDS i NDN

W ramach nadzoru nad warunkami pracy wydano 28 nakazów, które dotyczyły:

- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy - 23,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy – 3
- poprawy stanu sanitarno-higienicznego – 1
- zapewnienia prawidłowych informacji w kartach charakterystyki - 1

Stwierdzono, że pracodawcy w miarę możliwości technicznych poprawili warunki pracy, poprzez zakup nowych maszyn i urządzeń, montaż urządzeń odpylających oraz systematyczne przeglądy, konserwacje i naprawy maszyn.

W przypadkach, gdzie zmniejszenie do granic NDN działania czynników szkodliwych było niemożliwe ze względów technologicznych, wprowadzono rozwiązania organizacyjne, mające na celu zmniejszenie narażenia (stosowanie indywidualnych ochron, rotacja pracowników, izolowanie stanowisk pracy).

3.2. Substancje i preparaty chemiczne oraz prekursorzy

Przeprowadzono 19 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi:

- 2 kontrole w zakładach stosujących substancje i mieszaniny chemiczne (dalszy użytkownik wg REACH),
- 12 kontroli dotyczących wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych (dystrybutor wg REACH),
- 1 kontrolę producenta substancji chemicznej,
- 4 kontrole dalszych użytkowników – formulatorów.

W ramach nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3 przeprowadzono 14 kontroli w tym:

- 7 kontroli dotyczących wprowadzania do obrotu,
- 7 kontroli w podmiotach stosujących prekursorzy.

3.3. Produkty biobójcze

Przeprowadzono 36 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi:

- 20 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- 16 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

3.4. Czynniki biologiczne

Przeprowadzono ogółem 38 kontroli w 38 zakładach w ramach nadzoru nad warunkami pracy pracowników zatrudnionych w narażeniu na czynniki biologiczne w zakładach pracy (nadleśnictwa, przemysł spożywczy, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady gospodarki komunalnej, oczyszczalnie ścieków, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne). Nie wydano decyzji.

3.5. Czynniki rakotwórcze i mutagenne

Przeprowadzono 7 kontroli w 7 zakładach w zakresie występowania czynników rakotwórczych i mutagennych. Nie wydano decyzji.

Sekcja prowadzi **elektroniczną bazę danych informacji o czynnikach rakotwórczych** występujących w środowisku pracy i przesyła do centralnego rejestru czynników rakotwórczych w Łodzi.

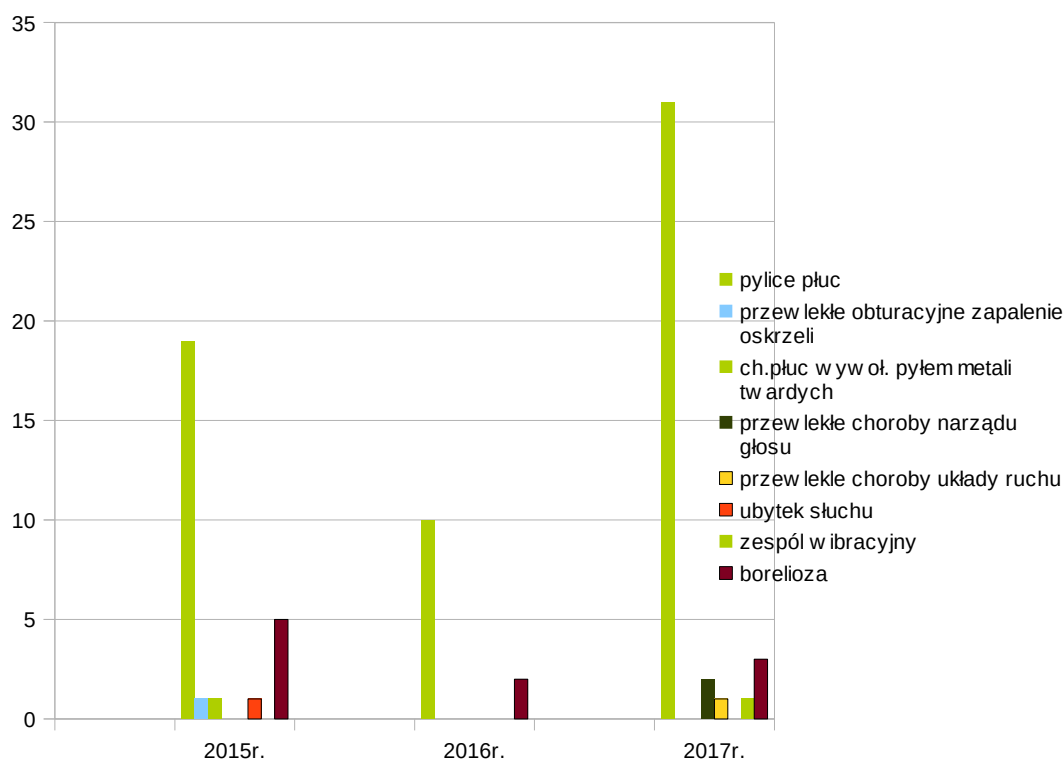
3.6. Choroby zawodowe

Wpłynęło 45 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych, wydano 38 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 14 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (w 2016r. odpowiednio wpłynęło 47 zgłoszeń, wydano 12 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej).

Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe to:

Lp.	Nazwa	Pozycja	Liczba przypadków			%		
			2015	2016	2017	2015	2016	2017
1	Pylice płuc	3	19	10	31	70,4	83	81,6
2	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	5	1	-	-	3,7	-	-
3	Choroby płuc wywołane pyłem metali twardych	11	1	-	-	3,7	-	-
4	Przewlekłe choroby narządu głosu	15	-	-	2	-	-	5,3
5	Przewlekłe choroby układu ruchu	19	-	-	1	-	-	2,6
6	Obustronny odbiorczy ubytek słuchu	21	1	-	-	3,7	-	-
7	Zespół wibracyjny	22	-	-	1	-	-	2,6
8	Borelioza	26	5	2	3	18,5	17	7,9
Razem			27	12	38	100	100	100

Liczba przypadków stwierdzonych chorób

4. Działalność w zakresie promocji zdrowia i oświaty w środowisku pracy

Podczas kontroli sanitarnych w zakładach pracy:

- informowano o skutkach narażenia na czynniki szkodliwe na stanowiskach pracy oraz o istniejących wymaganiach dotyczących bezpiecznych warunków pracy
- przekazywano informację dotyczącą kampanii „Bezpieczni na starcie, zdrowi na mecie”
- zbierano informacje na temat przestrzegania zakazu palenia

Współpracowano z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Kielcach i w Łodzi w zakresie chorób zawodowych.

Podsumowanie

W 2017 r. nadzorem bieżącym objęto 472 zakłady zatrudniające 8068 pracowników.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że:

- stan sanitarny i techniczny zakładów ulega poprawie,
- pracodawcy realizują zalecenia pokontrolne Inspekcji Sanitarnej,
- pracodawcy w ramach możliwości technicznych realizują wymagania dotyczące poprawy warunków pracy w zakładach.

Prowadzono nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków

wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach przemysłu tworzyw sztucznych oraz zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami.

Prowadzono działania kontrolne związane z nadzorem nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

Prowadzono działania kontrolne wynikające z ustaleń FORUM wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Prowadzono nadzór nad produktami biobójczymi.

Stwierdzono, że pracodawcy w miarę możliwości finansowych i technicznych poprawiali warunki pracy poprzez zakup nowych urządzeń i maszyn. W przypadkach, gdzie zmniejszenie do granic NDN działania czynników szkodliwych było niemożliwe ze względów technologicznych, wprowadzano rozwiązania organizacyjne, mające na celu zmniejszenie narażenia (stosowanie indywidualnych ochron, rotacja pracowników, izolowanie stanowisk).

VII. Działania w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania w celu ochrony zdrowia ludzi także w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia stwarzanych przez środki zastępcze, tzw. **dopalacze**, w skład których wchodzi nowe substancje psychoaktywne.

Kompetencje w zakresie kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii określa znowelizowana ustawa o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Środki zastępcze tzw. **dopalacze** – produkt zawierający co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną substancję o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych.

Sformułowanie to należy rozumieć w ten sposób, że środek zastępczy posiada taką właściwość, że w następstwie jego użycia wystąpią w ośrodkowym układzie nerwowym człowieka **te same lub podobne skutki, jak te, które są typowe dla środków odurzających lub substancji psychotropowych.**

W myśl art. 4 pkt 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.), „**nowa substancja psychoaktywna**” oznacza substancję pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w każdym stanie fizycznym, o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 44b ust. 2 ww. ustawy.

Nowe narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, często potocznie zwane dopalaczami - to produkty o zróżnicowanym składzie, które łączy jedna wspólna cecha: zawierają substancje psychoaktywne działające na układ nerwowy człowieka w podobny sposób do dotychczas znanych narkotyków.

Substancje te są zarówno produkowane przez człowieka, czyli syntetyczne, jak i pozyskiwane z roślin. Substancje te nawet tak samo nazwane, mogą różnić się składem. Dlatego bardzo łatwo je przedawkować, co może prowadzić do poważnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego, a nawet śmierci używającego.

Na polskim rynku narkotykowym pojawiają się coraz to nowe substancje psychoaktywne, które w dużej mierze pochodzą z modyfikacji już istniejących, aktualnie kontrolowanych

substancji lub mogą być lekami, które nie przeszły testów klinicznych, a także mogą to być całkowicie nowe struktury o analogicznych właściwościach psychoaktywnych do kontrolowanych substancji lub farmaceutyków.

Należy mieć świadomość, że nowe związki wprowadzane są na rynek bez żadnych wcześniejszych badań w zakresie ich oddziaływania na organizm człowieka, w szczególności nie jest oceniana ich toksyczność.

Obserwacje poczynione na podstawie wyników badań zabezpieczonych produktów z rynku narkotykowego pozwalają sądzić, że podstawowym źródłem wiedzy producentów na temat m.in. właściwego dawkowania poszczególnych związków chemicznych są sami użytkownicy, którzy eksperymentują z nowymi środkami.

W odniesieniu do tzw. produktów kolekcjonerskich – dopalacz jest potocznym określeniem tzw. narkotyków zmodyfikowanych, które mają silnie aktywować (dopalać) ośrodkowy układ nerwowy. Dopalacze to substancje, które powstają poprzez modyfikację podstawowej struktury kontrolowanego narkotyku w celu uzyskania analogu nie objętego kontrolną prawną. Często taka pochodna może wykazywać dużo większą toksyczność od macierzystej substancji.

Cechą charakterystyczną produktów zawierających nowe narkotyki jest również to, że na opakowaniu brak jest informacji na temat ich składu, a zwykle jedynie „*że są nie do spożycia przez ludzi*”, a „*w przypadku niezamierzonego spożycia należy skontaktować się z lekarzem*”.

W przypadku gdy nie ma wiarygodnych informacji o składzie produktu, działania podejmowane przez lekarzy podczas leczenia zależą wyłącznie od obserwowanych objawów, które często nie są specyficzne. Stąd trudności w postawieniu diagnozy i prawidłowym leczeniu.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu koneckiego **podejmowała różnego rodzaju działania prewencyjne** (rozdystrybuowano ulotki; w ramach akcji plenerowych udzielano porad, eksponowano i kolportowano materiały edukacyjne dotyczące środków zastępczych; przeprowadzono wspólnie z KPP w Końskich lub samodzielnie spotkania z uczniami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, spotkania dla nauczycieli i pedagogów, spotkania z rodzicami), których celem było upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z zażywaniem środków zastępczych.

Zgodnie z ustawowymi kompetencjami wynikającymi z *ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2017r., poz.1261 z późn. zm.)* oraz *ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz.U. z 2017r. poz. 783 z późn. zm.)* prowadzono w 2017r. **9 postępowań administracyjnych** dotyczących wprowadzania do obrotu i produkcji środków zastępczych (sprawy przekazane przez Policję, Sąd, Prokuraturę), w wyniku których wydano **6 decyzji** o umorzeniu postępowania w sprawie

o wprowadzanie do obrotu środków zastępczych.

W związku z prowadzonymi postępowaniami przekazano do badań **8 próbek**. Badania przeprowadzono w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Radomiu. Koszt badań łącznie wynosił **2138,64 zł**.

W składzie przebadanych próbek stwierdzono obecność nowych substancji psychoaktywnych, tj.:

AB-CHMINACA, MDMB-CHMICA, 4-CEC, 2MMC, 4-CMC. Są to substancje psychoaktywne zaliczane do grupy syntetycznych analogów funkcjonalnych kannabinoli i katynonów.

Syntetyczne kannabinoidy (SC) - zajmują wysoką pozycję pod względem liczby identyfikowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną środków zastępczych począwszy od 2012 r. do chwili obecnej. Jest to grupa substancji obejmująca zarówno związki naturalnie występujące w konopiach siewnych (*Cannabis sativa*), a także ich syntetyczne analogi lub metabolity. Kannabinoidy to grupa związków chemicznych, oddziałujących na receptory kannabinoidowe w mózgu. Dodatkowo można stwierdzić, że działają podobnie do A-9-tetrahydrokannabinolu (THC), głównego składnika aktywnego konopi indyjskich. Zażywane są głównie poprzez palenie suszu roślinnego. Duża ilość potencjalnych metabolitów. Syntetyczne kannabinoidy wykazują wysokie powinowactwo do receptorów CB₁ i CB₂.

Zażycie syntetycznych kannabinoidów:

- zaczerwienione spojówki,
- utrudniona mowa,
- silne pobudzenie psychomotoryczne, spadek koordynacji ruchowej,
- napady psychozy, paniki,
- zaburzenia nastroju i percepcji,
- drgawki kloniczno-toniczne,
- utrata świadomości,
- zaburzenia krążenia (tachykardia, wzrost ciśnienia tętniczego),
- nudności,
- ostra niewydolność nerek.

Osoby pod wpływem SC podejmują działania stanowiące bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia, np. skok z wysokości.

Syntetyczne katynony - zażywane głównie doustnie, donosowo, drogą iniekcji dożylniej.

Molekularne działanie: hamowanie wychwytu zwrotnego dopaminy, noradrenaliny i serotoniny.

Działanie: euforia, przyływ energii, wzrost empatii, gadatliwość, pobudzenie psychofizyczne, wzrost libido (ryzykowne zachowania seksualne), zmniejszenie apetytu i zapotrzebowania na sen. Stosowane są w połączeniu z: alkoholem, marihuaną, benzodiazepinami, β-blokerami, innymi związkami psychostymulującymi (kokaina, amfetamina), opiatami, kwasem γ-hydroksymasłowym (GHB), ketaminą, zopiklonem.

Działania toksyczne katynonów:

- Sercowo-naczyniowe – tachykardia zatokowa, palpacje, bóle w klatce piersiowej, nadciśnienie, zmiany odcinka S-T w zapisie EKG, zapalenie mięśnia sercowego, zatrzymanie akcji serca;
- Hematologiczne – zespół rozsianego wykrzepiania wewnątrznaczyniowego (DIC), trombocytopenia, anemia;
- Poznawcze – dezorientacja, długotrwałe osłabienie funkcji poznawczych, obniżenie sprawności umysłowej, problemy z kojarzeniem nazw, miejsc i czasu;
- Psychiczne – drażliwość, agresja, niepokój, napady paniki, brak motywacji, wycofanie społeczne, anhedonia, depresja, myśli samobójcze;
- Neurologiczne – bezsenność, zaburzenia snu, koszmary nocne, dreszcze, drgawki, hipertermia, rozszerzenie źrenic, zaburzenia widzenia, parastezje, bruksizm, mimowolne ruchy kończyn, bóle i zawroty głowy;
- Percepcyjne – urojenia paranoidalne, omamy słuchowe i wzrokowe;
- Ze strony przewodu pokarmowego – nudności, wymioty, bóle brzucha;
- Inne – nadmierna potliwość prowadząca do odwodnienia, hiponatremia, hiperkalemia, wzrost poziomu kreatyniny i kinazy kreatyninowej, kwasica metaboliczna, suchość w jamie ustnej.

Zażywanie syntetycznych katynonów zwłaszcza w dużych dawkach i/lub mieszaninie z innymi psychostymulantami, może wiązać się z wystąpieniem działania kardio- i neurotoksycznego, co może stwarzać co najmniej potencjalne niebezpieczeństwo dla zdrowia, a w szczególnych przypadkach nawet życia „konsumenta”.

Zagrożenie jakie wiąże się z zażywaniem środków zastępczych wynika nie tylko z właściwości toksycznych samej substancji psychoaktywnej, ale również obecności różnego rodzaju zanieczyszczeń (obecnych w substancji wyjściowej lub powstających jako produkty uboczne podczas syntezy środka czy rozkładu pierwotnych zanieczyszczeń w materiale wyjściowym). Zmienny skład ilościowy i jakościowy produktów nawet w obrębie tej samej serii. Nieznana siła działania NPS. Niewielka ilość (lub brak) danych na temat stężeń (aktywnych, toksycznych, śmiertelnych), jak również danych farmakokinetycznych i farmakodynamicznych, toksyczności i interakcji. Przyjmowanie wielu NPS jednocześnie. Stosowanie narkotyków modyfikowanych stwarza zagrożenia społeczne w zakresie przestępstw popełnianych pod ich wpływem (rozboje, gwałty) oraz wypadków drogowych. Łatwy dostęp do *dopalaczy* młodych ludzi powoduje trudne do oszacowania szkody w zakresie społecznym (destrukcja osobowości, choroby psychiczne, rozpad więzi społecznych, różne uzależnienia od narkotyków lub/i alkoholu, wkroczenie w margines społeczny). Wzrost liczby przypadków śmiertelnych zatruc NPS. Ujemne wyniki w testach kropłowych. Trudności w jednoznacznej identyfikacji związków

– trudności diagnostyczne – leczenie zatruć objawowe i zachowawcze. Przewlekłe stosowanie substancji z grupy dopalaczy prowadzi do rozwoju tolerancji, uzależnienia psychicznego i fizycznego. Zjawisko wprowadzania do obrotu oraz używania środków zastępczych nasiliło się w ostatnich latach i wymaga zdecydowanych działań zapobiegawczych.

MDMB-CHMICA - należy do grupy syntetycznych kannabinoidów, posiada budowę opartą na indolu. Jest strukturalnie podobny do AB-CHMINACA, zamiast grupy dimetylobutanowej posiada grupę metylobutanamidową. MDMB-CHMICA wykazuje silne powinowactwo do receptora kannabinoidowego CB1.

Działania niepożądane:

- ☞ silne pobudzenie,
- ☞ niepokój, paranoja,
- ☞ przyspieszone tętno,
- ☞ podwyższone ciśnienie krwi,
- ☞ nudności,
- ☞ wymioty,
- ☞ skurcze mięśni,
- ☞ dreszcze,
- ☞ drgawki,
- ☞ silne halucynacje,
- ☞ epizody psychotyczne,
- ☞ myśli samobójcze.

4-CMC - jest substancją psychoaktywną zaliczaną do grupy syntetycznych katynonów. Jest dostępny handlowo w postaci kryształków, proszku, tabletek lub kapsułek. Może być przyjmowany: doustnie, donosowo (wciąganie nosem), doodbytniczo w postaci żelowej kapsułki.

Mechanizm działania na organizm: działanie 4-CMC jest zbliżone do działania innego środka psychotropowego o nazwie 4-MMC (mefedron). Podobnie jak po zażyciu mefedronu wykazuje aktywność w układzie dopaminergicznym i adrenergicznym ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego człowieka, podobnie jak amfetaminy. Działania niepożądane to m.in.:

- ☞ zaburzenia rytmu serca,
- ☞ długotrwałe ataki paniki,
- ☞ skurcze mięśni,
- ☞ bóle i zawroty głowy.

W 2017 r. przekazano do utylizacji **1 próbkę**. Koszt utylizacji **108 zł**. Utylizację przeprowadziła firma ECO-ABC Sp. z o.o. w Belchatowie.

W 2017r. zgłoszono **8 przypadków zatruć dopalaczami**. Byli to mężczyźni w wieku 17-27 lat (porównywalnie w roku 2016 było 5 przypadków zatruć dopalaczami, 4 mężczyzn w wieku 16-17 lat i 1 kobieta w wieku 17 lat).

VIII. Nadzór nad placówkami nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży

W latach 2016/2017 skontrolowano 102/98 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 43/35 placówek wypoczynku letniego i zimowego. Przeprowadzono w nich 198/188 kontroli. Wydano: 1/6 decyzji administracyjno - egzekucyjnych na poprawę stanu sanitarno – technicznego, 1/3 decyzje zmieniające termin wykonania zarządzeń, 3/8 decyzje płatnicze, 0/1 decyzję o umorzeniu postępowania.

Decyzje na poprawę stanu sanitarno-technicznego wydano dla: Niepublicznego Żłobka w Końskich, Szkoły Podstawowej w Radoszycach, Szkoły Podstawowej w Wólce, Szkoły Podstawowej w Kopaninach, Publicznego Przedszkola w Stąporkowie, Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Józwikowie. Decyzje na poprawę stanu sanitarno-technicznego dotyczyły: stanu sanitarno-higienicznego toalet (w tym: sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne, malowania ścian, remontu posadzek, wentylacji mechanicznej w sanitariatach), odnowienia ścian i podłóg w salach zajęć dla dzieci, nawierzchni dróg i dojść placów rekreacyjnych, ogrodzenia, ciągów komunikacyjnych w budynkach schodów, podłogi, ścian, wentylacji w szatni, posiadania certyfikatów na meble przedszkolne i sprzęt rekreacyjny, zabezpieczenia piaskownic.

W latach 2016/2017 zakończono 1/2 postępowania w tym wszczęte w br. 0/1 oraz 1/1 z lat ubiegłych. Toczy się 2/1 postępowanie wszczęte przed 2016/2017 rokiem, dotyczy ono: zabezpieczenia sal dydaktycznych przed spadkiem temperatury oraz 4 z roku 2017.

Wystawiono 0/2 upomnienia.

Wystawiono 0/0 tytuł wykonawczy.

Nałożono 0/1 mandat na sumę 200 zł.

Wydano 0/0 opinie na istniejące inne formy wychowania przedszkolnego w związku ze zmianą lokalizacji.

Wydano 0/0 opinie na istniejące placówki w związku ze zmianą organu prowadzącego.

Wydano 0/0 opinię do szkół ponadgimnazjalnych na utworzenie dodatkowych kierunków nauczania.

Wydano 0/0 opinii na nowo utworzone placówki.

Sporządzono 7/15 adnotacji urzędowych na brak możliwości kontroli.

Wysłano 59 zawiadomień o zamiarze wszczęcia kontroli z urzędu.

Informowano 7 organów prowadzących placówki o złym stanie sanitarno - technicznym.

W celu oceny warunków pracy ucznia wykonano ogółem 542/838 badań, były to oceny tygodniowych rozkładów lekcji oraz oceny dostosowania stanowisk pracy do warunków

antropometrycznych ucznia.

W 2017 roku do PPIS w Końskich wpłynęło 8 interwencji.

1. Informacje telefoniczne – 5, dotyczące wszawicy w placówkach – wysłano do placówek mailem pismo GIS dotyczące postępowania z wszawicą.

2. Informacja telefoniczna – 1, dotycząca niskiej temperatury w szkole, brak środków do utrzymania higieny osobistej, palenia papierosów oraz występujących przypadków wszawicy i świerzbu - przeprowadzono kontrolę interwencyjną; dokonano pomiaru temperatury w klasach (22°C) i hali sportowej (17-18°C), stwierdzono, że w 12 sanitariatach są środki do utrzymania higieny oraz ciepła woda, nie stwierdzono palenia papierosów, pozostawiono pismo GIS dotyczące postępowania z wszawicą. Interwencja nie potwierdziła się.

3. Interwencja Rzecznika Praw Dziecka, dot. Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Józwikowie 28, 26-230 Radoszyce. Podczas kontroli sanitarnej w zakresie higieny dzieci i młodzieży stwierdzono uchybienia sanitarno – techniczne:

- uszkodzone 4 drzwi wewnętrzne do pokoi pensjonariuszek,
- nie działająca wentylacja mechaniczna w 4 łazienkach,
- brudne ściany na klatce schodowej,
- zniszczona, przeciekająca pokrywa studzienki szamba,
- wylew nieczystości z szamba na znacznej powierzchni działki,
- niewykoszona trawa na dużej powierzchni placu,
- pomieszczenia konserwatora oraz wejście do pomieszczeń pralni nieuporządkowane z powodu przechowywania zbędnego sprzętu i odpadów.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno - porządkowe nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 200,00 zł.

Po otrzymaniu informacji telefonicznej od Dyrektora placówki o wykonaniu części uchybień zawartych w protokole, pracownicy HDiM przeprowadzili kontrolę doraźną sprawdzenia usunięcia nieprawidłowości.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wszczął postępowanie administracyjne oraz wydał decyzję administracyjną z nakazami wykonania zarządzeń dotyczących:

- złego stanu sanitarno – technicznego drzwi wewnętrznych do pokoi mieszkalnych pensjonariuszek i sal lekcyjnych,
- brudnych ścian na klatce schodowej.

Po przeprowadzeniu kontroli sprawdzającej stwierdzono wykonanie zarządzeń i zakończono postępowanie administracyjne.

4. Interwencja anonimowa w sprawie Publicznego Przedszkola w Stąporkowie. Podczas kontroli sanitarnej w zakresie higieny dzieci i młodzieży stwierdzono uchybienia sanitarno - techniczne:

- brak dostosowania placówki dla potrzeb wynikających z niepełnosprawności dzieci,
- podłogi w 5 salach zajęć w złym stanie technicznym,
- schody wejściowe do budynku - stopnie nierówne,
- nawierzchnia dróg, przejść nierówna,
- ogrodzenie terenu przedszkola w złym stanie technicznym,
- brak dwupoziomowych poręczy przy schodach wejściowych do budynku,
- sanitariaty dla dzieci - 3 w złym stanie sanitarno – technicznym,
- brak wentylacji w szatni dla dzieci,
- brak certyfikatów na meble i sprzęt przedszkolny,
- brak zabezpieczenia piaskownicy przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi,
- gumolit w szatni w piwnicy w złym stanie sanitarno-technicznym.

W związku z negatywną oceną stanu sanitarno – technicznego obiektu PPIS w Końskich wszczął postępowanie administracyjne oraz wydał decyzję administracyjną z nakazami wykonania w/w zarządzeń. Podczas kontroli sprawdzającej, stwierdzono niewykonanie żadnego z w/w zarządzeń. Wystosowano upomnienie oraz decyzję płatniczą na zobowiązanego. Na prośbę Dyrektora o zmianę prawomocnej decyzji PPIS w Końskich przedłużył terminy wykonania zarządzeń decyzji. Ponownie przeprowadzono kontrolę sprawdzającą stwierdzono wykonanie części zarządzeń decyzji. Termin wykonania pozostałych zarządzeń decyzji przypada na dzień 1 września 2018 r.

O wynikach kontroli w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Józwikowie i Publicznym Przedszkolu w Stąporkowie informowano Rzecznika Praw Dziecka i Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach.

Stale placówki oświatowo - wychowawcze w latach 2016/2017

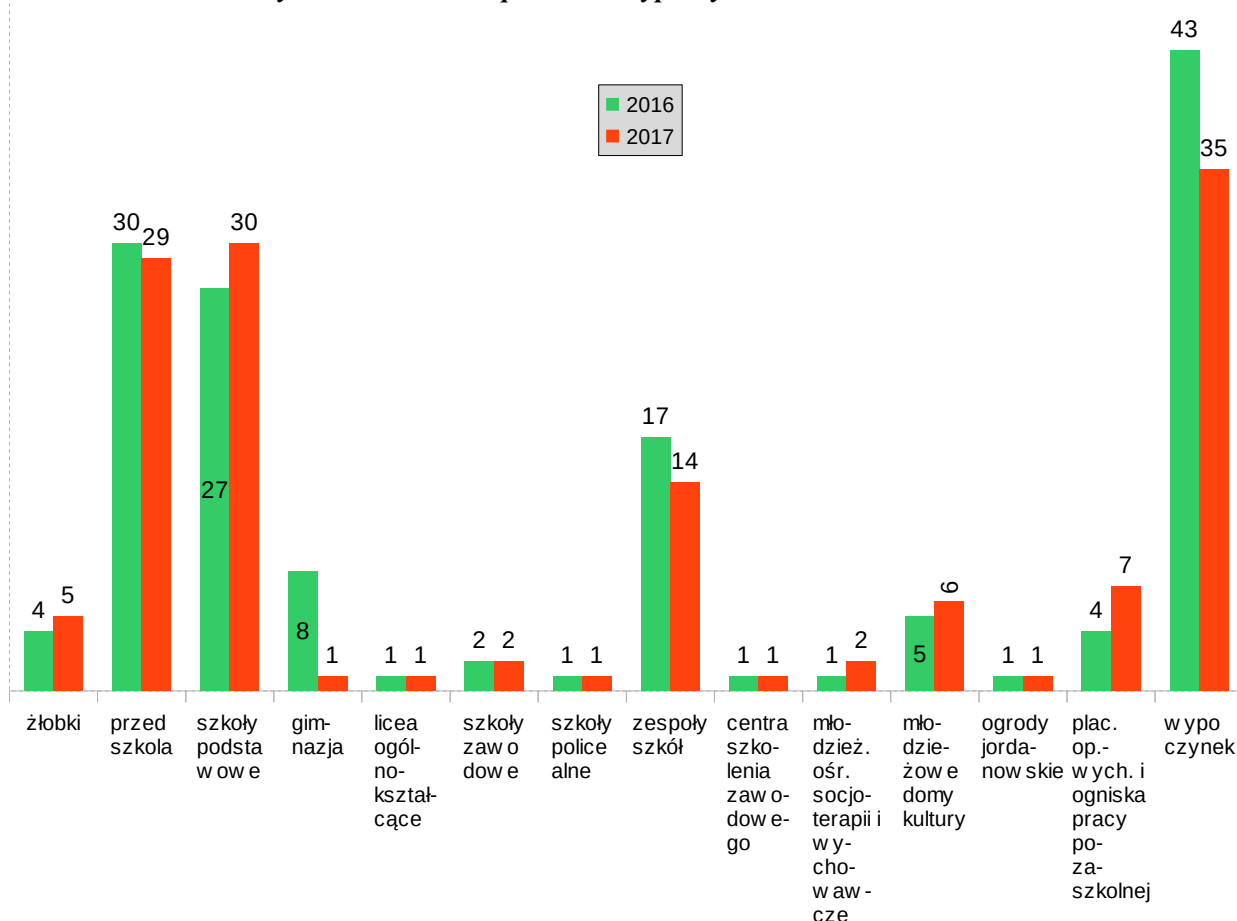
Łącznie pod nadzorem było 106/100, tj:

- żłobek – 4/5;
- przedszkola – 30/29, w tym (8 - samorządowych, 8 – prywatne, 13 - inne formy wychowania przedszkolnego);
- szkoły podstawowe – 27/30;
- gimnazja - 8/1;
- licea ogólnokształcące – 1/1;
- ponadgimnazjalne szkoły zawodowe – 2/2;
- szkoły policealne – 1/1;
- zespoły szkół – 17/14;

- warsztaty i centra zawodowe (OHP) -1/1;
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze – 1/1;
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii – 0/1;
- placówki opiekuńczo - wychowawcze wsparcia dziennego – 0/3;
- młodzieżowe domy kultury i pałace młodzieży - 5/6;
- ogniska pracy pozaszkolnej – 4/4;
- ogród jordanowski – 1/1.

Skontrolowano 102(96,23%)/98(98%) - będących w ewidencji placówek nauczania i wychowania oraz 45(95,55%)/36(97%) zgłoszonych placówek wypoczynku dzieci i młodzieży.

Placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki wypoczynku skontrolowane w 2016/2017r.

Kontrole w latach 2016/2017 placówek wykazały, że:

- 0/0 mieściło się w budynkach nieprzystosowanych;
- 1/5 mieściło się w budynkach w złym stanie higieniczno-sanitarnym oraz technicznym oraz czystości i porządku;

- 0/1 w złym stanie higieniczno-sanitarnym;
- 2/7 w złym stanie technicznym;
- 0/0 nie podłączone do kanalizacji sanitarnych;
- 0/0 nie podłączone do instalacji wodociągowej;
- 1/1 z ponadnormatywną liczbą uczniów przypadającą na urządzenie sanitarne;
- 0/0 posiadały ustępy zewnętrzne.

1. Dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów w 2016/2017r.

Oceniono dostosowanie stanowisk pracy do wzrostu ucznia w 5/6 placówkach, w 11/22 oddziałach 134/426 - stanowisk pracy ucznia, nieprawidłowości stwierdzono w 2/1 placówce w 4/4 oddziałach. 4/4 – stanowiska.

2. Tygodniowy rozkład lekcji w 2016/2017r.

Oceniono 408/412 tygodniowych rozkładów lekcji w 50/47 placówkach. Nie stwierdzono niezgodności planu lekcji z zasadami higieny.

3. Posiadanie infrastruktury do prowadzenia zajęć z wf w 2016/2017r.

Szkoły Podstawowe

Na 27/29 skontrolowanych, 29/28 posiadało infrastrukturę do prowadzenia zajęć wf, z czego:

- 6/10 szkolny zespół sportowy z czynnymi natryskami używanymi tylko sporadycznie lub po zajęciach dodatkowych 3/5, nie używanymi -3/5;
- 15/14 salę zastępczą z boiskiem;
- 5/5 tylko boisko sportowe;
- 0/0 tylko salę zastępczą;
- 1/1 nie posiadało żadnego pomieszczenia do wf;
- 10/1 korzystało z basenu;
- 0/3 korzystało z sali gimnastycznej poza placówką;
- 2/2 korzystało z hali sportowej;
- 1/4 korzystało z siłowni;
- 1/1 korzystało z boiska na stadionie sportowym;
- 6/5 zajęcia odbywały się na korytarzach.

Gimnazja

Na 8/1 skontrolowanych gimnazjów posiadało 8/1 posiadało infrastrukturę do prowadzenia zajęć wf, z czego:

- 4/0 szkolny zespół sportowy z czynnymi natryskami używanymi tylko pozajęciach dodatkowych;
- 2/1 salę zastępczą z boiskiem;
- 0/0 tylko salę zastępczą;
- 1/1 tylko boisko sportowe;
- 4/0 korzystało z basenu;
- 0/0 korzystało z sali gimnastycznej poza placówką;
- 6/0 korzystało z siłowni;
- 0/0 korzystało z hali sportowej;
- 3/1 korzystało z boiska na stadionie sportowym;
- 3/0 zajęcia odbywały się były na korytarzach.

Licea ogólnokształcące

Na 1/1 skontrolowanych szkół posiadało
1/1 salę zastępczą z boiskiem;

Ponadgimnazjalne szkoły zawodowe

Na 2/1 skontrolowanych szkół posiadało:

- 2/1 salę zastępczą z boiskiem;
- 0/0 korzystało z basenu;
- 2/0 korzystało z boiska na stadionie sportowym;
- 2/0 zajęcia odbywały się były na korytarzach.

Szkoły policealne

Na 1/1 skontrolowanych szkół posiadało:

- 0/0 tylko salę zastępczą;
- 1/1 salę zastępczą z boiskiem;
- 0/0 korzystało z hali sportowej;
- 0/1 korzystało z boiska na stadionie sportowym.

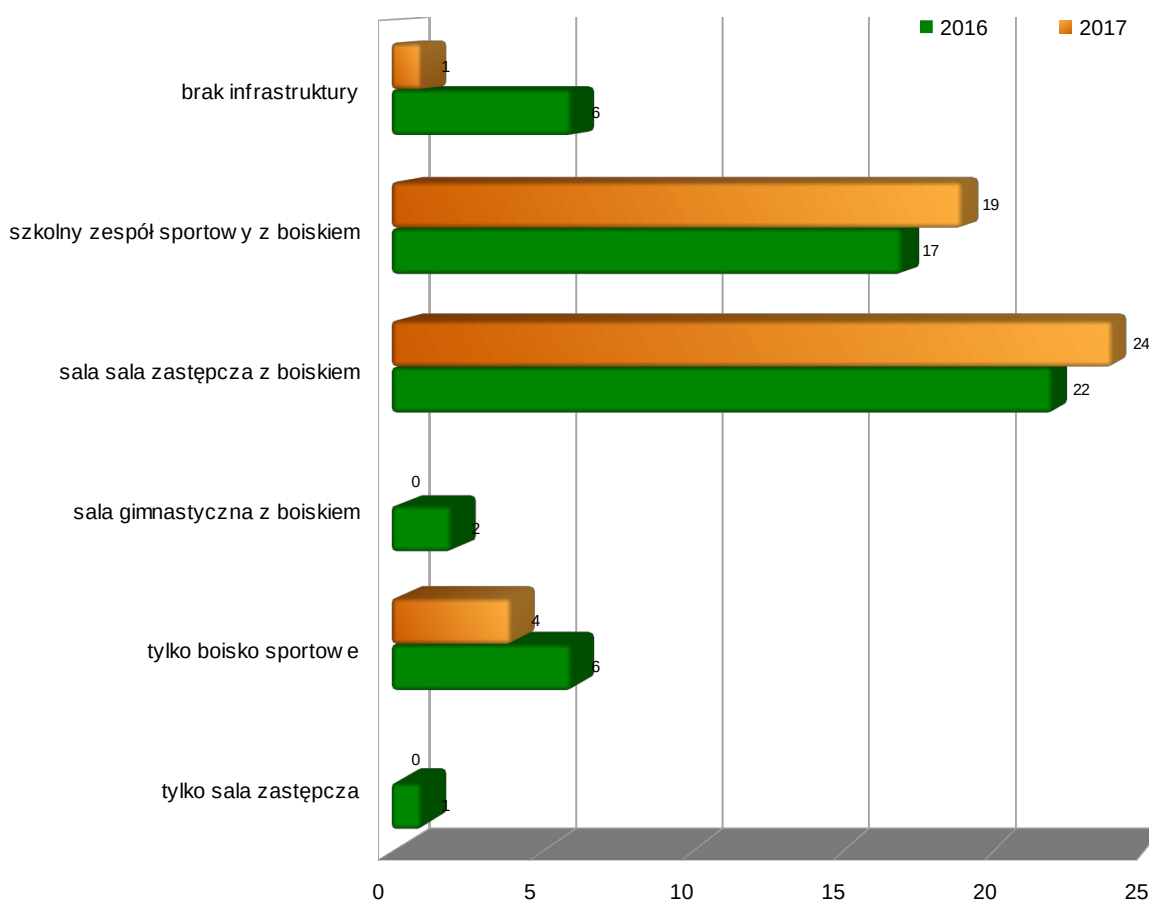
Zespoły szkół

Na 16/14 skontrolowanych zespołów posiadało 16/11 posiadało infrastrukturę do prowadzenia zajęć wf, z czego:

- 7/9 szkolny zespół sportowy z czego 7 z czynnymi natryskami używanymi tylko po zajęciach dodatkowych sportowych 2 a sporadycznie po zajęciach WF;
- 5/5 salę zastępczą z boiskiem;
- 0/0 salę zastępczą bez boiska;
- 1/0 tylko boisko sportowe;
- 1/5 salę gimnastyczną z boiskiem;

- 0/0 tylko salę zastępczą;
- 3/0 korzystało z basenu;
- 1/1 korzystało z siłowni;
- 1/1 korzystało z hali sportowej;
- 0/0 korzystało z boiska na stadionie sportowym;
- 0/0 zajęcia odbywały się na korytarzach.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wf w szkołach

4. Opieka medyczna 2016/2017r.

Przedszkola

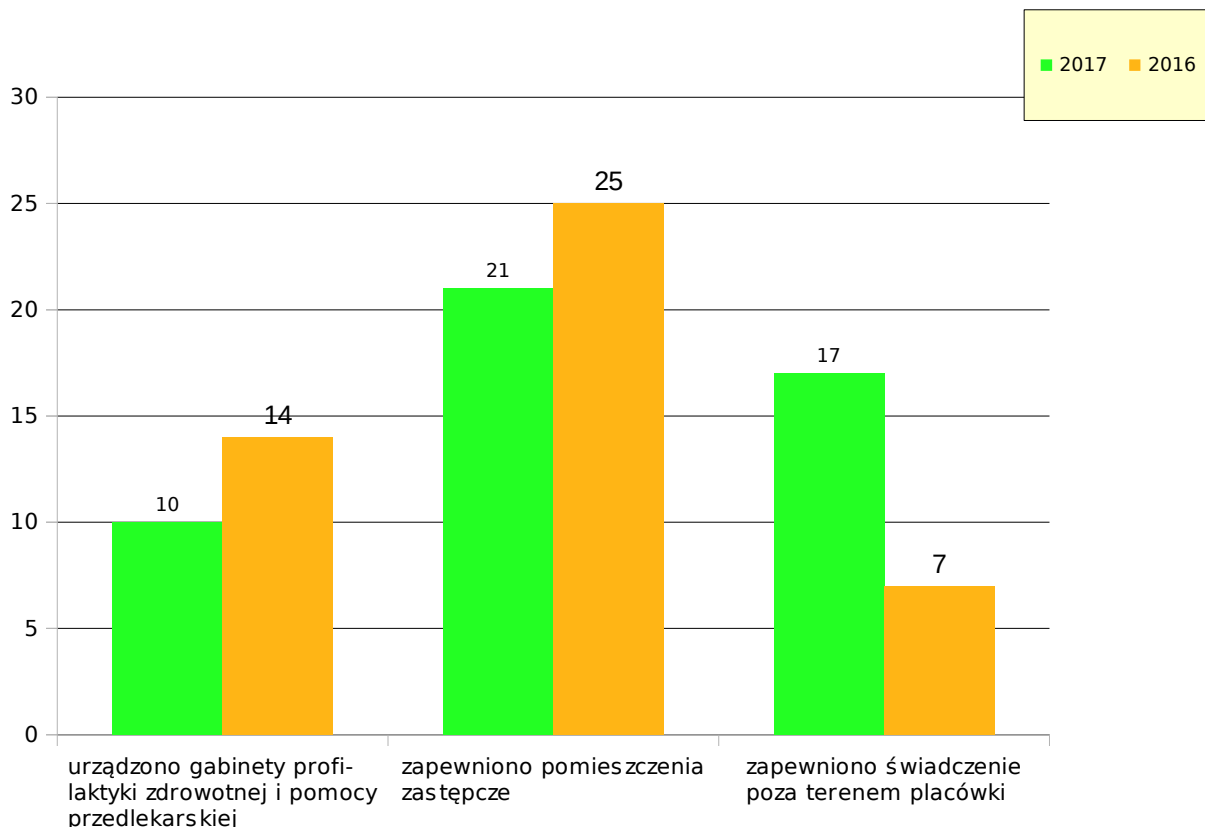
W żadnym nie zapewniono opieki medycznej.

Szkoły

Na 54/48 skontrolowanych szkół posiadało:

- 14/10 urządzono gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej;
- 25/21 zapewniono pomieszczenia zastępcze;
- 7/17 korzystało ze świadczeń poza terenem placówki.

Pomieszczenia wykonywania profilaktyki zdrowotnej i opieki przedlekarskiej

5. Działalność prowadzona w zakresie dożywiania w 2016/2017r.

W 54/48 skontrolowanych placówkach prowadzono dożywianie, z czego:

- 42/27 wydawane były ciepłe posiłki dla 2715/1468 uczniów;
- 3/3 przygotowywano śniadania w szkołach dla 171/102 osób;
- 6/16 wydawano napoje dla 572/433 dzieci.

Z posiłków dofinansowanych skorzystało 1289/933 dzieci i młodzieży.

Z posiłków dowożonych skorzystało 548/447 dzieci i młodzieży.

6. Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach w 2016/2017r.

Na 54/48 skontrolowanych placówek stwierdzono w 1/3 niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów, w tym:

- 0/0 brak ciepłej bieżącej wody;

- 0/0 brak mydła w dozownikach;
- 0/0 brak suszarki lub ręczników jednorazowych do rąk;
- 0/0 zaniedbania porządku i czystości;
- 1/3 niewłaściwy stan techniczny;

Wydano 1/3 decyzje administracyjne.

7. Ochrona placów zabaw/terenów rekreacyjnych/terenów sportowych przed zanieczyszczeniami odchodami zwierzęcymi w 2016/2017r.

Skontrolowano 140/110 placówek posiadających tereny rekreacyjne:

- 1/9 nie posiadało wystarczającej ochrony przed zanieczyszczeniami.

Wydano 1/1 decyzję administracyjną.

Nałożono 0/1 mandat karny na kwotę 200 zł

8. Ocena warunków sanitarno -higienicznych dla dzieci 6-letnich w 2016/2017r.

Na 70/74 skontrolowanych placówek:

- w 30/29 nie funkcjonują oddziały „zerowe”;
- 0/0 przygotowują się do utworzenia w/w oddziałów;
- 40/45 placówkach funkcjonują oddziały „zerowe”;
- 23/31 posiada właściwą infrastrukturę;
- 17/14 nie posiada właściwej infrastruktury.

9. Posiadanie przez szkoły i placówki certyfikatów na sprzęt sportowy i meble 2016/2017.

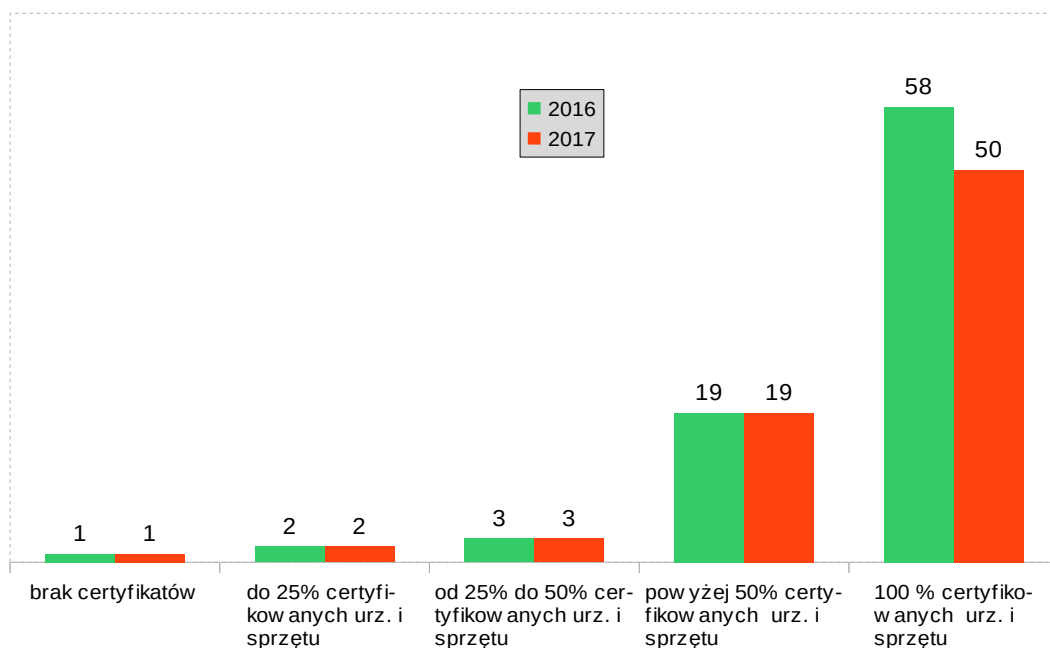
Na 83/75 skontrolowanych placówek:

- 1/1 nie posiadało certyfikatów na urządzenia i sprzęt sportowy, z czego:
- 2/2 posiadało certyfikaty obejmujące do 25 % urządzeń i sprzętu sportowego;
- 3/3 posiadało certyfikaty obejmujące od 25 % do 50 % urządzeń i sprzętu sportowego;
- 19/19 posiadało certyfikaty obejmujące powyżej 50 % urządzeń i sprzętu sportowego;
- 50/50 posiadało certyfikaty obejmujące 100 % urządzeń i sprzętu sportowego.

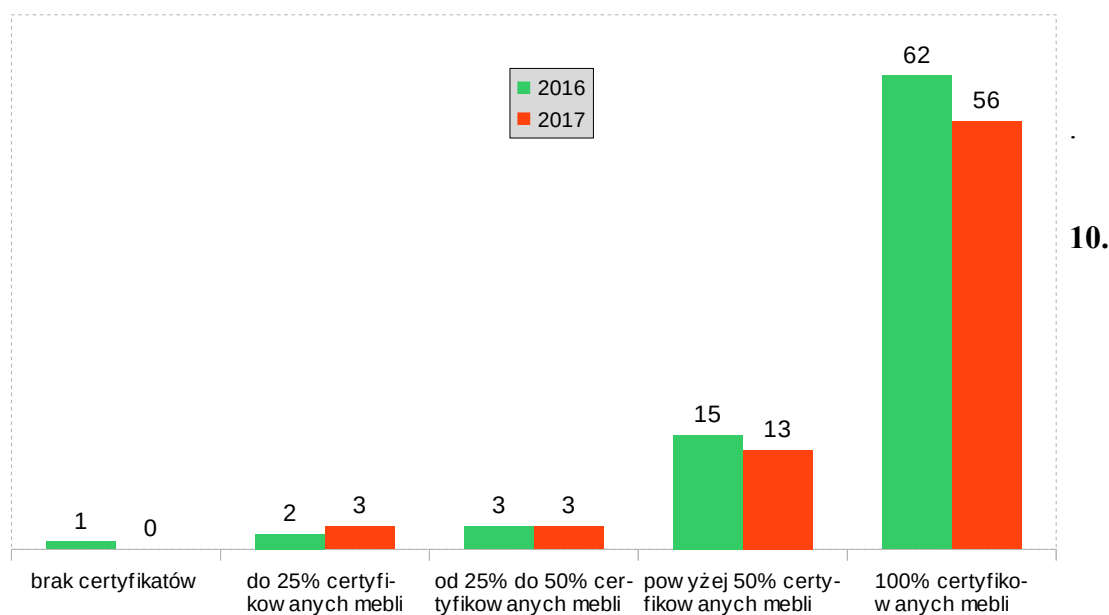
Na 83/75 skontrolowanych placówek

- 1/0 nie posiadało certyfikatów na meble, z czego:
- 2/3 posiadało certyfikaty obejmujące do 25 % mebli;
- 3/3 posiadało certyfikaty obejmujące od 25 % do 50 % mebli;
- 15/13 posiadało certyfikaty obejmujące powyżej 50 % mebli;
- 62/56 posiadało certyfikaty obejmujące 100 % mebli.

Posiadanie przez szkoły i placówki certyfikatów na urządzenia i sprzęt sportowy w 2016/2017r.

Posiadanie przez szkoły i placówki certyfikatów na meble w 2016/2017r

Pozostawianie przez uczniów podręczników w 2016/2017r.

Na 62/41 skontrolowanych szkół 62/41 miało obowiązek zapewnienia możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z rozporządzeniem MEN. Z tej liczby 62/41 zapewniło tę możliwość wszystkim uczniom (100 %).

11. Wypoczynek dla dzieci i młodzieży 2016/2017r.

Z wypoczynku letniego i zimowego skorzystało w latach 2016/2017 w 43/35 placówkach 1485/1360 osób, w których:

- 0/0 nie zapewniono opieki medycznej;
- 0/0 placówka prowadziła dożywianie.

- 1/0 nie zapewniono właściwych warunków sanitarnych i higienicznych

Wydano 1/0 decyzji administracyjnych, nałożono 0/0 mandatów karnych na 0/0 zł.

Podsumowanie

Podczas kontroli placówek nauczania i wychowania oraz wypoczynku stwierdza się, że większość z placówek zapewnia uczniom/podopiecznym bezpieczne i higieniczne warunki. Systematycznie obserwuje się poprawę stanu sanitarno – technicznego warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo – wychowawczych między innymi w zakresie:

- wymiany umeblowania i wyposażenia placówek w certyfikaty;
- poprawy oznakowania i dostosowania mebli do warunków antropometrycznych uczniów;
- podnoszenia świadomości organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków wypoczynku;
- zapewnienia środków higieny w sanitariatach.

Nadal istniejącym problemem jest brak opieki medycznej (pielęgniarki) szczególnie w przedszkolach i szkołach na wsiach. We wszystkich placówkach brak jest opieki lekarza i lekarza stomatologa. Brak gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej na 48 szkół tylko w 10 są urządzone gabinety. Zbyt mała ilość godzin pracy pielęgniarek.

Zwiększone zagęszczenie w szkołach podstawowych w związku z przejściem klas gimnazjalnych.

Dożywianie prowadzone jest głównie w szkołach podstawowych w formie obiadów I i II daniowych. W znacznej ilości posiłki są opłacane przez opiekę społeczną. Nadal można zaobserwować małe zainteresowanie uczniów obiadami pełnopłatnymi. Niewiele szkół organizuje śniadania szkolne oraz wydaje napoje. W szkołach podstawowych dzieci otrzymują mleko i owoce.

Brak wystarczającej infrastruktury do zajęć w-f szczególnie w szkołach wiejskich. W wielu szkołach zajęcia z WF prowadzone są na korytarzach.

Brak wentylacji mechanicznej w sanitariatach dla dzieci.

Niewystarczające zabezpieczanie terenów w szkołach (placów rekreacyjnych, boisk) przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi.

Rozpoczynanie zajęć lekcyjnych przed godziną 8.

Mała ilość placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

Poprawa stanu sanitarnego w 2017 roku:

Wymieniono 100% stolarki okiennej w 1 szkole.

Zapewniono wentylację grawitacyjną w 3 placówkach.

Kompleksowy remont 2 pionów sanitariatów w 1 szkole.

Oddano do użytku 4 nowe place zabaw dla dzieci przy szkołach.

Oddano do użytku 1 halę sportową.

Oddano 1 blok żywienia.

Przybyły nowe placówki w 2017 roku:

- 2 przedszkola - nowo oddanych budynkach;
- 1 placówka wsparcia dziennego;
- 1 klub dziecięcy w budynkach istniejących;
- 3 szkoły podstawowe w budynkach istniejących;
- 1 zespół szkół w budynkach istniejących;
- 3 inne placówki w budynkach istniejących;

Placówki zlikwidowane w 2017 roku:

- 1 żłobek zlikwidowany;
- 3 przedszkola zlikwidowane;
- 7 gimnazjów zlikwidowanych;
- 4 zespoły zlikwidowane;
- 2 inne placówki zlikwidowane;

Remonty generalne:

- 1 szkoła podstawowa

IX. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotów użytku

W 2017r. z 1067 obiektów objętych nadzorem znajdujących się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich skontrolowano 384 obiekty, tj.: 35,99%.

Kontrolą objęto zakłady produkcyjne, zakłady obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego otwarte i zamknięte, zakłady małej gastronomii, środki transportu żywności oraz miejsca obrotu przedmiotów użytku i kosmetyków jak również produkcję pierwotną.

W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie 460 kontroli i rekontroli sanitarnych,
- wydano 25 decyzji na poprawę stanu sanitarno-higienicznego,
- nałożono 18 mandatów karnych na łączną kwotę 7100 zł.

W 2017r. z 384 obiektów skontrolowanych, sklasyfikowano 279 co stanowi 72,84%. Z ogólnej liczby obiektów sklasyfikowanych wszystkie zostały ocenione jako obiekty „zgodne” z wymaganiami”, wg ujednoczonych arkuszy oceny stanu sanitarnego dla poszczególnych rodzajów obiektów.

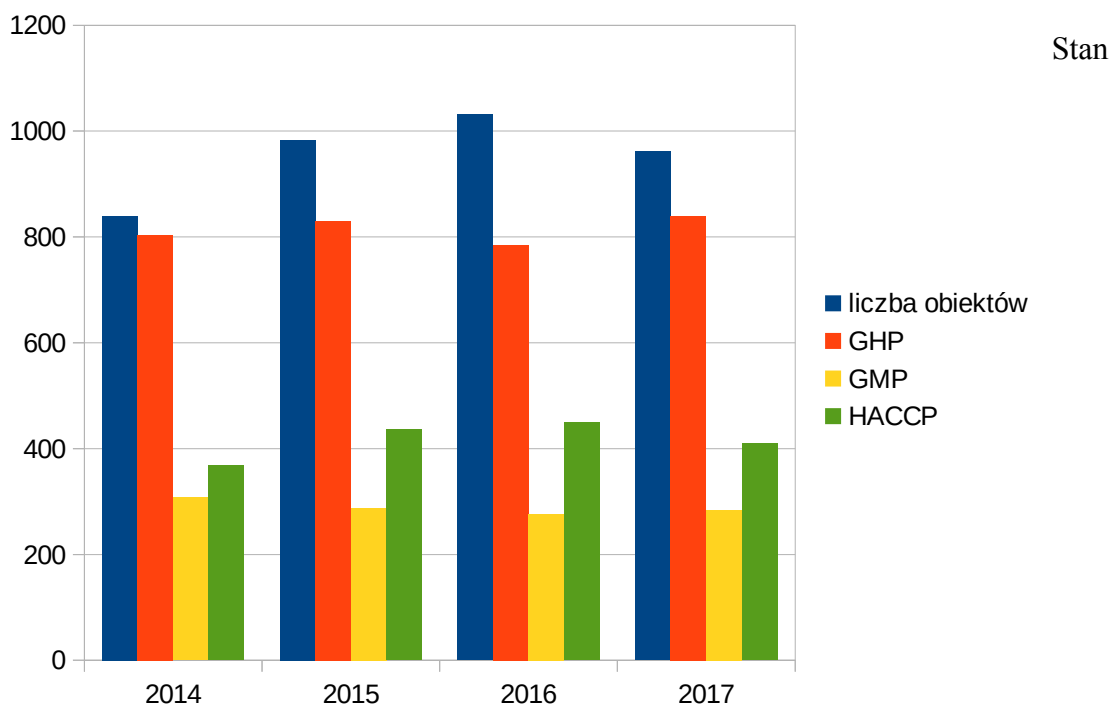
Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości w nadzorowanych obiektach w 2017r.:

- zły stan techniczny pomieszczeń zakładu (brudne ściany, sufity);
- oferowane do sprzedaży środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- brak kontroli wewnętrznej pełnionej przez przedsiębiorców branży spożywczej z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej, tj.: monitorowania temperatur z urządzeń chłodniczych, brak opracowanych harmonogramów badania wyrobu gotowego; brak zapisów z procesów technologicznych (dot. obróbki termicznej np. potraw);
- brak środków myjąco-dezynfekcyjnych do mycia rąk, sprzętu i powierzchni,
- zły stan higieniczny sprzętu i powierzchni.

W 2017r. odnotowano dalszą poprawę stanu sanitarno – technicznego nadzorowanych zakładów zarówno w obszarze stanu technicznego zakładów, higieny, jak i dokumentacji prowadzonej przez zakłady w zakresie GHP, GMP i HACCP.

Stan wdrożenia przez przedsiębiorców systemów samokontroli w latach 2014 – 2017 przedstawia poniższy wykres.

Dynamika wdrażania systemów bezpieczeństwa żywności w zakładach branży spożywczej na terenie powiatu koneckiego w latach 2014 - 2017

wdrożenia przez przedsiębiorców systemów samokontroli gwarantujących bezpieczeństwo żywności w zakładach żywnościowo - żywieniowych w powiecie koneckim jest zadowalający. Analizując powyższe dane z analogicznymi wskaźnikami roku ubiegłego stwierdza się poprawę stanu wdrożenia zasad systemu GHP, GMP i HACCP w każdej grupie obiektów. Najwyższą dynamikę wzrostu odnotowano w zakresie wprowadzania systemu HACCP.

Działania podejmowane w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

W celu oceny bazy żywnościowo - żywieniowej zlokalizowanej w miejscowościach wypoczynkowych i na trasach turystycznych w letnim sezonie turystycznym skontrolowano ogółem 62 obiektów.

Przeprowadzono 13 kontroli obiektów wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży w trakcie trwania w/w wypoczynku.

W ramach systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF) w związku z **31 powiadomieniami alarmowymi (RASFF)** podejmowano działania w zakresie wycofania produktu, tj.:- Krystaliczna woda góraska niegazowana źródłana „Żywiec Zdrój” 1,5l, wyprodukowana przez Żywiec Zdrój S.A.

Cięcina, ul. Św. Katarzyny 187, 34-350 Węgierska Górka, zakład produkcyjny ul. Suska 46, 34-340 Jeleśnia, data minimalnej trwałości 01.07.2018, numer partii S:02.07/19: 31/4/1, kwestionowana za stwierdzenie - *Pseudomonas aeruginosa*. Zabezpieczono i wycofano ze sprzedaży 16 sztuk w/w kwestionowanego produktu. W pozostałych przypadkach nie było konieczności wycofywania z rynku niebezpiecznych produktów;

26 powiadomień informacyjnych oraz **3 powiadomienia typu NEWS** - nie zachodziła konieczność wycofywania z rynku niebezpiecznych produktów.

Ponadto:

- Wykonano 418 pomiarów temperatur w zakresie kontroli zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie magazynowania środków spożywczych.
- Dokonano w 10 zakładach badań tłuszczów smażalniczych za pomocą testu jakości tłuszczów do głębokiego smażenia. W 3 przypadkach tłuszcze nie spełniały wymagań prawa żywnościowego; w związku z powyższym nałożono 3 mandaty na łączną kwotę 900,00 zł.
- Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych zakwestionowano i wycofano z obrotu środki spożywcze na łączną kwotę 1. 241,65 zł.,

w tym:

- środki spożywcze przeterminowane – na kwotę: 641,32 zł.,
- środki spożywcze nieoznakowane – na kwotę: 214,95 zł.,
- środki spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej – na kwotę: 118,20 zł.,
- środki spożywcze wycofane w systemie RASFF – na kwotę: 27, 20 zł.,
- środki spożywcze zakwestionowane za przerwany ciąg chłodniczy – na kwotę: 239,98 zł.
- Wykonano 27 ocen teoretycznych sposobu żywienia w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętych. Ocenione jadłospisy w 12 przypadkach budziły zastrzeżenia, a stwierdzone błędy stanowiły wskazówki do poprawy planowanych jadłospisów.
- W ramach nadzoru nad suplementami diety przeprowadzono 12 kontroli tematycznych skontrolowano 70 preparatów pod względem prawidłowości stosowania przez przedsiębiorców

- oznakowań. Zakwestionowano 3 preparaty:
- za obecność w preparacie składnika 5 – hydroksytryptofanu (5-htp) pochodzącego z nasion *Griffonia simplicifolia* (1 przypadek),
  - za niewłaściwe podawanie w oznakowaniu sformowania na opakowaniu preparatu „lewoskrętna witamina C” (2 przypadki).
- Pobrano do badania 4 próbki wyrobów do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu. Próbek nie kwestionowano.
- W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badania fizyko-chemicznego i mikrobiologicznego ogółem 232 próbki, w tym 1 próbkę kosmetyku. Zakwestionowano 1 próbkę żywnościową za nieprawidłowego znakowania weterynaryjnym znakiem identyfikacyjnym dla produktów mięsnych wędzonych tradycyjnie posiadających odstępstwo od WWA, przed wykazem składników błędnie użyto określenia „skład” zamiast wyrażenia „składniki” lub sformowania zawierającego ten wyraz, zamiast sformowania „*należy spożyć do...*” użyto „*należy spożyć przed...*”, co było niezgodnie z rozp. (WE) Nr 1169/2011.
- Czynnie uczestniczono w realizacji przedsięwzięcia związanego z programem edukacyjnym „Trzymaj Formę” szkół gimnazjalnych i podstawowych.
- Przeprowadzono 4 spotkania edukacyjne dla nauczycieli oraz dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych. Temat szkoleń: „Racjonalne żywienie oraz skutki nieprawidłowego odżywiania”.
  - W 2017r. przeprowadzono wspólnie z PIW w Końskich i KPP w Końskich kontrolę na targowicy w Końskich obiektów zatwierdzonych, tj.: kiosków mięsnych. Skontrolowano 2 kioski mięsne, będące pod nadzorem PIS w zakresie wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowywania odpadów pochodzenia zwierzęcego w obiektach żywnościowo - żywieniowych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.
  - W związku z poważną sytuacją związaną z możliwością niekontrolowanego rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń przez nielegalne wprowadzanie do obrotu mięsa i produktów z mięsa wieprzowego i dzików, w ramach współpracy z PIW w Końskich i KPP w Końskich podejmowano wspólnie kontrole na targowiskach gminnych. Przeprowadzono wspólnie kontrole targowicy w Końskich i Radoszycach pod kątem możliwości nielegalnego wprowadzania do obrotu mięsa i produktów z mięsa wieprzowego i dzików, które mogły być

przedmiotem przemytu przez granicę Polski z Ukrainy i Białorusi.

Grupy obiektów na terenie powiatu koneckiego, które wymagają dalszych wzmożonych działań nadzorowych to:

- obiekty produkcji żywności: piekarnie, ciastkarnie;
- obiekty obrotu żywności w tym handlu obwoźnego;
- w grupie obiektów żywienia zbiorowego: zakłady żywienia zbiorowego zamknięte, zakłady małej gastronomii, restauracje.

W dalszym ciągu szczególnej uwagi wymagają kontrole wdrażania przez nadzorowane podmioty systemów kontroli wewnętrznej w tym przestrzegania zasad zawartych w instrukcjach GHP i GMP. Należy uznać, że stan wdrażania GHP i GMP oraz system HACCP w zakładach produkcji i obrotu żywnością w powiecie koneckim uległ wyraźnej poprawie.

X. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna realizuje działania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia oraz aktualnej oceny sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiskowych.

W ramach podejmowanych działań podjęto współpracę m. in. z następującymi instytucjami:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki, działania podtrzymujące efekty projektu KIK/68;
- Samorządem lokalnym – wspieranie inicjatyw prozdrowotnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Komenda Powiatowa Policji – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki, kampania dot. środków zastępczych, działania podtrzymujące efekty projektu KIK/68;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki;
- Świątokrzyski Oddział Terenowego Stowarzyszenia „Monar” - współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki;
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Radość” - współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki, profilaktyka HIV/AIDS;
- Komenda 13-5 Hufca Pracy w Końskich - współpraca przy organizacji Koneckich Dni Profilaktyki;
- Przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne – realizacja programów prozdrowotnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej, inne inicjatywy dot. działania placówek oświatowo-wychowawczych (przekazywanie materiałów, poradnictwo i instruktaże itp.);
- Media - („Tygodnik Konecki”, „Echo Dnia”);
- Miejsko – Gminny Dom Kultury w Końskich – współpraca przy organizacji Koneckich Dni Profilaktyki, Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Końskich – współorganizacja Koneckich Dni Profilaktyki.

W roku 2017 realizowano następujące programy krajowe:

1. „Trzymaj Formę!”

Celem programu „Trzymaj Formę!” jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W 2017 r. program realizowano w 27 szkołach: 8 gimnazjach i 19 szkołach podstawowych.

Ogółem w programie wzięło udział 3039 osób, w tym 1852 uczniów i 1187 rodziców.

2. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Profilaktyka antytytoniowa była w roku 2017 obecna w różnych działaniach prowadzonych przez PSSE w Końskich:

- Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu
- Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu
- Program edukacyjny dla przedszkoli „Czyste powietrze wokół nas”
- Program edukacyjny dla szkół podstawowych „Nie pal przy mnie, proszę”
- Program edukacyjny dla IV klas szkół podstawowych „Bieg po Zdrowie”
- Program edukacyjny dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjów „Znajdź właściwe rozwiązanie”

2.1. Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu zostały połączone z organizacją Koneckich Dni Profilaktyki, które przebiegały w tym roku w okresie 10 IV – 9 VI.

Przeprowadzono następujące działania:

- Przeprowadzono 6 porad (6 uczestników).
- Zorganizowano i przeprowadzono 7 spotkań edukacyjnych dot. profilaktyki antytytoniowej w 6 gimnazjach, 1 szkole ponadgimnazjalnej i 1 szkole podstawowej (Publiczne Gimnazjum w Gowarczowie, Publiczne Gimnazjum w Fałkowie, Gimnazjum Nr 1 w Radoszycach, I Gimnazjum w Słupi, Gimnazjum w Stadnickiej Woli, Szkoła Podstawowa w Stadnickiej Woli, Szkoły Awans - Niepubliczne Gimnazjum w Końskich i Prywatna Szkoła Zawodowa w Końskich). Podczas spotkań wykorzystano film edukacyjny, prezentacje multimedialną oraz omawiano skutki zdrowotne czynnego i biernego palenia tytoniu, koszty palenia oraz pouczano o miejscach wolnych od dymu tytoniowego. W spotkaniach uczestniczyło 286 osób. Zainteresowane osoby ze Szkół Awans miały możliwość pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu, z badań skorzystało 13 osób.

- 28 maja 2017 r. pracownicy PSSE w Końskich wspólnie z pracownikami KPP w Końskich oraz pracownikami PCPR w Końskich współorganizowali festyn w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu (oraz Dnia Dziecka i podsumowania XII Koneckich Dni Profilaktyki). Na festynie zorganizowano stoisko profilaktyczne, w którym młodzieży i osobom dorosłym rozdawano min. ulotki antytytoniowe oraz odpowiadano na pytania i udzielano porad dotyczących palenia tytoniu, a dzieci odpowiadały na pytania dotyczące zdrowego stylu życia. Za prawidłowe odpowiedzi otrzymywały „Koniki Koneckie” - walutę specjalnie wymyśloną na Dzień Dziecka. „Koniki Koneckie” dzieci wymieniały na upominki, które zgromadzone były w namiocie przy stoisku profilaktycznym (upominki sfinansowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Końskich oraz Miejsko-Gminny Dom Kultury w Końskich). Dzieciom rozdawano również balony oraz elementy odblaskowe: zawieszki i opaski samozaciskowe z napisem „Koneckie Dni Profilaktyki”. W festynie uczestniczyło 500 osób.
- Pracownicy PSSE w Końskich 1 czerwca 2017 r. wzięli udział, organizując stoisko profilaktyczne, w festynie pn. „Zdrowo i sportowo” zorganizowanym przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 w Końskich (100 osób), gdzie m. in. rozdawano ulotki antytytoniowe, odpowiadano na pytania odnośnie palenia tytoniu i zdrowego stylu życia. Zainteresowane osoby miały możliwość pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu, z badań skorzystało 32 osoby. Uczestnicy akcji mieli możliwość „przespacerowania się” w alko i narkogooglach służących do demonstracji upośledzenia zmysłów po spożyciu alkoholu lub użyciu narkotyków.
- Rozesłano pisma informujące o tegorocznym temacie obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu – maj 2017 r. do 19 podmiotów leczniczych oraz przekazano 678 ulotek antytytoniowych.

2.2. W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu przeprowadzono następujące działania:

Przeprowadzono 2 narady organizacyjne, w których uczestniczyły 2 osoby.

W dniu 16.11.2017 r. zorganizowano i przeprowadzono 2 spotkania edukacyjne dot. profilaktyki antytytoniowej w Szkole Podstawowej nr 1 w Końskich klasa gimnazjum – 22 uczniów i w I Liceum Ogólnokształcącym w Końskich – 120 uczniów, w sumie 142 uczniów.

Rozesłano pisma informujące o obchodach Światowego Dnia Rzucania Palenia – listopad 2017 r. do 20 podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

W PSSE w Końskich przygotowano ekspozycję wizualną dotyczącą obchodów Światowego

Dnia Rzucania Palenia oraz szkodliwości palenia tytoniu. Z informacjami zapoznało się 100 osób.

Na stronie internetowej stacji zamieszczono informacje na temat obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, z którymi zapoznało się 100 internautów <https://pssekonskie.pis.gov.pl/?news=128>.

2.3. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej: „Czyste powietrze wokół nas”

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej przeznaczony dla dzieci 5 i 6-letnich oraz ich rodziców i opiekunów. Ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Program był realizowany w 21 obiektach – 9 przedszkolach (47,4%), 11 oddziałach przedszkolnych (45,8%), oraz w innych formach wychowania przedszkolnego – 1 (7,1%); objął 523 dzieci oraz 323 rodziców. W ramach programu „Czyste powietrze wokół nas” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- 24 listopada 2017 r. odbyło się szkolenie dla koordynatorów programu (14 uczestników) (edycja 2017-2018),
- przeprowadzono 1 naradę wdrożeniową dla 1 koordynatora programu oraz 1 naradę organizacyjną, w której uczestniczyła 1 osoba,
- Przeprowadzono spotkanie edukacyjne z przedszkolakami z Niepublicznego Przedszkola „Bajkowa Kraina” w Końskich na temat zdrowego stylu życia bez nałogów oraz szkodliwości palenia papierosów, w którym uczestniczyło 20 dzieci,
- Rozdysponowano do przedszkoli materiały edukacyjne dla prowadzących i dzieci,
- Przeprowadzono 5 wizytacji – 23,8% placówek biorących udział w programie.

2.4. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych: „Nie pal przy mnie, proszę”

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Program ma na celu uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem oraz wykształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą. Program realizowano w 24 szkołach podstawowych, co stanowi 64,9% szkół. Uczestniczyło w nim w sumie 954 uczniów oraz 634 rodziców.

W ramach programu „Nie pal przy mnie, proszę” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- 28 listopada 2017 r. PSSE w Końskich zorganizowała szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu. Uczestniczyło w nim 10 osób (edycja 2017/2018).
- Rozdysponowano do szkół podręcznik dla nauczyciela i plakaty antytytoniowe.

2.5. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów IV klas szkoły podstawowej: „Bieg po zdrowie”

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Program ma na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Program realizowano w 9 szkołach podstawowych (24,3%), uczestniczyło w nim 129 uczniów oraz 129 rodziców.

W ramach programu „Bieg po zdrowie” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- 18 stycznia 2017 r. PSSE w Końskich zorganizowała szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, w którym uczestniczyło 8 osób.
- Przeprowadzono 1 naradę wdrożeniową dla 1 koordynatora programu.
- Rozdysponowano do szkół materiały edukacyjne dla prowadzących i uczniów,
- Przeprowadzono 1 wizytację – 11,11% placówek biorących udział w programie.

2.6. Program edukacji antytytoniowej dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i uczniów gimnazjum: „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum oraz ich rodziców i opiekunów. Celem głównym programu jest zapobieganie palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej. Program był realizowany w 27 szkołach: 12 gimnazjach (75%) i 15 szkołach podstawowych (40,5%), objął 1286 uczniów w tym: 526 gimnazjalistów oraz 760 uczniów szkoły podstawowej oraz 1077 rodziców.

W ramach programu „Znajdź właściwe rozwiązanie” na terenie powiatu koneckiego podjęto następujące działania:

- Przeprowadzono 2 narady wdrożeniowe - 2 uczestników oraz 6 narad organizacyjnych – 6 uczestników.
- 5 grudnia 2017 r. PSSE w Końskich zorganizowała szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu. Uczestniczyło w nich 12 osoby (edycja 2017/2018).
- Zorganizowano i przeprowadzono 7 spotkań edukacyjnych w 6 gimnazjach, 1 szkole ponadgimnazjalnej (jedno spotkanie wspólne w szkołach Awans) i 1 szkole podstawowej na temat profilaktyki antytytoniowej. Podczas spotkań wykorzystywano film profilaktyczny lub prezentację multimedialną, następnie omawiano skutki zdrowotne czynnego i biernego palenia tytoniu, skutki finansowe oraz pouczano o miejscach

wolnych od dymu tytoniowego (286 odbiorców). Zainteresowane osoby miały możliwość pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Z badań skorzystało 13 osób, u 8 stężenie tlenu węgla przekroczyło dopuszczalne stężenie. Uczestnicy spotkania mieli możliwość „przespacerowania się” w alko i narkogoglach służących do demonstracji upośledzenia zmysłów po spożyciu alkoholu lub użyciu narkotyków.

- Rozdysponowano do szkół podręcznik dla nauczyciela w wersji elektronicznej i plakaty antytytoniowe.

3. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach profilaktyki HIV/AIDS przeprowadzono następujące działania:

- Przeprowadzono 4 narady organizacyjne (4 uczestników).
- W dniach 25-26.05.2017 r. - w ramach Koneckich Dni Profilaktyki oraz 29.11.2017 r. - w ramach Światowego Dnia AIDS zorganizowano 6 spotkań edukacyjnych z przedstawicielem fundacji Res Humanae w 5 szkołach ponadgimnazjalnych (ZSP Nr 1 w Końskich, ZSP Nr 2 w Końskich, ZSP Nr 3 w Końskich, I LO w Końskich, II LO w Końskich), 490 uczestników. Spotkania sfinansowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Końskich.
- Przygotowano i przesłano do 20 podmiotów leczniczych (100%) pisma oraz materiały edukacyjne: 1167 broszur i ulotek na temat profilaktyki HIV/AIDS w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS. Ponadto rozdystrybuowano materiały edukacyjne (340 broszur i ulotek) na obozy i kolonie podczas akcji letniej i w ramach Koneckich Dni Profilaktyki.
- W PSSE w Końskich przygotowano ekspozycje wizualną na temat profilaktyki HIV/AIDS w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS – 100 odbiorców.

4. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych (Projekt KIK/68)

Cel główny programu to ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia. Projekt był realizowany do 31.03.2017 r. Zasadnicze działania realizowane w ramach projektu:

- Odbyła się IV edycja programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?”. Adresaci programu - uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Program był realizowany w 6 (40%) szkołach ponadgimnazjalnych, uczestniczyło w nim 135 uczniów i 52 rodziców i opiekunów.
- Po zakończeniu realizacji programu przeprowadzono badanie ankietowe wśród młodzieży. Zankietowano 119 uczniów z 6 szkół ponadgimnazjalnych.

- Przeprowadzono ankietyzację wśród pacjentek hospitalizowanych na Oddziale Położniczo-Noworodkowym Szpitala Specjalistycznego w Końskich w ramach badania „Zachowania zdrowotne kobiet w ciąży” - 3 osoby ankietowane.
- Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do 18 podmiotów leczniczych na temat kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” – 5130 odbiorców.

W ramach podtrzymania rezultatów Projektu KIK/68

- Przeprowadzono (14.11.2017 r. - edycja 2017/2018) 1 szkolenie - 3 uczestników w ramach programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?” oraz 1 naradę wdrożeniową.
- Zorganizowano wspólnie z PCPR w Końskich szkolenie pn. „Dopalacze i legalne środki psychoaktywne” dla przedstawicieli placówek oświatowych, podmiotów leczniczych, Policji, Straży Miejskiej, Urzędu Marszałkowskiego, M-GOPS w Końskich, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Końskich, PCPR w Końskich, placówek rodzinnych, klubu abstynenta „Radość”, kuratorów sądowych, w sumie 118 osób.
- Na stronie internetowej stacji zamieszczono informację na temat kampanii „Melanż. Oczekiwania vs. Rzeczywistość” oraz informację o szkoleniu dotyczącym dopalaczy – 200 odbiorców.
- Zorganizowano lub wzięto udział w 7 festynach, imprezach prozdrowotnych i spotkaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki antytytoniowej i uzależnień w ramach Koneckich Dni Profilaktyki, akcji wakacyjnej oraz obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu – 1224 odbiorców.
- Zorganizowano 2 punkt informacyjny – 200 odbiorców.
- Podczas spotkań edukacyjnych z młodzieżą ze szkoły ponadgimnazjalnej przeprowadzono pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Z badań skorzystało 21 osób.

5. Podstępne WZW

Organizatorami programu są: Fundacja Gwiazda Nadziei oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna. Program jest adresowany do uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych. Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. W ramach realizacji programu rozesłano zaproszenia do szkół ponadgimnazjalnych oraz pisma informujące o szkoleniu.

Program był realizowany w 5 szkołach. Działaniami programu objęto 338 uczniów.

6. Znamie! Znam je?

Organizatorami programu są: Fundacja Gwiazda Nadziei oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna. Program jest adresowany do uczniów wszystkich klas szkół ponadgimnazjalnych. Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych

wiedzy na temat czerniaka.

W ramach realizacji programu rozesłano zaproszenia do szkół ponadgimnazjalnych oraz pisma informujące o szkoleniu. Program był realizowany w 5 szkołach. Działaniami programu objęto 820 uczniów.

Interwencje nieprogramowe

1. Akcja zimowa i letnia „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje”

W ramach nadzoru nad wypoczynkiem zimowym w 2017 r.:

- Przeprowadzono spotkanie edukacyjne na temat profilaktyki antytytoniowej i używania dopalaczy dla młodzieży z Zespołu Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze - 33 uczestników.
- Przekazano materiały edukacyjne opiekunom i młodzieży wypoczywającej podczas ferii zimowych na terenie powiatu koneckiego – 82 uczestników.

W ramach Akcji letniej – Zdrowe i Bezpieczne wakacje 2017:

- przygotowano i rozprowadzono materiały edukacyjne: poradnik „Przeżyj zdrowo i bezpiecznie swoje wakacje”, „Patent na bezpieczne wakacje” oraz ulotki, w których zamieszczono wiadomości dotyczące HIV/AIDS, profilaktyki uzależnień (palenie tytoniu, alkoholizm, narkomania i dopalacze), kodeksu walki z rakiem, opalania i promieniowania UV, badań cytologicznych – 640 szt. (przekazano na kolonie, półkolonie i obozy)

W tegorocznym okresie wakacyjnym na terenie powiatu koneckiego zorganizowano: 22 kolonie wypoczynkowe (1007 uczestników), 2 turnusy w miejscu zamieszkania - półkolonie (80 uczestników), 7 obozów „pod namiotami” (181 uczestników) oraz 1 obóz harcerski w szkole podstawowej (10 uczestników). Ogólna ilość uczestników wyniosła 1278 / 32 turnusy.

Materiały oświatowe skierowane do dzieci i młodzieży wypoczywającej na terenie powiatu koneckiego tj. w: Sielpi, Czarnieckiej Górze, Lipie, Duraczowie, Pile, Krasnej, Wąsoszy, Kawęczynie, Modrzewinie zostały dostarczone na wszystkie wyżej wymienione kolonie, półkolonie i obozy, dzięki współpracy pracowników sekcji PZiOZ i HDziM. Materiały oświatowe pozostawiono u opiekunów dzieci i młodzież.

19 czerwca 2017 – pracownik PSSE w Końskich wspólnie z pracownikiem KPP w Końskich przeprowadzili 2 spotkania edukacyjne na temat profilaktyki używania dopalaczy (wśród uczniów klas IV-VI) oraz bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego (uczniowie klas I-III) - 500 osób.

21 czerwca 2017 – pracownik PSSE w Końskich wspólnie z pracownikiem KPP w Końskich przeprowadzili 1 spotkanie edukacyjne na temat bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego -

70 osób.

Lipiec – sierpień – udział w 4 festynach i akcjach, podczas których organizowano namioty profilaktyczne z materiałami edukacyjnymi – 1000 osób objętych zadaniem:

9 VII – udział w festynie charytatywnym pn. „Rodzina Rodzinie” w Stąporkowie. PSSE przy współpracy PCPR w Końskich oraz KPP w Końskich zorganizowali namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Dzieci otrzymały balony i elementy odblaskowe. Ponadto uczestnicy pikniku mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogooglach oraz mieli możliwość dokonania pomiaru ciśnienia tętniczego – 200 uczestników.

16 VII - udział w festynie w Końskich w ramach akcji „Kuźnice Koneckie” - organizator: Starostwo Powiatowe w Końskich. PSSE przy współpracy PCPR w Końskich zorganizowała namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Dzieci otrzymały balony i elementy odblaskowe. Uczestnicy akcji mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogooglach. Ponadto Zainteresowane osoby miały również możliwość dokonania pomiaru ciśnienia tętniczego oraz zważenia się i zanalizowanie składu ciała w zakresie BMI, zawartości % tkanki tłuszczowej, określenia metabolizmu spoczynkowego, masy mięśniowej – 300 uczestników.

30 VII – udział w festynie pod hasłem „Radoszyczenie Dzieciom” w Radoszycach – organizator Urząd Gminy Radoszyce i Stowarzyszenie Radosze. PSSE przy współpracy PCPR w Końskich zorganizowała namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Dzieci otrzymały balony i elementy odblaskowe. Uczestnicy akcji mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogooglach. Ponadto Zainteresowane osoby miały również możliwość dokonania pomiaru ciśnienia tętniczego oraz zważenia się i zanalizowanie składu ciała w zakresie BMI, zawartości % tkanki tłuszczowej, określenia metabolizmu spoczynkowego, masy mięśniowej – 300 uczestników.

27 VIII - udział w festynie w ramach obchodów „Dni Końskich” - organizatorzy: Urząd Miasta i Gminy Końskie oraz Miejsko-Gminny Dom Kultury w Końskich. PSSE w Końskich zorganizowała namiot profilaktyczny z ulotkami i broszurami edukacyjnymi. Dzieci otrzymały balony i elementy odblaskowe. Uczestnicy akcji mieli możliwość „przespacerowania się” w alko- i narkogooglach. Ponadto Zainteresowane osoby miały również możliwość dokonania pomiaru ciśnienia tętniczego oraz zważenia się i zanalizowanie składu ciała w zakresie BMI, zawartości % tkanki tłuszczowej, określenia metabolizmu spoczynkowego, masy mięśniowej - 200 uczestników.

W PSSE w Końskich przygotowano gazetkę z informacjami na temat Bezpieczeństwa podczas

wypoczynku letniego. Gazetka zawierała informacje min. na temat profilaktyki palenia tytoniu, używania dopalaczy, promieniowania UV, kodeksu walki z rakiem, profilaktyce chorób odkleszczowych - 100 odbiorców.

W „Echu Koneckim” z dnia 21.07.2017 r. ukazał się artykuł na temat wspólnych kontroli podczas wypoczynku letniego pracowników PSSE i KPP w Końskich – 900 odbiorców.

2. Profilaktyka nowotworów

W 2017 r. działania w ramach profilaktyki nowotworów dotyczyły przede wszystkim profilaktyki raka piersi.

1) Pracownik PSSE w Końskich współprowadził wspólnie z ochotniczkami z Koneckiego Klubu Amazonki 3 spotkania edukacyjne dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Końskich, w którym uczestniczyły 133 osoby. Podczas spotkań wyświetlano film dotyczący samobadania piersi, a ochotniczki z Koneckiego Klubu Amazonki zachęcały do systematycznego badania piersi i wykonywania badań profilaktycznych. Spotkania poprzedzone były 2 naradami wdrożeniowymi, w których uczestniczyły 2 osoby.

3. Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

Działania profilaktyczne miały na celu rozpowszechnienie podstawowych informacji wśród mieszkańców powiatu koneckiego o zagrożeniach związanych z nowymi środkami psychoaktywnymi pojawiającymi się na rynku narkotykowym. W ramach profilaktyki narkotyków i środków zastępczych zrealizowano następujące działania:

1) Rozdystrybuowano ulotki do 1396 odbiorców: uczestników kolonii i obozów letnich oraz uczestników szkolenia dotyczącego używania dopalaczy.

2) Przeprowadzono wspólnie z KPP w Końskich lub samodzielnie:

- 9 spotkań edukacyjnych dla uczniów i rodziców uczniów szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych (660 odbiorców): Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Stąporkowie, Zespół Szkół w Miedzierzy, Świętokrzyskie Centrum Kształcenia „Uniwerek”, Szkoła Podstawowa nr 1 w Końskich, I Liceum Ogólnokształcące w Końskich, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Końskich.

3) Zorganizowano namioty profilaktyczne z materiałami edukacyjnymi podczas 5 festynów w Końskich, Stąporkowie i Radoszycach – 1150 odbiorców.

4) W PSSE w Końskich przygotowano ekspozycje wizualna na temat profilaktyki używania dopalaczy – 100 odbiorców.

4. Koneckie Dni Profilaktyki

Koneckie Dni Profilaktyki są inicjatywą, która odbywa się w maju w ramach Świętokrzyskich Dni Profilaktyki. W ramach tych dni przeprowadzono szereg imprez prozdrowotnych na terenie

powiatu koneckiego: konferencje, festyny, pogadanki, szkolenia, warsztaty.

Działania organizowane i realizowane bezpośrednio przez PSSE w Końskich (wspólnie z współorganizatorami KDP):

- 1) Zorganizowano i przeprowadzono 7 spotkań edukacyjnych w: 6 gimnazjach, 1 szkole ponadgimnazjalnej (jedno spotkanie wspólne w szkołach Awans) i 1 szkole podstawowej na temat profilaktyki antytytoniowej – 286 odbiorców. Podczas spotkań wykorzystywano film profilaktyczny lub prezentację multimedialną, następnie omawiano skutki zdrowotne czynnego i biernego palenia tytoniu, skutki finansowe oraz pouczano o miejscach wolnych od dymu tytoniowego. Zainteresowane osoby miały możliwość pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz „przespacerowania się” w alko i narkogooglach służących do demonstracji upośledzenia zmysłów po spożyciu alkoholu lub użyciu narkotyków.
- 2) Współorganizowano konkurs profilaktyczny pod hasłem „Rodzina – twój bezpieczny świat” konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalistów i wychowanków świetlic środowiskowych. PSSE w Końskich opracowała i rozesłała pismo wraz z regulaminem konkursu do 51 szkół i świetlic oraz ufundowała nagrodę w konkursie.
- 3) Zorganizowano namioty oraz stoiska profilaktyczne z materiałami edukacyjnymi, wyeksponowanymi banerami, udzielano porad podczas akcji w: Stąporkowie, Końskich („Dzień Dziecka” połączony z podsumowaniem Koneckich Dni Profilaktyki), przeprowadzono spotkania edukacyjne dotyczące profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, kodeksu walki z rakiem, prawidłowego odżywiania, w sumie w działaniach uczestniczyło 1779 odbiorców.
- 4) Zorganizowano 5 spotkań dotyczących profilaktyki HIV/AIDS w 5 szkołach ponadgimnazjalnych (I LO w Końskich, II LO w Końskich, ZSP nr 1 w Końskich, ZSP nr 2 w Końskich, ZSP nr 3 w Końskich). Spotkania prowadził przedstawiciel fundacji Res Humanae, sfinansowała je Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Końskich - 440 uczestników.
- 5) Przeprowadzono 9 narad organizacyjnych, w których uczestniczyło 65 osób.
- 6) Współorganizowano konferencję prasową na rozpoczęcie Koneckich Dni Profilaktyki, podczas której przekazano przygotowane przez PSSE materiały dotyczące planowanych działań zgromadzonym dziennikarzom oraz zaproszonym gościom – 40 uczestników.
- 7) W lokalnej prasie „Tygodnik Konecki”, „Ech Dnia” ukazało się 5 artykułów (4500 odbiorców) oraz 2 artykuły na stronie internetowej PSSE dotyczące konferencji prasowej oraz spotkań edukacyjnych dotyczących profilaktyki zakażeń HIV (200 czytelników).
- 8) Współorganizowano szkolenie na temat e-uzależnień dla organizatorów Koneckich Dni Profilaktyki – 14 uczestników.

W ramach Koneckich Dni Profilaktyki na terenie powiatu wszyscy współorganizatorzy przeprowadzili działania, które objęły swoim zasięgiem 8272 odbiorców.

5. Obchody Światowego Dnia Zdrowia, w tym Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu

W ramach obchodów PSSE Końskie przeprowadziła następujące działania:

1) Rozesłano pisma informujące o tegorocznym temacie obchodów Światowego Dnia Zdrowia i związanego z nim hasła roku do 45 szkół (podstawowych i gimnazjalnych) oraz 19 ośrodków zdrowia, w sumie 64 odbiorców. Rozesłano 39 pism wraz z regulaminem Powiatowego Konkursu Piosenki o Zdrowiu do 35 szkół podstawowych oraz 4 domów kultury - luty 2017. Przesłano zaproszenie na konferencję „Dopalacze i depresja narastającym zagrożeniem dla zdrowia ludzi młodych” do 9 placówek oświatowych, KPP w Końskich, PCPR w Końskich, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Końskich. W sumie wysłano pisma do 118 odbiorców.

2) Pracownicy PSSE w Końskich 6 kwietnia 2017 r. zorganizowali Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu 2017. Współorganizatorem konkursu był Miejsko – Gminny Dom Kultury w Końskich, w którym też odbył się finał konkursu. W konkursie wzięli udział uczniowie 15 szkół podstawowych z terenu powiatu koneckiego - w sumie 23 wykonawców - 100 uczestników (nauczyciele, rodzice, wykonawcy).

3) W lokalnej prasie ukazały się 2 artykuły, 1800 odbiorców:

„Piosenka o zdrowiu” Tygodnik Konecki z 5.04.2017 r. Nr 14

„Rozśpiewany i roztańczony konkurs ze zdrowiem w roli głównej” Tygodnik Konecki z 12.04.2017 r. Nr 15

4) Na stronie pssekonskie.pis.gov.pl – ukazały się 2 artykuły dotyczące obchodów Światowego Dnia Zdrowia oraz Powiatowego Konkursu Piosenki o Zdrowiu – 200 odbiorców.

6. Program „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”

Program realizowany lokalnie na podstawie organizowanego wcześniej programu krajowego.

Celem programu jest edukacja młodzieży w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych, czyli wykształcenie umiejętności zabezpieczania się przed ukąszeniem kleszcza, zachowania się po stwierdzeniu ukąszenia oraz roli szczepień ochronnych w zapobieganiu zachorowaniom na kleszczowe zapalenie mózgu i opon mózgowych. Skierowany głównie do uczniów II klas gimnazjów.

Pismo zapraszające do udziału w programie wysłano do 16 szkół gimnazjalnych. Program był realizowany w 8 gimnazjach (50%) i objął 369 gimnazjalistów. Ze względu na ciekawą tematykę programu w niektórych szkołach realizowano go również w innych klasach.

- 25 kwietnia 2017 r. PSSE w Końskich zorganizowała szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, 4 uczestników. Przeprowadzono 5 porad wdrożeniowe, w których uczestniczyło 5 osób.

7. Promocja zdrowia, w tym akcja „Europejski Dzień Przywracania Czynności Serca”

Akcja miała na celu powszechne nauczanie społeczeństwa udzielania pierwszej pomocy osobie, u której wystąpiło nagłe i niespodziewane zatrzymanie krążenia. W ramach realizacji akcji:

- 1) Przeprowadzono 2 narady organizacyjne, w których uczestniczyły 2 osoby.
- 2) Odbyły się warsztaty z resuscytacji oddechowo-krążeniowej. Głównym organizatorem akcji był Marcin Pytlos ratownik medyczny, który zaprosił PSSE w Końskich do współorganizacji i współprowadzenia warsztatów edukacyjnych z udzielania pierwszej pomocy. Obchody Europejskiego Dnia Przywracania Czynności Serca odbyły się 16 października 2017 r. na Hali Sportowej w Radoszycach. Tego dnia odbyły się warsztaty z resuscytacji oddechowo-krążeniowej dla uczniów ze Szkoły Podstawowej w Radoszycach, w których uczestniczyło 150 osób. Każdy uczestnik warsztatów przeprowadzał resuscytację oddechowo-krążeniową na fantomie pod nadzorem instruktora.
- 3) W ramach promocji zdrowia przeprowadzono:
  - spotkanie edukacyjne z dziećmi z Przedszkola w Pomykowie na temat prawidłowego odżywiania przeprowadzone we współpracy z pracownikiem Sekcji Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku – 25 przedszkolaków. Spotkanie poprzedzono naradą organizacyjną, w której uczestniczyła 1 osoba.
  - spotkanie edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej w Wilczkowicach na temat zdrowego stylu życia – 59 uczestników.
- 4) Przygotowano i rozesłano pisma dotyczące kampanii „Lekki Tornister” do 36 szkół podstawowych.

8. Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Przesłano pismo do 20 zakładów opieki zdrowotnej i rozdystrybuowano 550 materiałów edukacyjnych dotyczących leczenia antybiotykami.

Podsumowanie

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Końskich w roku 2017 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna działająca na terenie powiatu koneckiego w roku 2017 kontynuowała wykonywanie działań nadzorowanych określonych ustawą z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z **planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2017** obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogramem nadzoru nad obiektami.

Realizacja przyjętych w 2017 roku głównych kierunków działania, służyła **zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu koneckiego** i była wynikiem przyjętych przez Polskę i Unię Europejską strategii w obszarze bezpieczeństwa zdrowotnego, jak również występujących zagrożeń.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich realizował zadania w ramach **zintegrowanych systemów działających w Unii Europejskiej**, np. systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych (RASFF), prowadził monitoring jakości wody, nadzór epidemiologiczny oraz ocenę ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności (wdrożenia i dokumentowania zasad Dobrej Praktyki Higienicznej - GHP i Dobrej Praktyki Produkcyjnej - GMP, będących podstawą do wdrażania zasad systemu HACCP).

Wykonanie zadań polegało na **sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej oraz oświatowo – zdrowotnej**. Zadania realizowane były w działalności bieżącej oraz w skali długofalowej.

Doskonalono procedury identyfikacji i szacowania skali zagrożeń sanitarno – epidemiologicznych. Ważnym zadaniem realizowanym przez Inspekcję Sanitarną było zapobieganie zagrożeniom sanitarnym oraz likwidacja skutków ich zaistnienia.

W dalszym ciągu **kontynuowano współpracę** z przedstawicielami jednostek samorządowych gmin i miast, z innymi inspekcjami i służbami, rozwijano współpracę z instytucjami i jednostkami organizacyjnymi o pokrewnym zakresie zadaniowym. W ramach

współpracy precyzowano kompetencje i odpowiedzialność za stan sanitarny powiatu.

W opracowaniu umieszczono dane statystyczne, oceny i analizy dotyczące wielu obszarów zdrowia publicznego, w tym sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych, warunków zdrowotnych żywności i żywienia oraz jakości wody do spożycia, zagrożeń związanych z wprowadzaniem do obrotu chemikaliów, jak również kwestie bezpieczeństwa sanitarnego w placówkach oświatowo - wychowawczych, pomiotach wykonujących działalność leczniczą, a także innych obiektach i miejscach użyteczności publicznej.

Działania w sytuacjach kryzysowych

W roku 2017 na terenie powiatu koneckiego **nie zaistniały zdarzenia**, których następstwa mogły wywołać konieczność korzystania z procedur przewidzianych w planach zarządzania kryzysowego.

Nie zarejestrowano przypadków zawleczenia szczególnie niebezpiecznych chorób zakaźnych jak również nie odnotowano zjawisk, których rodzaj i skala wymagałaby podjęcia skumulowanych działań o charakterze kryzysowym, jak również nie wystąpiły powodzie ani inne duże zdarzenia katastroficzne.

Uaktualniono plan działania PIS w sytuacjach kryzysowych.

Działalność przeciwepidemiczna

W 2017r. w działalności przeciwepidemicznej prowadzono działania mające na celu zmniejszenie zachorowań na jednostki, dla których odnotowano niekorzystną sytuację epidemiologiczną. Koncentrowano się szczególnie **na monitorowaniu sytuacji epidemiologicznej** w celu identyfikacji zagrożeń związanych z możliwością wystąpienia niebezpiecznych chorób zakaźnych.

W celu utrzymania dobrego poziomu **wykonawstwa szczepień** nadzorowano realizację **Programu Szczepień Ochronnych** z uwzględnieniem nadzoru nad środowiskami opornymi. Na terenie powiatu koneckiego w 2017 r. szczepieniom w ramach realizacji w/w programu **podlegało 14 035 dzieci i młodzieży do lat 19**. Prowadzono nadzór nad dystrybucją i zużyciem preparatów szczepionkowych oraz warunkami wykonywania szczepień. Na terenie powiatu koneckiego znajduje się **16 punktów szczepień**, w których w 2017r. przeprowadzono **14 kontroli**. 2 punktów szczepień, tj. mieszczących się w Ośrodkach Zdrowia: w Nieklaniu i Krasnej nie skontrolowano, ponieważ nie prowadzono szczepień w tych placówkach z uwagi na zbyt małą liczbę dzieci z terenu i szczepienia wykonywane były w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Stąporkowie. Punkty szczepień spełniają wymogi gabinetów

zabiegowych i zapewniają prawidłowe warunki chłodnicze do przechowywania szczepionek, udokumentowane procedurami. Wykonawstwo szczepień przebiegało zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych i utrzymywało się na dobrym poziomie.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich wpłynęło **1058** (rok 2016 - 1537 przypadków) **przypadków** zgłoszeń podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne.

Łącznie w 2016 roku przeprowadzono **139 dochodzeń epidemiologicznych**, w związku ze zgłoszeniem podejrzeń zachorowań i zachorowań na choroby zakaźne (rok 2016 - 125 dochodzeń epidemiologicznych).

Wybrane jednostki chorobowe, dla których w 2017r. zaobserwowano **wzrost zachorowań** w powiecie koneckim to: **choroby wywołane przez Streptococcus pneumoniae i wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe.**

Grypa oraz zachorowania grypopodobne, to jednostka odznaczająca się najwyższym wskaźnikiem zapadalności wśród chorób zakaźnych występujących w Polsce.

W 2017 roku wg sprawozdania o zachorowaniach i podejrzaniach zachorowań na grypę zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **418 przypadków**, w tym **1 potwierdzony laboratoryjnie** (w 2016r. – zgłoszono 576 przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne, w tym 10 potwierdzonych laboratoryjnie).

W 2017 roku **współczynnik zapadalności na grypę** w powiecie koneckim wyniósł **512 na 100 tys. mieszkańców** (w 2016 roku - 699).

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania grypie są **szczepienia ochronne**. Ponieważ poziom odporności zabezpieczający przed zachorowaniem osiąga się dopiero po upływie około 2 tygodni od dnia szczepienia, najskuteczniejsze jest poddanie się szczepieniom przed rozpoczęciem sezonowego wzrostu zachorowań na grypę.

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną zakażeniem prątkiem gruźlicy, która z reguły zajmuje płuca, choć zdarzają się przypadki gruźlicy pozapłucnej. Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2017 roku zgłoszono **32 przypadki** zachorowań na gruźlicę w tym **3 przypadki pozapłucnej**, w 2016 r. - 31 przypadków (pozapłucnej brak).

W 2017r. zarejestrowano **1 przypadek wirusowego zapalenie wątroby typu A** – nie ustalono źródła zakażenia z uwagi na charakter pracy chorego (wyjazdy służbowe po kraju).

W związku ze zgłoszonym przez lekarzy **narażeniem na wściekliznę**, przeprowadzono **76 dochodzeń epidemiologicznych** z powodu pokąsań przez zwierzęta, w tym **3 przypadki** pokąsania przez kota, **1 przypadek** pokąsania przez królika i **72 przypadki** pokąsań przez psy. Do **szczepień p/wściekliznie** zakwalifikowano **13 osób** (w 2016r. - 11 osób).

Tendencję spadkową wykazują takie jednostki chorobowe jak: salmonellozy, płonica, róża, ospa wietrzna, grypa.

W 2017 roku zaobserwowano spadek liczby zachorowań dla ospy wietrznej, co jest zgodne z 2-3 letnią cyklicznością tej jednostki chorobowej oraz z wprowadzeniem na rynek szczepionki przeciwko ospie wietrznej.

Borelioza - w 2017r. zgłaszalność boreliozy utrzymuje się na podobnym poziomie co w 2016r., ale z uwagi na skomplikowany charakter tej jednostki chorobowej, łagodne zimy – więcej pajęczaków przeżywa tę porę roku i szuka swoich ofiar także w miastach liczba zdiagnozowanych zachorowań winna rosnąć. Do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Końskich w 2017 roku zgłoszono **10 przypadków zachorowań na boreliozę**, w 2016 r. - 12 przypadków.

W porównaniu do analogicznego okresu 2016r. pozostałe jednostki chorobowe utrzymują się na tym samym poziomie.

W 2017r. nie notowano zachorowań choroby meningokokowej, wirusowego zapalenie wątroby nieokreślonego, wirusowego zapalenia mózgu, zatruc pestycydami, zatruc grzybami oraz bąblowicy.

Ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego nie zarejestrowano.

Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

PSSE w Końskich w 2017r. nadzorowała **163 podmioty wykonujące działalność leczniczą**, w tym: **39 podmiotów leczniczych** – 1 szpital, 3 inne niż szpitale, 35 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria, medyczne laboratoria diagnostyczne, inne) oraz **124 praktyki zawodowe prowadzące działalność leczniczą**.

W 2017r. kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w **106 podmiotach wykonujących działalność leczniczą**, w tym **28 podmiotach leczniczych**, **78 praktykach zawodowych prowadzących działalność leczniczą**.

Ogółem przeprowadzono **123 kontrole podmiotów, w których wykonywana jest działalność lecznicza**, w tym: **45 kontroli podmiotów leczniczych**, **78 praktyk zawodowych prowadzących działalność leczniczą**.

Wydano 5 decyzji na poprawę stanu sanitarno – technicznego podmiotów leczniczych.

Nadzór w zakresie higieny środowiska

Państwowa Inspekcja Sanitarna nadal prowadziła na bieżąco **monitoring jakości wody**

do spożycia.

W 2017r. PPIS w Końskich objął nadzorem sanitarnym **23 urządzenia wodociągowe**, w tym **18 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 5 podmiotów** wykorzystujących wodę, pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej.

Skontrolowano **100%** urządzeń wodociągowych znajdujących się w ewidencji PSSE w Końskich.

W 2017 r. zostały wszczęte postępowania administracyjne w związku z **pogorszeniem się jakości wody w 6 wodociągach** (w tym 4 zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 2 innych podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia).

Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody stwierdzono w **3 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę tj.: wodociąg Klucko gm. Radoszyce, wodociąg Gosań gm. Stąporków (obecność bakterii grupy coli), wodociąg Gowarczów gm. Gowarczów (obecność bakterii grupy coli i enterokoków)** oraz **1 innym podmiocie** wykorzystującym wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia: **wodociąg Koliszowy HUZAR gm. Ruda Maleniecka**, zaopatrującym w wodę motel i stację paliw w Koliszowach (**obecność bakterii grupy coli**).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził **brak przydatności wody do spożycia** z przedmiotowych wodociągów i nakazał m. in. unieruchomienie wodociągów; wprowadzenie zakazu spożywania wody do czasu uzyskania pozytywnych wyników badania stwierdzających jej przydatność do spożycia; poinformowanie konsumentów o zakazie spożywania wody; zapewnienie użytkownikom zastępczego zaopatrzenia w wodę do spożycia odpowiadającą wymogom sanitarnym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 1989) oraz niezwłoczne podjęcie działań naprawczych mających na celu doprowadzenie wody z przedmiotowych wodociągów do jakości odpowiadającej wymogom określonym w/w rozporządzeniu. Na podstawie art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego z uwagi na ochronę zdrowia konsumentów, zarządzeniom decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności. W/w postępowania zostały zakończone.

W przypadku **2 wodociągów** (1 wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę: **wodociąg Dęba gm. Ruda Maleniecka**, 1 indywidualne ujęcie: **wodociąg Fidor gm. Końskie**) stwierdzono **przekroczenie parametrów fizykochemicznych** w wodzie:

- **wodociąg Dęba gm. Ruda Maleniecka** – wydano decyzję stwierdzającą **warunkową przydatność wody do spożycia** w wodociągu Dęba ze względu na ponadnormatywne wartości

żelaza i mętności,

- **wodociąg Fidor gm. Końskie** – wydano decyzję stwierdzającą **warunkową przydatność wody do spożycia** w wodociągu Fidor ze względu na przekroczenie dopuszczalnych zakresów wartości **odczynu pH**.

Zostały wydane decyzje administracyjne, zarządzono m. in.: podjęcie działań naprawczych polegających na doprowadzeniu wody w sieci wodociągowej do składu fizykochemicznego spełniającego obowiązujące wymagania określone w załączniku nr 3B do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. oraz określono najwyższy dopuszczalny poziom wartości dla kwestionowanych parametrów pozwalający na warunkowe dopuszczenie wody do spożycia. Postępowanie dotyczące 1 wodociągu (wodociąg Fidor) zostało zakończone.

Ponadto w dalszym ciągu prowadzone jest postępowanie administracyjne dotyczące jakości fizykochemicznej wody z **wodociągu Radoszyce gm. Radoszyce** z uwagi na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego, tj. przekroczenie parametrów zawartych:

- w załączniku nr 3 B do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U., poz. 1989), tj. **podwyższony poziom siarczanów**;

- w załączniku nr 4 do wyżej cytowanego rozporządzenia, tj. **podwyższony poziom twardości ogólnej**.

PPIS w Końskich stwierdził **warunkową przydatność wody do spożycia** z w/w wodociągu.

Na koniec roku sprawozdawczego 2017 oceniono, że jakość dostarczanej wody z wodociągów nadzorowanych przez PPIS w Końskich nie budziła zastrzeżeń, **za wyjątkiem wody z 2 wodociągów (wodociąg Dęba i wodociąg Radoszyce)**.

Stan sanitarno – techniczny nadzorowanych urządzeń wodnych, tj. kąpieliska i pływalni odpowiadał wymaganiom sanitarnym.

W sezonie letnim 2017r. na terenie powiatu koneckiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nadzorem objął **1 kąpielisko w Sielpi Wielkiej** na zbiorniku wodnym w Sielpi o długości linii brzegowej 50 m.

Do PPIS w Końskich wpłynął **1 projekt uchwały Rady Miejskiej w Końskich** w sprawie wykazu kąpielisk na terenie gminy Końskie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich,

po dokonaniu uzgodnień, zaopiniował projekt pozytywnie.

Organizator kąpieliska – **Zarząd Obiektami Sportowymi i Rekreacyjnymi w Końskich**, podejmował właściwe środki zarządzania oraz sprawowania nadzoru nad jakością wody

w kąpielisku, poprzez uzgodnienie z PPIS w Końskich harmonogramu pobierania próbek wody z kąpieliska, który zrealizowano zgodnie z ustaleniami; oznakowanie kąpieliska tablicami informacyjnymi; systematyczne, wizualne nadzorowanie wody w kąpielisku; badanie próbek wody z kąpieliska w laboratorium PIS w Skarżysku – Kamiennej i przekazywanie wyników badań PPIS w Końskich, celem dokonania bieżącej oceny jakości wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich na podstawie wyników badań próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej (przed sezonem **w ramach kontroli urzędowej** pobrano do badania **1 próbkę wody**) i wewnętrznej (w sezonie **w ramach kontroli wewnętrznej** pobrano do badania **4 próbki wody**) z kąpieliska w Sielpi, dokonał **5 bieżących ocen jakości wody i 1 sezonowej oceny jakości wody** stwierdzając **przydatność wody do kąpieli**.

Nie zanotowano wystąpienia krótkotrwałych zanieczyszczeń ani sytuacji wyjątkowych będących wydarzeniem lub splotem wydarzeń mających wpływ na jakość wody w kąpielisku.

Stan sanitarny zbiornika w Sielpi i jego otoczenia nie budził zastrzeżeń.

W nadzorowanym kąpielisku **jakość wody odpowiadała wymaganiom**, PPIS w Końskich informował na bieżąco o jakości wody w kąpielisku poprzez zainteresowany urząd i instytucje oraz środki masowego przekazu.

Stwierdzono poprawę stanu sanitarno-technicznego infrastruktury kąpieliska z uwagi na zrealizowanie przed sezonem letnim 2017 następujących zamierzeń: wybudowanie nowego pomostu na zbiorniku, usytuowanego naprzeciwko punktu ratowniczego, nawiezenie na plażę ok. 1200 ton świeżego piasku, przeprowadzenie remontu 3 przebieralni znajdujących się na plaży, wyposażenie kąpieliska w: nowy kontener socjalny z aneksem sanitarnym dla potrzeb punktu ratowniczego, 3 sanitariaty kontenerowe, skanalizowane, 2 sanitariaty przenośne, typu toi - toi dla osób niepełnosprawnych, 1 sanitariat przenośny, skanalizowany na przystanku rowerowym Green Velo znajdującym się w lasku naprzeciwko parkingu strzeżonego przy ul. Spacerowej.

W sezonie letnim 2017r. na terenie miasta Stąporkowa **nie uruchomiono miejsca wykorzystywanego do kąpieli w Stąporkowie przy ul. Milej**, z uwagi na prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika prace budowlane.

W ewidencji PSSE w Końskich znajdują się **2 pływalnie: Pływalnia Miejska w Końskich i Pływalnia Kryta przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze**. Ogółem przeprowadzono **2 kontrole stanu sanitarnego pływalni, 6 kontroli jakości wody z pływalni, pobrano 28 prób wody do badania z pływalni oraz 4 próby wody doprowadzanej do pływalni**.

Jakość wody odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016).

Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy pływalni nie budził zastrzeżeń, nieprawidłowości w zakresie usuwania nieczystości stałych i płynnych nie stwierdzono.

W nadzorowanych obiektach prowadzona jest systematyczna, udokumentowana kontrola wewnętrzna jakości wody, zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z PPIS w Końskich; prowadzony jest systematyczny i udokumentowany nadzór pracy urządzeń oraz rejestrowane są wyniki pomiarów jakości wody na pływalni z częstotliwością oraz w zakresie parametrów wymaganych rozporządzeniem; zarządzający pływalnią sporządzają komunikaty informujące o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w rozporządzeniu lub aktualnych przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów, komunikaty zamieszczane są na tablicach informacyjnych zlokalizowanych w miejscach widocznych dla korzystających z pływalni, 1 obiekt umieszcza je też na prowadzonej stronie internetowej.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Końskich przeprowadziła kontrole jakości ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności **bakterii *Legionella sp.*** w podmiotach leczniczych (1 szpital, 1 inny podmiot leczniczy), budynkach zamieszkania zbiorowego (hotele, motele, obiekty pomocy społecznej) oraz pływalniach na terenie powiatu koneckiego - pobrano ogółem **26 próbek wody.**

Jakość wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej nie budziła zastrzeżeń, za wyjątkiem wody z 1 obiektu, gdzie w trakcie kontroli jakości wody ciepłej użytkowej stwierdzono ponadnormatywną obecność bakterii *Legionella sp.* - „średnie” **skażenie ciepłej wody w instalacji ciepłej wody pobranej w 2 budynkach Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze.**

Wobec negatywnych wyników badania jakości wody ciepłej użytkowej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wydał decyzję, w której nakazał m.in. znaleźć przyczynę skolonizowania sieci wodnej przez pałeczki *Legionella* (dokonać przeglądu technicznego sieci, sprawdzić temperaturę wody, wykonać czyszczenie i dezynfekcję systemu). Zarządcę instalacji zobowiązano do bezzwłocznego przystąpienia do działań naprawczych i bezzwłocznego powiadomienia na piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich o podjętych działaniach naprawczych, przedstawiając jednocześnie pozytywne wyniki badania wody. W wyniku badań jakości ciepłej wody użytkowej wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządcę obiektu, stwierdzono, że jakość wody spełnia wymagania sanitarne.

Kwestię bardzo istotną dla stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu koneckiego stanowi

zabezpieczenie awaryjnych źródeł zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi lub zapasu wody na wypadek wystąpienia sytuacji awaryjnych. Zabezpieczenie awaryjne w razie skażenia mikrobiologicznego wody lub awarii ujęć na terenie powiatu koneckiego, ze względu na brak studni publicznych oraz zbyt małą ilość cystem i innych zbiorników magazynujących wodę w środkach transportu, jest niezadowalające.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Działania nadzоровe o charakterze profilaktyki inwestycyjnej dotyczyły kontroli pod kątem zapewnienia właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w nowo realizowanych obiektach, takich jak: obiekty żywieniowo – żywnościowe, obiekty oświaty, zakłady pracy oraz braku ponadnormatywnego oddziaływania obiektów na środowisko, w tym zdrowie ludzi.

W 2017r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny zajął **143 stanowiska**, których celem było zapewnienie właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w obiektach na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania oraz wydał **24 decyzje płatnicze** i przeprowadził **26 wizji lokalnych**.

Ilość załatwianych spraw i wydanych opinii przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w poszczególnych zakresach tematycznych w roku 2017:

- Postanowienia dot. uzgodnienia przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – **2**;
- Wydane opinie sanitarne dot. dokumentacji projektowej (projekty budowlane) – **43**;
- Wydane w drodze postanowień opinie sanitarne o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu – **41**;
- Wydane w drodze decyzji pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego - **12**;
- Zaopiniowane projektu studium i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – **0**;
- Uzgodnienia dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji do prognozy oddziaływania na środowisko- **7**;
- Uzgodnienia wydane w innej formie – **25**;
- Uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisk – **0**;
- Uzgodnienie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko - **13**;
- Wydane decyzje dotyczące opłat za wykonanie czynności w pionie nadzoru sanitarnego - **24**;
- Liczba przeprowadzonych wizji lokalnych związanych z oceną usytuowania projektowanej inwestycji, zmiany przeznaczenia terenów, obiektów itp. oraz liczba przeprowadzonych kontroli obiektów – **26**.

Nadzór nad warunkami środowiska pracy

Realizowana była pełna ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym wpływem szkodliwości występujących w środowisku pracy poprzez nadzór oraz kontrolę przestrzegania

przepisów higieny i warunków środowiska pracy, w tym w zakresie nadzoru nad stosowaniem substancji i preparatów chemicznych, szkodliwych czynników biologicznych, czynników rakotwórczych i mutagennych.

W 2017r. w ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajdowało się **472 zakłady pracy**, zatrudniających **8068 pracowników**. Większość objętych ewidencją podmiotów to firmy zatrudniające **do 50 pracowników – 433 firm**, co stanowi 92% wszystkich nadzorowanych zakładów. Przeprowadzono **200 kontroli** w **158 zakładach** zatrudniających **3650 pracowników**.

W zakładach pracy powiatu koneckiego **274 osoby** (2,2 %) pracowały w **przekroczeniach NDS i NDN czynników szkodliwych** w **26 zakładach**. Wydano w tym zakresie decyzje zarządzające, mające na celu eliminację lub zmniejszenie zagrożenia.

Przeprowadzono **19 kontroli** w ramach **nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi**.

Przeprowadzono **36 kontroli** w ramach **nadzoru nad produktami biobójczymi**.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty gospodarcze przepisów dotyczących **szkodliwych czynników biologicznych** przeprowadzono ogółem **38 kontroli** w **38 zakładach pracy** (nadleśnictwa, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady gospodarki komunalnej). Nie wydano decyzji.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty gospodarcze przepisów dotyczących **szkodliwych czynników rakotwórczych i mutagennych** przeprowadzono **7 kontroli** w **7 zakładach**. Nie wydano decyzji.

W 2017r. do PPIS w Końskich wpłynęło **45 zgłoszeń** podejrzeń chorób zawodowych, wydano **38 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej** oraz **14 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej** (w 2016r. odpowiednio wpłynęło 47 zgłoszeń, wydano 12 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej).

Najczęściej stwierdzane w latach 2015 - 2017 choroby zawodowe to: pylice płuc, przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, choroby płuc wywołane pyłem metali twardych, przewlekłe choroby narządu głosu, przewlekłe choroby układu ruchu, zespół wibracyjny, obustronny odbiorczy ubytek słuchu, borelioza.

Stwierdzone w roku 2017 choroby zawodowe to: **pylice płuc** (31 przypadków), **borelioza** (3 przypadki), **przewlekłe choroby narządu głosu** (2 przypadki), **przewlekłe choroby układu ruchu** (1 przypadek), **zespół wibracyjny** (1 przypadek).

Współpracowano z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Kielcach w zakresie

chorób zawodowych oraz narażenia pracowników na pyły o działaniu zwłókniającym.

Nadzór nad środkami zastępczymi („dopalaczami”)

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania w celu ochrony zdrowia ludzi także w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom życia lub zdrowia stwarzanych przez środki zastępcze, tzw. „**dopalacze**”, w skład których wchodzi nowe substancje psychoaktywne.

W myśl *art. 4 pkt 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.)*, „**nowa substancja psychoaktywna**” oznacza substancję pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w każdym stanie fizycznym, o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 44b ust. 2 ww. ustawy.

Nowe narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, często potocznie zwane dopalaczami - to produkty o zróżnicowanym składzie, które łączy jedna wspólna cecha: zawierają substancje psychoaktywne działające na układ nerwowy człowieka w podobny sposób do dotychczas znanych narkotyków. Substancje te są zarówno produkowane przez człowieka, czyli syntetyczne, jak i pozyskiwane z roślin. Substancje te nawet tak samo nazwane, mogą różnić się składem. Dlatego bardzo łatwo je przedawkować, co może prowadzić do poważnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego, a nawet śmierci używającego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu koneckiego **podejmowała różnego rodzaju działania prewencyjne** (rozdystrybuowano ulotki; w ramach akcji plenerowych udzielano porad, eksponowano i kolportowano materiały edukacyjne dotyczące środków zastępczych; przeprowadzono wspólnie z KPP w Końskich lub samodzielnie spotkania z uczniami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, spotkania dla nauczycieli i pedagogów, spotkania z rodzicami), których celem było upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z zażywaniem środków zastępczych.

Zgodnie z ustawowymi kompetencjami wynikającymi z *ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2017r., poz.1261 z późn. zm.)* oraz *ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 783 z późn. zm.)* prowadzono w 2017r. **9 postępowań administracyjnych** dotyczących wprowadzania do obrotu i produkcji środków zastępczych (sprawy przekazane przez Policję, Sąd, Prokuraturę), w wyniku których wydano **6 decyzji** o umorzeniu postępowania w sprawie o wprowadzanie do obrotu środków zastępczych.

W związku z prowadzonymi postępowaniami przekazano do badań **8 próbek**. Badania przeprowadzono w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

w Radomiu. Koszt badań łącznie wynosił **2138,64 zł**.

W składzie przebadanych próbek stwierdzono obecność nowych substancji psychoaktywnych, tj.:

AB-CHMINACA, MDMB-CHMICA, 4-CEC, 2MMC, 4-CMC. Są to substancje psychoaktywne zaliczane do grupy syntetycznych analogów funkcjonalnych kannabinoli i katynonów.

W 2017 r. przekazano do utylizacji **1 próbkę**. Koszt utylizacji **108 zł**. Utylizację przeprowadziła firma ECO-ABC Sp. z o.o. w Bełchatowie.

W 2017r. zgłoszono **8 przypadków zatruc dopalaczami**. Byli to mężczyźni w wieku 17-27 lat (porównywalnie w roku 2016 było 5 przypadków zatruc dopalaczami, 4 mężczyzn w wieku 16-17 lat i 1 kobieta w wieku 17 lat).

Na polskim rynku narkotykowym pojawiają się coraz to nowe substancje psychoaktywne, które w dużej mierze pochodzą z modyfikacji już istniejących, aktualnie kontrolowanych substancji lub mogą być lekami, które nie przeszły testów klinicznych, a także mogą to być całkowicie nowe struktury o analogicznych właściwościach psychoaktywnych do kontrolowanych substancji lub farmaceutyków. Należy mieć świadomość, że nowe związki wprowadzane są na rynek bez żadnych wcześniejszych badań w zakresie ich oddziaływania na organizm człowieka, w szczególności nie jest oceniana ich toksyczność.

Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania oraz wypoczynku

W 2017 r. skontrolowano **98 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 35 placówek wypoczynku letniego i zimowego**, w których przeprowadzono ogółem **188 kontroli**.

Decyzje na poprawę stanu sanitarno-technicznego wydano dla 6 obiektów, tj: Niepublicznego Żłobka w Końskich, Szkoły Podstawowej w Radoszycach, Szkoły Podstawowej w Wólce, Szkoły Podstawowej w Kopaninach, Publicznego Przedszkola w Stąporkowie, Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Józwikowie. Decyzje na poprawę stanu sanitarno-technicznego dotyczyły: stanu sanitarno-higienicznego toalet (w tym: sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne, malowania ścian, remontu posadzek, wentylacji mechanicznej w sanitariatach), odnowienia ścian i podłóg w salach zajęć dla dzieci, nawierzchni dróg i dojsć placów rekreacyjnych, ogrodzenia, ciągów komunikacyjnych w budynkach schodów, podłogi, ścian, wentylacji w szatni, posiadania certyfikatów na meble przedszkolne i sprzęt rekreacyjny, zabezpieczenia piaskownic.

W 2017 roku do PPIS w Końskich wpłynęło **8 interwencji**.

Informacje telefoniczne – 6, w tym **5, dotyczące wszawicy** w placówkach – wysłano do placówek mailem pismo GIS dotyczące postępowania z wszawicą; **1, dotycząca niskiej temperatury w szkole, brak środków do utrzymania higieny osobistej, palenia papierosów**

oraz występujących przypadków wszawicy i świerzbu - przeprowadzono kontrolę interwencyjną; dokonano pomiaru temperatury w klasach (22°C) i hali sportowej (17-18°C), stwierdzono, że w 12 sanitariatach są środki do utrzymania higieny oraz ciepła woda, nie stwierdzono palenia papierosów, pozostawiono pismo GIS dotyczące postępowania z wszawicą. Interwencja nie potwierdziła się.

Interwencja Rzecznika Praw Dziecka, dot. Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Józwikowie 28, 26-230 Radoszyce. Podczas kontroli sanitarnej w zakresie higieny dzieci i młodzieży stwierdzono uchybienia sanitarno – techniczne:

- uszkodzone 4 drzwi wewnętrzne do pokoi pensjonariuszek,
- nie działająca wentylacja mechaniczna w 4 łazienkach,
- brudne ściany na klatce schodowej,
- zniszczona, przeciekająca pokrywa studzienki szamba,
- wylew nieczystości z szamba na znacznej powierzchni działki,
- niewykoszona trawa na dużej powierzchni placu,
- pomieszczenia konserwatora oraz wejście do pomieszczeń pralni nieuporządkowane z powodu przechowywania zbędnego sprzętu i odpadów.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno - porządkowe **nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 200,00 zł.**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich wszczął postępowanie administracyjne oraz wydał decyzję administracyjną. Po przeprowadzeniu kontroli sprawdzającej stwierdzono wykonanie zarządzeń i zakończono postępowanie administracyjne.

Interwencja anonimowa w sprawie Publicznego Przedszkola w Stąporkowie. Podczas kontroli sanitarnej w zakresie higieny dzieci i młodzieży stwierdzono uchybienia sanitarno - techniczne:

- brak dostosowania placówki dla potrzeb wynikających z niepełnosprawności dzieci,
- podłogi w 5 salach zajęć w złym stanie technicznym,
- schody wejściowe do budynku - stopnie nierówne,
- nawierzchnia dróg, przejść nierówna,
- ogrodzenie terenu przedszkola w złym stanie technicznym,
- brak dwupoziomowych poręczy przy schodach wejściowych do budynku,
- sanitariaty dla dzieci - 3 w złym stanie sanitarno – technicznym,
- brak wentylacji w szatni dla dzieci,
- brak certyfikatów na meble i sprzęt przedszkolny,
- brak zabezpieczenia piaskownicy przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi,

- gumolit w szatni w piwnicy w złym stanie sanitarno-technicznym.

W związku z negatywną oceną stanu sanitarno – technicznego obiektu PPIS w Końskich wszczął postępowanie administracyjne oraz wydał decyzję administracyjną z nakazami wykonania w/w zarządzeń. Podczas kontroli sprawdzającej, stwierdzono niewykonanie żadnego z w/w zarządzeń. Wystosowano upomnienie oraz decyzję płatniczą na zobowiązanego. Na prośbę Dyrektora o zmianę prawomocnej decyzji PPIS w Końskich przedłużył terminy wykonania zarządzeń decyzji. Ponownie przeprowadzono kontrolę sprawdzającą stwierdzono wykonanie części zarządzeń decyzji. Termin wykonania pozostałych zarządzeń decyzji przypada na dzień 1 września 2018 r.

O wynikach kontroli w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Józwikowie i Publicznym Przedszkolu w Stąporkowie **informowano Rzecznika Praw Dziecka i Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach.**

W celu oceny warunków pracy ucznia wykonano ogółem **838 badań**, były to **oceny tygodniowych rozkładów lekcji** oraz **oceny dostosowania stanowisk pracy do warunków antropometrycznych ucznia.**

W placówkach oświatowo – wychowawczych zaobserwowano, że większość z placówek zapewnia uczniom/podopiecznym bezpieczne i higieniczne warunki. Stwierdza się dalszą **poprawę w zakresie:** wymiany umeblowania i doposażenia placówek w certyfikaty; poprawy oznakowania i dostosowania mebli do warunków antropometrycznych uczniów; zapewnienia środków higieny w sanitariatach; podnoszenia świadomości organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków wypoczynku.

Stwierdzone problemy w placówkach nauczania i wychowania

Nadal istniejącym **problemem jest brak opieki medycznej (pielęgniarki)** szczególnie w przedszkolach i szkołach na wsiach. We wszystkich placówkach **brak jest opieki lekarza i lekarza stomatologa. Brak gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej** na 48 szkół tylko w 10 są urządzone gabinety. Zbyt mała ilość godzin pracy pielęgniarek.

Zwiększone zagęszczenie w szkołach podstawowych w związku z przejściem klas gimnazjalnych.

Dożywianie prowadzone jest głównie w szkołach podstawowych w formie obiadów I i II daniowych. W znacznej ilości posiłki są opłacane przez opiekę społeczną. Nadal można zaobserwować małe zainteresowanie uczniów obiadami pełnopłatnymi. Niewiele szkół organizuje śniadania szkolne oraz wydaje napoje. W szkołach podstawowych dzieci otrzymują

mleko i owoce.

Brak wystarczającej infrastruktury do zajęć w-f szczególnie w szkołach wiejskich.

W wielu szkołach zajęcia z WF prowadzone są na korytarzach.

Brak wentylacji mechanicznej w sanitariatach dla dzieci.

Niewystarczające jest zabezpieczanie terenów w szkołach (placów rekreacyjnych, boisk) przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi.

Rozpoczynanie zajęć lekcyjnych przed godziną 8.

Mała ilość placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

PPIS w Końskich nie prowadził rejestru **zachorowań na wszawicę, świerzb i owsicę**. Jednakże profilaktycznie przekazywano materiały oświatowe pielęgniarcom szkolnym, informowano organy prowadzące szkoły o **stanowisku GIS w sprawie profilaktyki i zwalczania wszawicy**.

Nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności, żywienia i przedmiotów użytku

W 2017r. z **1067 obiektów objętych nadzorem** znajdujących się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Końskich **skontrolowano 384 obiekty**, tj.: 35,99%. Kontrolą objęto zakłady produkcyjne, zakłady obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego otwarte i zamknięte, zakłady małej gastronomii, środki transportu żywności oraz miejsca obrotu przedmiotów użytku i kosmetyków jak również produkcję pierwotną.

W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie **460 kontroli i rekontroli sanitarnych**,
- wydano **25 decyzji na poprawę stanu sanitarno-higienicznego**,
- nałożono **18 mandatów karnych** na łączną kwotę **7100 zł**.

Najczęściej **stwierdzone nieprawidłowości** w nadzorowanych obiektach w 2017r.:

- zły stan techniczny pomieszczeń zakładu (brudne ściany, sufity);
- oferowane do sprzedaży środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- brak kontroli wewnętrznej pełnionej przez przedsiębiorców branży spożywczej z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej, tj.: monitorowania temperatur z urządzeń chłodniczych, brak opracowanych harmonogramów badania wyrobu gotowego; brak zapisów z procesów technologicznych (dot. obróbki termicznej np. potraw);
- brak środków myjąco-dezynfekcyjnych do mycia rak, sprzętu i powierzchni,
- zły stan higieniczny sprzętu i powierzchni.

Wykonano **27 ocen teoretycznych sposobu żywienia w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętych**. Ocenione jadłospisy w **12 przypadkach budziły zastrzeżenia**, a stwierdzone błędy stanowiły wskazówki do poprawy planowanych jadłospisów.

W ramach systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF) w związku z **31 powiadomieniami alarmowymi (RASFF)** podejmowano działania w zakresie wycofania produktu, tj.:

- Krystaliczna woda górską niegazowana źródłana „Żywiec Zdrój” 1,5l, wyprodukowana przez Żywiec Zdrój S.A. Cięcina, ul. Św. Katarzyny 187, 34-350 Węgierska Górka, zakład produkcyjny ul. Suska 46, 34-340 Jeleśnia, data minimalnej trwałości 01.07.2018, numer partii S:02.07/19: 31/4/1, kwestionowana za stwierdzenie - *Pseudomonas aeruginosa*. Zabezpieczono i wycofano ze sprzedaży 16 sztuk w/w kwestionowanego produktu. W pozostałych przypadkach nie było konieczności wycofywania z rynku niebezpiecznych produktów;

26 powiadomień informacyjnych oraz **3 powiadomienia typu NEWS** - nie zachodziła konieczność wycofywania z rynku niebezpiecznych produktów.

W ramach **nadzoru nad suplementami diety** przeprowadzono 12 kontroli tematycznych skontrolowano 70 preparatów pod względem prawidłowości stosowania przez przedsiębiorców oznakowań. **Zakwestionowano 3 preparaty:**

- za obecność w preparacie składnika 5 – hydrokсыtryptofanu (5-htp) pochodzącego z nasion *Griffonia simplicifolia* (1 przypadek),
- za niewłaściwe podawanie w oznakowaniu sformowania na opakowaniu preparatu „lewoskrętna witamina C” (2 przypadki).

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badania fizyko-chemicznego i mikrobiologicznego ogółem **232 próbki**, w tym **1 próbkę kosmetyku**. **Zakwestionowano 1 próbkę żywnościową za nieprawidłowego znakowania weterynaryjnym znakiem identyfikacyjnym** dla produktów mięsnych wędzonych tradycyjnie posiadających odstępstwo od WWA, przed wykazem składników błędnie użyto określenia „skład” zamiast wyrażenia „składniki” lub sformowania zawierającego ten wyraz, zamiast sformowania „*należy spożyć do...*” użyto „*należy spożyć przed...*”, co było niezgodnie z rozp. (WE) Nr 1169/2011.

W związku z poważną sytuacją związaną z możliwością niekontrolowanego rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń przez nielegalne wprowadzanie do obrotu mięsa i produktów z mięsa wieprzowego i dzików, **w ramach współpracy z PIW w Końskich i KPP w Końskich podejmowano wspólnie kontrole na targowiskach gminnych**. Przeprowadzono wspólnie kontrole targowicy w Końskich i Radoszycach pod kątem możliwości

nielegalnego wprowadzania do obrotu mięsa i produktów z mięsa wieprzowego i dzików, które mogły być przedmiotem przemytu przez granicę Polski z Ukrainy i Białorusi.

Działalność oświatowa i promocja zdrowia

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna realizuje działania wynikające z **Narodowego Programu Zdrowia** oraz aktualnej oceny sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiskowych.

PSSE w Końskich w ramach promocji zdrowia w roku 2017 realizowała **11 programów krajowych, wojewódzkich i lokalnych** oraz wzięła udział w różnych **interwencjach nieprogramowych**.

W ramach promocji zdrowia w roku 2017 realizowano **programy krajowe, wojewódzkie i lokalne** (min.: „Trzymaj Formę!”; Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu; Profilaktyka HIV/AIDS; Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych; Podstępne WZW, Znamię! Znam je?) oraz wzięto udział w **różnych interwencjach nieprogramowych** (min.: Akcja zimowa i letnia „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje”; Profilaktyka nowotworów; Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych; Koneckie Dni Profilaktyki; Obchody Światowego Dnia Zdrowia, w tym Powiatowy Konkurs Piosenki o Zdrowiu; Program „Kleszcz mały czy duży – nic dobrego nie wróży”; Akcja „Europejski Dzień Przywracania Czynności Serca”; Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach).

PPIS w Końskich na szeroką skalę **sprawuje działalność oświatową i promocję zdrowia**. Bardzo ważnym elementem w zakresie promowania zdrowego stylu życia i wszelkich kampanii prozdrowotnych jest **współpraca międzyinstytucjonalna**, tj. z samorządami lokalnymi i innymi jednostkami, co umożliwia przeprowadzenie wielu działań. Dużą rolę odgrywa także **współpraca z lokalnymi mediami** („Tygodnik Konecki”, „Echo Dnia”).

Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, iż **bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu koneckiego pozostawało w 2017r. w dalszym ciągu na wysokim poziomie**. Powyższe było zasługą nie tylko służb sanitarnych, ale także współdziałania z innymi instytucjami oraz rosnącej świadomości społecznej dotyczącej promowania zdrowego stylu życia oraz w zakresie wagi zagadnień sanitarnych i epidemiologicznych.

Działania nadzоровe prowadzone były równolegle z działaniami o charakterze

profilaktyki inwestycyjnej oraz promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

Wyniki działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej pozwalają na coraz lepszą ocenę sytuacji epidemiologicznej i stanu sanitarnego powiatu koneckiego, uwzględniającą istniejące jak również mogące pojawić się zagrożenia.

W wyniku działalności Państwowego Powiatowego Inspektora w Końskich **wzrasta świadomość społeczeństwa** dot. promowania zdrowego stylu życia oraz w zakresie zagadnień sanitarno – epidemiologicznych.

Nadmienić należy, że powyższe efekty osiągnięto dzięki dużemu zaangażowaniu pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Końskich.

Konieczne jest prowadzenie wzmożonego nadzoru i zintensyfikowanych działań w następnych latach w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej, tj.:

- rozszerzenie ofert edukacyjnych, biorąc pod uwagę problemy lokalne, w szczególności występowanie chorób cywilizacyjnych, spowodowanych czynnikami środowiskowymi i społecznymi oraz systematyczne wspierania działań promujących zdrowie na terenie powiatu;
- promowanie zdrowego stylu życia, intensyfikacja działań związanych ze szkodliwymi czynnikami środowiskowymi i społecznymi, ze szczególnym uwzględnieniem działań w zakresie profilaktyki antynikotynowej, zakażeń HIV, AIDS, zwalczania narkomanii i stosowania środków psychoaktywnych.